



# درآمدی بر مفهوم و کارکردهای رصدخانه حکمرانی و خط‌مشی





بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره مسلسل: ۱۹۲۱۳  
کد موضوعی: ۳۵۰



مرکز پژوهش‌های  
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:  
۱۴۰۲/۵/۲۴

عنوان گزارش:  
درآمدی بر مفهوم و کارکردهای رصدخانه حکمرانی و خط مشی

نام دفتر:  
مطالعات بنیادین حکمرانی

تهیه و تدوین:  
عطیه یوسفی

ناظران علمی:  
مهدی عبدالحمید، محمد مهدی مهربان هلان

اظهار نظرکننده:  
یحیی مرتب (مطالعات مدیریت)

گرافیک و صفحه آرایی:  
انسیه بهاء بزرگی

واژه‌های کلیدی:

۱. خط مشی
۲. حکمرانی
۳. رصدخانه حکمرانی
۴. رصدخانه خط مشی
۵. رصدخانه قانونگذاری



## فهرست مطالب

چکیده.....	۶
خلاصه مدیریتی.....	۷
۱. مقدمه.....	۹
۲. پیشینه پژوهش.....	۱۰
۳. مفهوم رصدخانه در نسبت بازیست بوم حکمرانی و قانون گذاری.....	۱۰
۴. رصدخانه‌های حکمرانی و خطمشی در جهان.....	۱۱
۵. طراحی و پیاده‌سازی رصدخانه‌های خط مشی.....	۴۵
۶. طرح پیشنهادی رصدخانه حکمرانی و قانون گذاری قوه مقننه.....	۵۰
نتیجه‌گیری و ارائه توصیه‌های سیاستی.....	۵۲
منابع و مأخذ.....	۵۴

## فهرست اشکال

شکل ۱. نمایی از سایت اداره پاسخگویی دولت ایالات متحده آمریکا.....	۱۲
شکل ۲. توصیه‌های رصدخانه برای توسعه اقتصادی مناطق قبیله‌ای در آمریکا.....	۱۶
شکل ۳. نمایی از سایت رصدخانه خط مشی جوامع کانادا.....	۱۷
شکل ۴ و ۵. ویژگی‌های اصلی رصدخانه خط مشی جوامع کانادا.....	۱۸
شکل ۵. نمایی از سایت رصدخانه اروپایی خطمشی‌ها و سیستم‌های سلامت.....	۲۸
شکل ۶. نمایی از سایت اختصاصی رصدخانه اروپایی خطمشی‌ها و سیستم‌های سلامت برای انگلیس.....	۲۹
شکل ۷. نمایی از پلتفرم نظارت بر سیستم‌ها و خط‌مشی‌های حوزه سلامت.....	۳۱
شکل ۸. کارنامه سلامت رصدخانه اروپایی خطمشی‌ها و سیستم‌های سلامت برای کشور انگلستان.....	۳۲
شکل ۹. خلاصه سیاستی رصدخانه اروپایی خطمشی‌ها و سیستم‌های سلامت برای اتریش.....	۳۳
شکل ۱۰. نمایی از سایت رصدخانه عدالت اجتماعی.....	۳۴
شکل ۱۱. برخی خروجی‌های گزارش پایش هندسه معرفتی عدالت.....	۳۵
شکل ۱۲. گستره رصدخانه‌های خط‌مشی.....	۴۵
شکل ۱۳. تنوع و گستردگی مأموریت و مخاطبان هدف رصدخانه‌های خط‌مشی.....	۴۶
شکل ۱۴. مؤلفه‌ها / فرایندها، رصدها، خط‌مشی.....	۴۷
شکل ۱۵. بخش‌های اصلی رصدخانه‌های خط‌مشی.....	۴۸
شکل ۱۶. گستره تولیدات و خروجی‌های رصدخانه‌های خط‌مشی.....	۴۹
شکل ۱۷. طرح پیشنهادی رصدخانه حکمرانی و قانون گذاری قوه مقننه.....	۵۱

## فهرست جداول

جدول ۱. تیم‌های تخصصی اداره پاسخگویی دولت ایالات متحده آمریکا.....	۱۲
جدول ۲. لیست رصدخانه‌های خط مشی عمومی شناسایی شده.....	۱۹
جدول ۳. لیست رصدخانه‌های خط مشی موضوعی شناسایی شده.....	۳۶



## درآمدی بر مفهوم و کارکردهای رصدخانه حکمرانی و خط مشی

### چکیده



خط مشی کارا و اثربخش تابع رصد دقیق و همه‌جانبه مسائل، بهره‌مندی از ایده‌ها و نظرات ذینفعان و تحلیل‌های پیشینی مبتنی بر شواهد است. با توجه به اهمیت تصمیم‌گیری اثربخش در حکمرانی، دولت‌ها در صدد طراحی ساختاری هستند که به بتواند با تحلیل اطلاعات دقیق و جامع و در نظر گرفتن ابعاد مسئله، کارایی تصمیمات سیاسی را ارتقا بخشیده و از اخذ تصمیمات متناقض و ناهمسو جلوگیری به عمل آورند.

طراحی چنین ساختاری در دهه‌های اخیر مورد توجه کشورهای بسیاری قرار گرفته است که از آن با عنوان "رصدخانه حکمرانی" یا "رصدخانه خط‌مشی" نام برده می‌شود. این نهادها علاوه بر ایجاد بستری برای هم‌افزایی بین ذینفعان درگیر در مسئله و بهره‌گیری از امکانات دانشی و اطلاعاتی آنان، شواهدی را تهیه می‌نمایند که تصمیم‌گیری‌های آتی را بهبود بخشیده و با اطلاع‌رسانی به شهروندان در زمینه خط‌مشی‌های اتخاذ شده، پاسخ‌گویی مقامات را نیز به همراه خواهند داشت.

با توجه به رسالت مهم مجلس شورای اسلامی در زمینه قانون‌گذاری، می‌توان با طراحی و راه‌اندازی رصدخانه حکمرانی و خط‌مشی قوه مقننه، ضمن جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات مورد نیاز برای قانون‌گذاری و نظارت، به ارتقا (توسعه) حکمرانی نوین و هوشمند کمک نمود. همچنین، این نهاد می‌تواند بستری را برای مشارکت و همراهی شهروندان و خبرگان و تحقق حکمرانی مشارکتی فراهم آورد.

از این‌رو، گزارش حاضر در نظر دارد تا با بررسی نمونه‌های موفق رصدخانه‌های خط‌مشی و حکمرانی در سرتاسر جهان، به بررسی کارکردهای اجرایی و عملیاتی این نهادها پرداخته و تحقق آن در مجلس شورای اسلامی را تسهیل نماید.

## بیان/شرح مسئله (شامل تبیین ابعاد و آسیب‌شناسی شرایط موجود به همراه تبعات سیاسی، محیط زیستی، اقتصادی، اجتماعی، بهداشتی، امنیتی و ...)

تصمیم‌گیری در نظام‌های سیاسی دارای ساختاری پیچیده و چند بعدی است؛ چراکه یک نظام سیاسی با هر دیدگاه و بینشی، شامل بازیگران متعدد با علایق مختلف و محیطی متغیر، پویا و پیچیده‌است. این مسئله، تصمیم‌گیری در سیستم سیاسی را به اقدامی پیچیده و حساس تبدیل کرده است. در راستای کمک به اخذ تصمیمات اثربخش و کارا در نظام‌های سیاسی، داشتن اطلاعات قابل اعتماد و معتبر در مورد متغیرهای احتمالی درگیر با مسئله و تحلیل این اطلاعات کمک بسیار مفیدی به خط مشی خواهد نمود. از این رو، توسعه نهادهایی که این مهم را ممکن می‌سازد مورد توجه بسیاری از دولت‌ها قرار گرفته است. این نهادها با عنوان «رصدخانه حکمرانی» یا «رصدخانه خط‌مشی» نام‌گذاری شده‌اند که تصمیم‌گیران و مقامات را قادر می‌سازند تا اطلاعات بیشتری برای طراحی، توسعه، پیاده‌سازی و ارزیابی خط مشیهای خود داشته‌باشند. همچنین، این نهادها زیرساختی برای تحقق شفافیت اطلاعاتی و دسترسی شهروندان به داده‌های حاکمیت را ایجاد کرده و امکان مشارکت بهتر شهروندان را فراهم می‌سازند.

## نقطه نظرات/یافته‌های کلیدی (شامل آمار و ارقام کلیدی)

با توجه به کارایی این مراکز در ارتقا کیفیت تصمیمات سیاسی، گزارش حاضر در قالب چهار بخش کلان ساماندهی شده‌است تا به بررسی این مفهوم و ارائه پیشنهادات سیاستی در راستای تحقق رصدخانه حکمرانی و قانونگذاری قوه مقننه بپردازد. در بخش نخست، چیستی و مفهوم‌شناسی رصدخانه حکمرانی / خط مشی تشریح شده‌است که به صورت مختصر می‌توان بیان نمود که این نهادها با جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات، پایش روند آتی مسائل و بهره‌گیری از هم‌فکری و دانش ذینفعان و نهادهای درگیر در مسائل، کیفیت خط مشی را ارتقا بخشیده و تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد را ممکن می‌سازند.

در بخش دوم این گزارش، رصدخانه‌های حکمرانی و خط مشی در سرتاسر جهان در قالب ۲ زیر بخش، «رصدخانه‌های خط مشی عمومی» و «رصدخانه‌های خط مشی موضوعی» مورد بررسی قرار گرفته‌اند. رصدخانه‌های خط مشی عمومی، طیف وسیعی از مسائل مرتبط با مدیریت عمومی را تحت بررسی قرار می‌دهند. در مقابل، رصدخانه‌های خط مشی موضوعی بر یک موضوع خاص همچون سلامت یا اقتصاد متمرکز هستند. با وجود تفاوت این دو نوع رصدخانه، ماهیت کلی و نحوه طراحی ساختار و کارکردهای آن‌ها تقریباً یکسان بوده و بررسی ویژگی‌های آن‌ها می‌تواند تصمیم‌گیران را در راستای طراحی رصدخانه‌ای کارآمد یاری نماید.

بخش سوم گزارش نیز به ارائه یک طرح شناختی و جامع از رصدخانه‌ها پرداخته‌است. در این بخش، رصدخانه‌های خط مشی از منظر ابعادی شامل

«گستره رصدخانه‌های خط‌مشی»، «مأموریت، اهداف و اقدامات رصدخانه‌های خط‌مشی»، «مؤلفه‌ها، فرایندها و ساختار رصدخانه‌های خط‌مشی» و «گستره تولیدات و خروجی‌های رصدخانه‌های خط‌مشی» بررسی شده‌اند. نتیجه این بررسی نشان از آن دارد که مهم‌ترین کارکردهای اجرایی رصدخانه‌های خط‌مشی، شامل جمع‌آوری، تحلیل و نظارت بر اثربخشی اقدامات آنان است که این فعالیت‌ها می‌تواند با بهره‌گیری از پتانسیل دانشی یا اجرایی ذینفعان و سایر اندیشمندان مستقل انجام شود. همکاری با ذینفعان، نه تنها هزینه اجرایی رصدخانه را برای دولت‌ها کاهش می‌دهد بلکه تحقق حکمرانی مشارکتی را نیز دنبال نموده و در بلند مدت سبب ارتقا اعتماد جامعه مدنی نسبت به دولت‌ها خواهد شد.

در نهایت، بخش چهارم گزارش نیز به ارائه یک طرح پیشنهادی برای راه‌اندازی رصدخانه حکمرانی و قانونگذاری قوه مقننه پرداخته شده‌است.

## پیشنهاد راهکارهای تقنینی (با ذکر نام کمیسیون‌های مرتبط) و یا راهکارهای سیاستی (ذکر نام وزارتخانه یا سازمان مرتبط) به همراه تجزیه و تحلیل استدلال‌ها

بر اساس بررسی‌های انجام‌شده در این گزارش، برخی از مهم‌ترین یافته‌ها و توصیه‌های سیاستی برای طراحی رصدخانه حکمرانی و قانونگذاری قوه مقننه به شرح زیر است:

✓ بررسی رصدخانه‌های حکمرانی و خط مشی و تطبیق آن با ساختار مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نشان از آن دارد که مأموریت اصلی رصدخانه حکمرانی قوه مقننه را می‌توان بهره‌مندی از داده‌ها و اطلاعات در راستای مسئله‌شناسی و ارتقا کیفیت



**دستور کارگذاری در مجلس و بهبود کیفیت قوانین برشمرد.** به بیانی بهتر، رصدخانه حکمرانی و قانونگذاری قوه مقننه می‌بایست با تحلیل داده‌های موجود در منابع اطلاعاتی مختلف همچون رسانه‌های اجتماعی، رسانه‌های خبری و غیره به شواهدی دست یابد در راستای اجرای مأموریت‌های مجلس شامل قانونگذاری و نظارت کمک‌کننده باشد. تحلیل دقیق داده‌ها می‌تواند منجر به شناسایی روندهای ی شود که پیش‌بینی موضوعات آینده را نیز ممکن خواهد کرد.

نکته مهم در بهره‌مندی از رصدخانه‌های خط‌مشی، دسترسی این نهادها به داده‌ها و اطلاعات و انتشار آن‌ها به‌منظور بهره‌مندی ذینفعان است. لذا در این زمینه نیاز است تا در کنار **قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات با شماره ابلاغیه ۵۶۳۴۸/۳۲**، قوانینی در زمینه دسترسی به داده‌ها و اطلاعات برای رصدخانه قوه مقننه نیز تصویب شود. بدین‌منظور نیاز است تا استانداردها، قوانین و سطح دسترسی افراد و دستگاه‌ها به اطلاعات و تحلیل‌های حاصل از آن مشخص شود که عملاً بررسی مفهوم "حکمرانی داده" را لازم می‌سازد. همچنین، با توجه به تعدد نهادهای دانشی و اطلاعاتی در سرتاسر کشور، همچون دانشگاه‌ها، اندیشکده‌ها و پلتفرم‌های اطلاعاتی، پیشنهاد می‌شود در راستای بهره‌گیری از اطلاعات و شبکه دانشی این نهادها، جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات با همکاری این سازمان‌ها صورت پذیرد، در غیر این صورت از آنجا که قانونگذاری در مجلس شورای اسلامی بر روی طیف گسترده‌ای از مسائل انجام می‌شود، جمع‌آوری و تحلیل اطلاعاتی با این گستره، هزینه انسانی و اجرایی زیادی را برای قوه مقننه ایجاد خواهد کرد.

بررسی‌های انجام‌شده نشان از آن دارد که برخی از مأموریت‌های مرتبط با رصدخانه حکمرانی و قانونگذاری هم اکنون به‌صورت پراکنده در مرکز پژوهش‌های مجلس در حال انجام است. لیکن توصیه می‌شود به‌منظور ارتقا عملکرد و بهره‌مندی از مزایای رصدخانه، این اقدامات تماماً ذیل رصدخانه قوه مقننه مستقر در مرکز پژوهش‌های مجلس انجام‌شده و تمامی اقدامات مربوط به رصد و تحلیل اطلاعاتی در رصدخانه تجمیع شود.

شایان‌ذکر است، رصدخانه‌های خط‌مشی الزاماً نیازمند تأسیس مکان فیزیکی به‌منظور انجام فعالیت خود نیستند. لیکن عملکرد این نهادها زمانی با کیفیت بیشتری انجام می‌شود که به‌صورت متمرکز فعالیت نمایند. از این‌رو نیاز است تا تمامی اقدامات مرتبط با رصد و تحلیل اطلاعاتی به‌صورت متمرکز و با بهره‌گیری از همکاری نهادهای موجود در مرکز نظیر «مرکز داده‌کاوی» و «مرکز افکارسنجی» صورت پذیرد. با توجه به اینکه هم اکنون در کشور رصدخانه‌ها و استارت‌آپ‌هایی در زمینه خط‌مشی فعال هستند، پیشنهاد می‌گردد، شبکه‌سازی این نهادها به‌منظور بهره‌مندی از پتانسیل آنان در دستور کار قرار گیرد. همچنین، می‌توان از پتانسیل اندیشکده‌های حکمرانی استانی که ذیل مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تأسیس شده‌اند، برای رصد منطقه‌ای و مسئله‌شناسی بهره برد.

به‌منظور اولویت‌بندی در زمینه جمع‌آوری، یکپارچه‌سازی و تحلیل اطلاعات، پیشنهاد می‌شود از ابعاد مهم بیان‌شده در برنامه‌های راهبردی کشور همچون برنامه هفتم توسعه استفاده شود. به‌عنوان مثال رهبری در برنامه توسعه هفتم، در محور اقتصادی بهره‌وری را سرلوحه رشد اقتصادی بیان نموده‌اند [۱]. از این‌رو برای رصد در حوزه اقتصادی پیشنهاد می‌گردد رصد و تحلیل داده‌ها مرتبط با بهره‌وری در دستور کار قرار گیرد. همچنین، بهره‌مندی از اولویت‌های مطرح در نظام مسائل در حوزه‌های مختلف نیز می‌تواند کمک‌کننده باشد.

با توجه به حقیقت اذعان شده توسط رصدخانه‌های مورد بررسی، خط‌مشی راهبردی برای یک مسئله خاص، طیف وسیعی از متغیرهای مرتبط با سایر موضوعات را نیز تحت‌تأثیر قرار می‌دهد، از این‌رو پیشنهاد می‌شود با بهره‌گیری از روش‌های نوین مبتنی بر داده همچون تکنیک‌های یادگیری ماشین در راستای شناسایی ارتباط متغیرها و موضوعات با یکدیگر استفاده گردد. این روش می‌تواند دید جامع و کل‌نگری به نمایندگان مجلس در زمینه رد یا تأیید یک طرح یا لایحه بدهد. همچنین، شناسایی متغیرها و موضوعات و مسائل مرتبط با آن‌ها سبب تصمیم‌گیری مشارکتی بین حوزه‌های گوناگون می‌شود که می‌تواند به ارتقا کیفیت تصمیم‌های سیاسی و پیش‌گیری از ناهمسویی و تناقض آن‌ها کمک نماید.

با توجه به اینکه یکی از اصلی‌ترین ذینفعان قانونگذاری در جامعه، شهروندان هستند، می‌توان در زمینه سنجش دیدگاه آن‌ها نسبت به مسائل، از روش‌هایی همچون نظرسنجی، افکارسنجی، تحلیل شبکه‌های اجتماعی، متن‌کاوی وبلاگ‌ها و مقالات و غیره، از نیازها، خواسته‌ها و دیدگاه‌ها شهروندان آگاهی یافت. این اقدامات می‌تواند شواهد قابل توجهی را در اختیار تصمیم‌گیران قرار دهد.

در طراحی ساختار رصدخانه خط‌مشی باید به طراحی سازوکاری جهت انتشار خروجی این نهادها شامل بانک‌های اطلاعاتی و گزارش‌های سالانه از وضعیت عمومی کشور در حوزه‌های مختلف توجه شود. همچنین، با توجه به اینکه بخش قابل توجهی از خروجی‌های تولیدی در رصدخانه حکمرانی و قانونگذاری قوه مقننه می‌بایست در اختیار شهروندان قرار گیرد، باید محتوای تولیدی به زبانی ساده و قابل فهم و قالب‌هایی جذاب برای اقشار مختلف شهروندان باشد. از این‌رو لازم است برای قالب‌بندی محتوا با متخصصان علوم رسانه‌ای و رفتارشناسی نیز همکاری صورت گیرد.

## ۱. مقدمه

تصمیم‌گیری در جایگاه مقامات دولتی، همواره با درجه بالایی از پیچیدگی همراه است چرا که اخذ تصمیمات راهبردی و کلان برای یک کشور مولفه‌های متعددی را تحت تأثیر قرار داده و آینده یک کشور را رقم خواهد زد [۶]. ماهیت پیچیده محیط سیاسی سبب شده است که خط مشی و تصمیم‌گیری‌های کلان، عواقب گسترده‌ای را به همراه داشته باشد [۲]. از این رو، دولت‌های مترقی بهره‌گیری از ابزارهای نوین تصمیم‌گیری در راستای ارتقا کیفیت خط مشیها را سرلوحه خود قرار داده‌اند. به بیان انديشمندان، یکی از دلایل شکست تصمیمات سیاسی، عدم بینش کافی دولت‌مردان نسبت به ابعاد حقیقی مسئله و فعالیت و نظرات سایر ذینفعان در این زمینه است [۵]. از سوی دیگر، عدم بهره‌مندی نهادهای دولتی از حجم عظیم اطلاعات در دسترس و بهره‌گیری از نتایج حاصل از تحلیل این اطلاعات، به‌عنوان عامل دیگری در راستای کاهش کیفیت تصمیمات سیاسی نام برده شده است [۱۰].

یکی از ابزارهای کاربردی که می‌تواند در راستای رفع چالش‌های فوق‌الذکر، دولت‌ها را یاری نماید، رصدخانه‌های حکمرانی و خط مشی است. رصدخانه<sup>۱</sup> را نهاد یا ساختاری تعریف می‌کنند که به مشاهده محیط اطراف پرداخته و دید وسیعی از آن پدیده یا موضوع را ارائه می‌نماید [۳]. طراحی رصدخانه در ربط با حکمرانی با هدف تحقق مدیریت و تصمیم‌گیری اثربخش و شواهد محور با استفاده از داده‌ها، اطلاعات و دانش تعریف می‌شود. به بیانی دیگر، رصدخانه‌های حکمرانی، نهادهای تعاملی هستند که با بهره‌گیری از اطلاعات و دانش حاصل از تحلیل آن‌ها، اتخاذ تصمیمات شواهدمحور و دقیق‌تر را ممکن می‌سازند [۸].

نظام‌های قانون‌گذاری نیز به سبب مواجهه با سیستم پیچیده و چندوجهی متأثر از قوانین و ذینفعان متعدد، نیازمند ابزاری هستند که بهره‌گیری از اطلاعات و شواهد را برای آنان ممکن ساخته و زمینه‌ای جهت تعامل اثربخش با ذینفعان مهیا سازد. از این رو، طراحی رصدخانه‌های حکمرانی برای نظام تقنینی می‌تواند تأثیر به‌سزایی در ارتقا کیفیت تصمیمات داشته باشد [۱۲] و [۱۳]. با توجه به مزیت‌های قابل توجه رصدخانه‌های حکمرانی، گزارش پیش‌رو در نظر دارد تا به بررسی کارکردها و حوزه‌های عملیاتی رصدخانه‌های حکمرانی و خط مشی پرداخته و با احصا ویژگی‌های اصلی این رصدخانه‌ها نقشه راهی برای راه‌اندازی این نهادها را ایجاد نماید. بدین منظور، در ابتدا، مفاهیم و ادبیات مرتبط با رصدخانه و نسبت آن با حکمرانی و خط مشی مشخص شده و در گام بعدی مصداق‌های موفق از طراحی رصدخانه‌های خط مشی و حکمرانی در سراسر جهان مورد بررسی قرار گرفته است. در گام بعدی، الگوی شناختی جامعی از رصدخانه‌های خط مشی ارائه شده است و در پایان طرح پیشنهادی برای تحقق رصدخانه حکمرانی در نظام تقنینی جمهوری اسلامی ایران ارائه شده است.



## ۲. پیشینه پژوهش



### ۱-۲. پیشینه مطالعات پژوهشی مرتبط

در زمینه مفهوم رصدخانه حکمرانی و خط‌مشی، ادبیات علمی متعددی منتشر شده‌است که عموم آن‌ها به بررسی عملکرد رصدخانه‌های موجود پرداخته‌اند که از این میان می‌توان به پژوهش انجام‌شده توسط وارلا<sup>۱</sup> و همکاران، [۱۴] در زمینه ارزیابی وضعیت و روند نظارت و سیاست‌گذاری در زمینه ورزش و سلامت در ۱۶۴ کشور اشاره نمود. به‌منظور نگارش این مقاله از داده‌های رصدخانه جهانی برای فعالیت بدنی<sup>۲</sup> (GoPA!) و اقدامات نظارتی آن استفاده شده‌است. در پژوهشی دیگر، لسو<sup>۳</sup> و همکاران، [۷] به بررسی شواهد و درس‌های کلیدی رصدخانه اروپایی سیستم‌ها و سیاست‌های سلامت<sup>۴</sup> برای تقویت سیستم‌های سلامت محور پرداخته‌اند.

با وجود تعدد مقالات موجود در زمینه رصدخانه حکمرانی و خط‌مشی، تمامی این مقالات به بررسی عملکرد رصدخانه‌های موجود پرداخته‌اند که با توجه به پوشش رصدخانه‌های موفق در بخش ۴ از بیان مجدد نتایج مقالات در این بخش پرهیز شده‌است. نکته قابل توجه دیگر، عدم انتشار مقاله‌ای در زمینه رصدخانه

قانون‌گذاری است که این مسئله نشان از جدید بودن این مفهوم و ضرورت ارائه گزارشاتومی کشور در حوزه‌های مختلفی علمی در این زمینه دارد.

### ۲-۲. سوابق تقنینی به‌همراه آسیب‌شناسی

از آنجا که هدف این گزارش، معرفی و ارائه توصیه‌های سیاستی در زمینه رصدخانه حکمرانی و خط‌مشی است، سوابق تقنینی برای این نهادها در داخل و یا خارج از کشور وجود ندارد. لیکن در زمینه آسیب‌شناسی، ذکر این نکته ضروری است که این نهادها در نتیجه بهره‌مندی از اطلاعات و داده‌های مرتبط با مسئله و استفاده از نظرات عموم ذینفعان، تلاش می‌نمایند تا خروجی‌هایی را تهیه نمایند که به‌عنوان یک ابزار کمکی بتوانند در اختیار سیاست‌مداران قرار گرفته و تصمیم‌گیری‌های آتی آن‌ها را در نتیجه بهره‌مندی از حداکثر اطلاعات موجود ارتقا بخشد. از این رو به نظر می‌رسد راه‌اندازی این نهادها می‌تواند از بروز مشکلاتی نظیر تصمیمات متناقض و عدم اطلاع از تمامی ابعاد مسائل جلوگیری به عمل آورده و تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد و حقایق را ممکن سازد.

## ۳. مفهوم رصدخانه در نسبت با زیست‌بوم حکمرانی و قانونگذاری



توجه دولت‌ها قرار گرفته‌است [۱۱]. هدف رصدخانه‌های خط‌مشی عمومی، تصمیم‌گیری و خط‌مشی بر اساس اطلاعات و شواهد موجود با هدف اتخاذ تصمیمات کارا و اثربخش و منطبق با شرایط واقعی است [۴]. از آنجا که هدف اصلی این گزارش، طراحی الگویی جهت تحقق این نهادها در نظام تقنینی جمهوری اسلامی ایران بیان شده‌است، به‌منظور کسب بینش جامعه نسبت به ساختار این رصدخانه‌ها و کارکردهای آن‌ها، در ادامه به بررسی برخی از رصدخانه‌های حکمرانی پرداخته شده‌است.

عبارت رصد در معنای کلی آن به هر گونه رصد و مشاهده دقیق علمی و عملی پدیده‌ها، با هدف تحلیل و شناخت دقیق آن‌ها و ارزیابی شواهد با هدف تصمیم‌گیری دقیق و کل‌نگر اطلاق می‌شود [۹]. تا دهه اخیر، رصدخانه تنها برای شناخت و تجزیه و تحلیل پدیده‌های آسمانی و اجرام استفاده می‌شد، ولی با توجه به مفهوم جامع عبارت رصد، از عنوان رصدخانه در سایر علوم نیز استفاده می‌شود [۱۲].

گستره رصدخانه‌های موجود در سطح جهان حکایت از آن دارد که رصد و تحلیل داده‌های متنوع، با هدف خط‌مشی و حل مسائل عمومی مورد

1. Varela
2. Global Observatory for Physical Activity
3. Lesso
4. European Observatory on Health Systems and Policies

## ۴. رصدخانه‌های حکمرانی و خط‌مشی در جهان



برای توسعه اقتصادی و ارتقا بهروری در هزینه‌های دولت می‌پردازد، دارای متخصصانی همچون اقتصاددانان، دانشمندان علوم اجتماعی، حسابداران، تحلیلگران سیاست عمومی، و کلا، کارشناسان فناوری اطلاعات، و غیره می‌باشد. شکل ۱ نمایی از سایت این رصدخانه را نشان می‌دهد.

### ۴-۱-۱-۲. مأموریت

مأموریت اصلی این نهاد، رصد، ثبت و انتشار به موقع اطلاعات با هدف ارائه اطلاعاتی عینی، مبتنی بر واقعیت، غیر حزبی، غیر ایدئولوژیک و منصفانه است.

### ۴-۱-۱-۳. اهداف

این رصدخانه دارای ماهیتی دولتی بوده و بیشتر گزارشات و اقدامات خود را به درخواست کنگره تهیه می‌نماید. هدف اصلی این سازمان ارائه بینش‌های جامع به کنگره در زمینه موضوعات ذیل است:

- بررسی محل هزینه مالیات دریافتی و بودجه دولت و بررسی میزان اثربخشی بودجه صرف شده بر اهداف از پیش تعیین شده؛
- رسیدگی به اتهامات اعلام شده مربوط به فعالیت‌های غیر قانونی و نادرست نهادهای اجرایی (در زمینه فعالیت نظارتی مجلس)؛
- ارائه گزارش در مورد اینکه برنامه‌ها و خط‌مشی‌های دولت تا چه حد به اهداف خود رسیده‌اند؛
- انجام تحلیل‌های پیشینی با هدف تشریح گزینه‌های موجود کنگره به منظور ارتقا کیفیت تصمیم‌گیری؛
- صدور آرا در زمینه اعتراض‌های واصله نسبت به مناقصات و رعایت قوانین در دستگاه‌های دولتی؛
- ایجاد شفافیت و اطلاع‌رسانی به شهروندان در مورد عملکرد دولت؛
- بررسی مسائل نوظهوری که توجه قانونگذاران را می‌طلبد و ارائه بینش‌های نسبت به چگونگی توجه به موضوعات آینده در تصمیم‌گیری.

رصدخانه‌های فعال در زمینه خط‌مشی و حکمرانی را می‌توان بر اساس گستره فعالیت و موضوعات تحت بررسی‌شان به دو دسته رصدخانه عمومی و موضوعی تقسیم‌بندی نمود. منظور از رصدخانه‌های خط‌مشی عمومی آن دسته از رصدخانه‌هایی هستند که در جایگاه دیده‌بان طیف وسیعی از موضوعات عمومی فعالیت نموده و اطلاعات جامعی از این موضوعات را مورد رصد و تحلیل قرار می‌دهند. در مقابل، رصدخانه‌های موضوعی تنها به پایش و تحلیل یک موضوع تخصصی همچون سلامت یا اقتصاد می‌پردازند. هم‌اکنون در سراسر جهان بالغ بر ۱۰۰ رصدخانه حکمرانی عمومی / موضوعی فعال هستند که از این بین در این گزارش تلاش شده‌است تا با حفظ تنوع جغرافیایی، به انتخاب رصدخانه‌هایی پرداخته شود که اطلاعات کامل و جامعی را در اختیار مخاطبان قرار می‌دهد.

### ۴-۱-۱-۴. رصدخانه‌های خط‌مشی عمومی

به منظور بررسی رصدخانه‌های خط‌مشی عمومی، در این بخش به شرح تفصیلی دو نمونه از این نهادها پرداخته شده‌است و اطلاعات کلی سایر رصدخانه‌های خط‌مشی عمومی شناسایی شده در قالب جدول ۲ ارائه شده‌است.

### ۴-۱-۱-۴. اداره پاسخگویی آمریکا<sup>۱</sup>

#### ۴-۱-۱-۴. مشخصات کلی

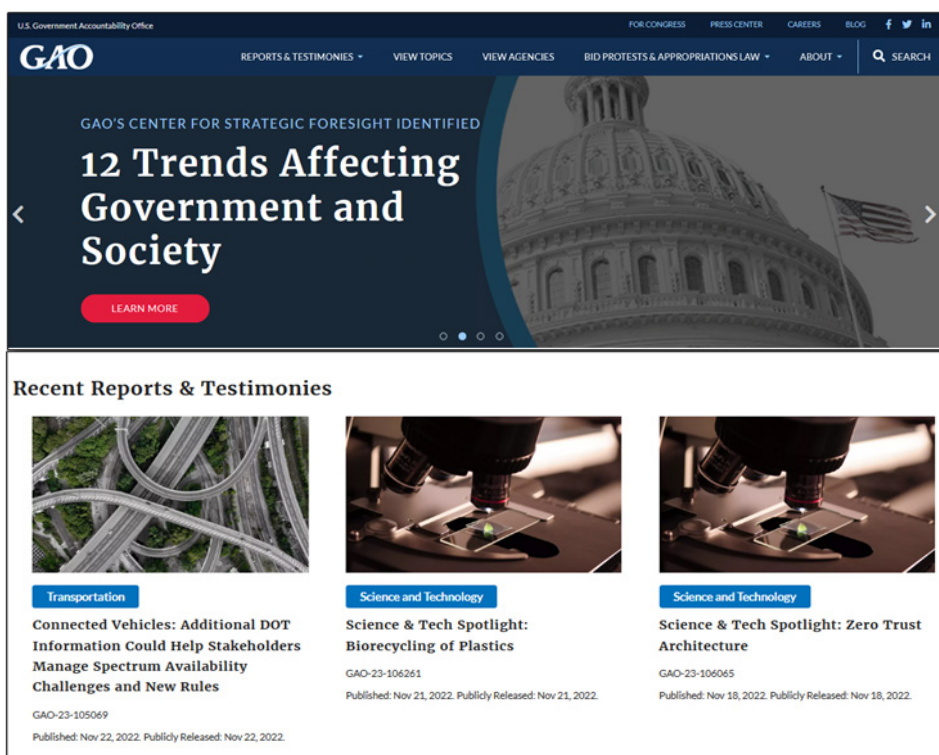
اداره پاسخگویی دولت آمریکا<sup>۲</sup> یا GAO که اغلب به‌عنوان "ناظر کنگره" نیز نامیده می‌شود، یک سازمان مستقل و غیر حزبی در دولت آمریکا است که به‌عنوان بازوی نظارتی کنگره شناخته می‌شود. این سازمان چگونگی خرج کردن مالیات اخذ شده از مالیات‌دهندگان را بررسی کرده و به کنگره و رؤسای سازمان‌های اجرایی در مورد چگونگی بهبود عملکرد از منظر صرف هزینه کمتر و بهینه‌تر و اتخاذ تصمیماتی که به نفع همه شهروندان است، مشاوره می‌دهد. از آنجا که این رصدخانه به رصد مجموعه‌ای از موضوعات با هدف ارائه راه‌کارهایی

1. <https://www.gao.gov/>

2. U.S. Government Accountability Office



### شکل ۱. نمایی از سایت اداره پاسخگویی دولت ایالات متحده آمریکا



۴-۱-۱-۴. ساختار سازمانی این نهاد دارای ۱۵ تیم کاری متشکل از تحلیلگران، حسابرسان مالی و متخصصان موضوعی است که به صورت تفصیلی در جدول ۱ ارائه شده است.

### جدول ۱. تیم‌های تخصصی اداره پاسخگویی دولت ایالات متحده آمریکا

عنوان تیم	مأموریت	متخصصان
روش‌های تحقیق و تجزیه و تحلیل کاربردی <sup>۱</sup> .	طراحی، انتخاب و پیاده‌سازی روش‌های مناسب برای ممیزی‌های مالی و تجزیه و تحلیل‌های اطلاعاتی.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• تحلیلگران موضوعی.</li> <li>• تحلیلگران داده.</li> <li>• متخصصان ارتباطات.</li> <li>• روش‌شناسان پژوهش در علوم اجتماعی.</li> <li>• متخصصان کتابداری.</li> <li>• اکچوئرها<sup>۲۳</sup>.</li> </ul>

1. Applied Research and Methods
2. Actuarial Science

۳. رشته‌ای علمی که با استفاده از انواع روش‌های ریاضی و آماری به ارزیابی مخاطره‌ها در حوزه‌های مالی می‌پردازد.

عنوان تیم	مأموریت	متخصصان
خریدها و قراردادهای مرتبط با امنیت ملی <sup>۱</sup> .	طراحی قراردادهایی کارآمد و مؤثر به منظور خرید طیف وسیعی از کالاها و خدمات که برای انجام مأموریت‌های مهم دولت مورد نیاز هستند.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• تحلیلگران موضوعی.</li> <li>• تحلیلگران داده.</li> <li>• متخصصان ارتباطات.</li> <li>• متخصصین امور مالی بین‌المللی.</li> </ul>
قابلیت‌های دفاعی و مدیریت <sup>۲</sup> .	حمایت از نظارت کنگره بر وزارت دفاع و جامعه اطلاعاتی و سایر آژانس‌هایی که بر روی مسائل دفاعی و اطلاعات ملی کار می‌کنند.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• تحلیلگران موضوعی.</li> <li>• تحلیلگران داده.</li> <li>• متخصصان ارتباطات.</li> <li>• مدیران عملیات.</li> <li>• افسران تضمین کیفیت.</li> </ul>
امنیت آموزش، نیروی کار و درآمد <sup>۳</sup> .	بر برنامه‌ها و قوانینی تمرکز دارد که بر کیفیت زندگی همه – از نوزادان گرفته تا سالمندان – تأثیر می‌گذارد. این تیم تلاش‌های فدرال را برای اطمینان از رفاه مردم ارزیابی می‌کند.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• تحلیلگران موضوعی.</li> <li>• تحلیلگران داده.</li> <li>• متخصصان ارتباطات.</li> <li>• اقتصاددانان.</li> <li>• تحلیلگران برنامه.</li> </ul>
مدیریت مالی و بیمه <sup>۴</sup> .	مسئول ممیزی صورت‌های مالی دولت آمریکا و طراحی راه‌هایی برای کنترل داخلی برای برنامه‌ها، دارایی‌ها و عملیات حسابداری فدرال.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• تحلیلگران موضوعی.</li> <li>• تحلیلگران داده.</li> <li>• متخصصان ارتباطات.</li> <li>• حساب‌برسان صورت‌های مالی.</li> <li>• تحلیلگران برنامه.</li> <li>• متخصصان سیستم‌های اطلاعاتی.</li> </ul>
بازارهای مالی و سرمایه‌گذاری جامعه <sup>۵</sup> .	تضمین انجام کنترل‌های نظارتی مؤثر کنگره بر فعالیت‌های مالی در جامعه نظیر بازارهای مالی – از جمله بانکداری، اوراق بهادار، بیمه و معاملات آتی و معادلات فردی همچون خرید و عقد قراردادها.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• تحلیلگران موضوعی.</li> <li>• تحلیلگران داده.</li> <li>• متخصصان ارتباطات.</li> <li>• اقتصاددانان.</li> </ul>

1. Contracting and National Security Acquisitions  
 2. Defense Capabilities and Management  
 3. Education, Workforce, and Income Security  
 4. Financial Management and Assurance  
 5. Financial Markets and Community Investment



متخصصان	مأموریت	عنوان تیم
<ul style="list-style-type: none"> <li>• تحلیلگران موضوعی.</li> <li>• تحلیلگران داده.</li> <li>• متخصصان ارتباطات.</li> <li>• تحلیلگران برنامه.</li> <li>• حسابرسان مالی.</li> <li>• بازرسان جنایی.</li> </ul>	<p>بر شناسایی و جلوگیری از تقلب، اتلاف و سوء استفاده در سراسر دولت فدرال تمرکز دارد. علاوه بر انجام ممیزی‌های پزشکی قانونی و ارزیابی تقلب، تحقیقات نظارتی و ارزیابی‌های امنیتی را انجام می‌دهد.</p>	<p>خدمات بازرسی و تحقیقات پزشکی قانونی<sup>۱</sup>.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• تحلیلگران موضوعی.</li> <li>• تحلیلگران داده.</li> <li>• متخصصان ارتباطات.</li> <li>• متخصصان امور درمانی و پزشکان.</li> </ul>	<p>از نظارت کنگره بر ارائه مراقبت‌های بهداشتی و تأمین مالی در این زمینه پشتیبانی می‌کند. هزینه‌های دولت در برنامه‌های مراقبت‌های بهداشتی تقریباً یک چهارم کل هزینه‌های فدرال را تشکیل می‌دهد. اطمینان از اینکه این برنامه‌ها دسترسی به مراقبت با کیفیت را فراهم می‌کنند، از مردم محافظت می‌کنند و از نظر مالی پایدار می‌مانند، چالشی کلیدی است که نظارت بر آن بر عهده این تیم است.</p>	<p>مراقبت‌های بهداشتی<sup>۲</sup>.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• تحلیلگران موضوعی.</li> <li>• تحلیلگران داده.</li> <li>• متخصصان ارتباطات.</li> <li>• متخصصان امنیت داخلی.</li> </ul>	<p>تیم امنیت داخلی و عدالت، نظارت GAO بر تلاش‌ها برای محافظت و امنیت ملی، تقویت سیستم قضائی و برنامه‌ریزی در شرایط اضطراری و بحران‌ها را رهبری می‌کند.</p>	<p>امنیت داخلی و عدالت<sup>۳</sup>.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• تحلیلگران موضوعی.</li> <li>• تحلیلگران داده.</li> <li>• متخصصان فناوری اطلاعات و ارتباطات.</li> <li>• حسابرسان فناوری اطلاعات.</li> </ul>	<p>این تیم به کنگره در ارزیابی و بهبود سرمایه‌گذاری‌های حیاتی دولت در فناوری اطلاعات کمک می‌کند. این نهاد بر موضوعاتی مانند توسعه سیستم‌ها، مدیریت برنامه، تضمین اطلاعات، حریم خصوصی، رایانش ابری و امنیت سایبری و زیرساخت‌های حیاتی نظارت دارد.</p>	<p>فناوری اطلاعات و امنیت سایبری<sup>۴</sup>.</p>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• تحلیلگران موضوعی.</li> <li>• تحلیلگران داده.</li> <li>• متخصصان ارتباطات.</li> <li>• اقتصاددانان.</li> </ul>	<p>از نظارت کنگره برای پیشبرد و حفاظت از سیاست خارجی آمریکا و منافع اقتصادی بین‌المللی در جهان پشتیبانی می‌کند.</p>	<p>امور بین‌الملل و تجارت<sup>۵</sup>.</p>

1. Forensic Audits and Investigative Service  
 2. Health Care  
 3. Homeland Security and Justice  
 4. Information Technology and Cybersecurity  
 5. International Affairs and Trade

عنوان تیم	مأموریت	متخصصان
منابع طبیعی و محیط زیست <sup>۱</sup>	مسئول ارزیابی‌های تلاش‌های فدرال برای مدیریت منابع آبی و زمینی کشور، حفاظت از کیفیت هوا و آب و رسیدگی به خطرات مرتبط با آب و هوا است.	<ul style="list-style-type: none"> <li>تحلیلگران موضوعی.</li> <li>تحلیلگران داده.</li> <li>متخصصان ارتباطات.</li> <li>متخصصان محیط زیست.</li> </ul>
زیرساخت فیزیکی <sup>۲</sup>	این تیم به به آژانس‌های فدرال که مسئول زیرساخت‌هایی مانند حمل‌ونقل، پست و املاک فدرال هستند، نظارت دارد و با ارائه گزارش‌های نظارتی اطمینان حاصل می‌کند که تأسیسات فدرال ایمن و کارآمد هستند.	<ul style="list-style-type: none"> <li>تحلیلگران موضوعی.</li> <li>تحلیلگران داده.</li> <li>متخصصان ارتباطات.</li> <li>متخصصان حمل‌ونقل.</li> </ul>
ارزیابی علم، فناوری و تجزیه و تحلیل <sup>۳</sup>	این تیم بر علم و فناوری در دولت فدرال متمرکز است. فعالیت اصلی این نهاد در زمینه ارائه منابع اطلاعاتی به کنگره برای اتخاذ تصمیمات آینده‌نگر و ارائه فناوری‌های کلیدی و روش‌های مبتنی بر فناوری‌های نوین است.	<ul style="list-style-type: none"> <li>تحلیلگران موضوعی.</li> <li>تحلیلگران داده.</li> <li>متخصصان ارتباطات.</li> <li>تحلیلگران سیاستی.</li> <li>متخصصان آینده‌پژوهی.</li> <li>مهندسی سیستم.</li> <li>متخصصان فضای ابر و حکمرانی داده.</li> </ul>
مسائل راهبردی <sup>۴</sup>	این تیم به کنگره کمک می‌کند تا به چالش‌های راهبردی ملی، مانند سلامت مالی کشور، عملیات سرشماری، سیاست مالیاتی و مدیریت، و برنامه‌ریزی نیروی کار فدرال رسیدگی کند.	<ul style="list-style-type: none"> <li>تحلیلگران موضوعی.</li> <li>تحلیلگران داده.</li> <li>متخصصان ارتباطات.</li> <li>سیاست‌گذاران و طراحان خط‌مشی.</li> </ul>

تقسیم‌بندی نمود.

#### ■ گزارش‌های نظارتی

یکی از خروجی‌های اصلی این نهاد، نگارش گزارش‌های نظارتی و تحلیل‌های داده‌محور است که به درخواست اعضای کنگره انجام می‌شود. این گزارش‌ها با هدف ارتقا کیفیت فعالیت‌های نظارتی کنگره انجام شده و در صورت محرمانه نبودن، برای عموم افراد قابل دسترس است.

#### ■ فعالیت به‌عنوان نقش یک مؤسسه حسابرسی

GAO عالی‌ترین مؤسسه حسابرسی آمریکا است. حساب‌رسان فدرال

بررسی ساختار تیم‌های تخصصی این رصدخانه نشان از آن دارد که در تمامی تیم‌های تخصصی، سه نوع متخصص شامل تحلیلگران موضوعی، تحلیلگران داده و متخصصان ارتباطات حضور دارند. این تخصص‌ها به‌واسطه تمرکز این نهاد بر ارتباط با سایر ذینفعان و همکاری با آنان و تحلیل اطلاعات و داده‌های هر حوزه با هدف ارائه گزارش‌های شواهد محور فعالیت دارند.

#### ۴-۱-۱-۵. محتوا

خروجی منتشر شده توسط این رصدخانه را می‌توان به موارد زیر

1. Natural Resources and Environme  
2. Physical Infrastructure  
3. Science, Technology Assessment, and Analytics  
4. Strategic Issues

### سامانه FraudNet

GAO سامانه FraudNet را با هدف شناسایی کلاهبرداری، سوء استفاده یا سوء مدیریت بودجه فدرال از طریق مشاهدات و گزارشات شهروندان طراحی کرده است. در این سامانه شهروندان می‌توانند به صورت کاملاً ناشناس به ارائه گزارشات خود بپردازند.

و ایالتی برای ارائه استانداردهایی برای کنترل‌های داخلی، ممیزی‌های مالی و سایر انواع ممیزی‌های دولتی به GAO مراجعه می‌کنند. GAO انواع استانداردهای حسابرسی را در حوزه‌های مختلف به نهادهای متقاضی ارائه می‌دهد.

## شکل ۲. توصیه‌های رصدخانه برای توسعه اقتصادی مناطق قبیله‌ای در آمریکا



نیازمند راه‌حل‌های مکان محور هستند و از آنجا که کانادا شامل چندین منطقه و جوامع بزرگ و کوچک است، حل مشکلات هر جامعه نیازمند همکاری دولت‌ها و نهادهای خصوصی و دولتی استانی و بهره‌مندی از پتانسیل بومی و محلی آنان است. این نهاد به صورت ویژه بر همکاری با مراکز کوچک‌تر و مناطق روستایی تمرکز کرده است تا با سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی هدفمند توسعه عدلانه را در تمامی مناطق کانادا ممکن سازد.

این رصدخانه یک پلتفرم تعاملی مبتنی بر وب برای تجزیه و تحلیل و مصورسازی داده‌های مرتبط با شهرها و جوامع مختلف کانادا است. این نهاد به نحوی طراحی شده است که توسط عموم شهروندان بدون تخصص خاصی قابل استفاده باشد. با این وجود از آنجا که بهره‌برداری از تجزیه و تحلیل‌های این رصدخانه برای دولت‌ها نیازمند برخی آموزش‌های عمومی / تخصصی است، توانمندسازی دولت‌ها، مؤسسات عمومی، گروه‌های غیرانتفاعی، کسب و کارها و سایر ذینفعان نیز در دستور کار این رصدخانه قرار دارد. هم‌اکنون این رصدخانه شامل اطلاعات زیر است:

- داده‌های بهداشت عمومی؛
- داده‌های بودجه عمومی شهرداری؛
- عملکرد شهرداری؛

### بانک اطلاعاتی توصیه‌ها

این رصدخانه از ۲۳ نوامبر ۲۰۲۲، پایگاه اطلاعاتی حاوی ۴۷۷۹ توصیه در باب مسائل مختلف را ایجاد کرده است. توصیه‌های ارائه شده برای رفع یک مسئله خاص و برای نهادهای متولی تهیه شده است، لیکن مشاهده آن برای عموم آزاد است. شکل ۲ نمایی از توصیه‌های رصدخانه برای توسعه اقتصادی مناطق قبیله‌ای در آمریکا را نشان می‌دهد.

### ۴-۱-۲. رصدخانه خط مشی جوامع کانادا

#### ۴-۱-۲-۱. مشخصات کلی

ایده اولیه توسعه این رصدخانه مبنی بر پذیرش این حقیقت بوده است که اگرچه انبوهی از اطلاعات در مورد جوامع کانادایی و افرادی که در آن‌ها زندگی می‌کنند وجود دارد، اما اغلب این اطلاعات برای کسانی که بیشترین سود را از آن می‌برند، همچون دولت‌های محلی و منطقه‌ای، مؤسسات عمومی، سازمان‌های غیرانتفاعی و خصوصی، روزنامه‌نگاران و سایر ذینفعان، در دسترس نمی‌باشد. این نهاد با هدف رفع این مسئله توسط دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه وسترن آ و با سرمایه‌گذاری این دانشگاه تأسیس شده است.

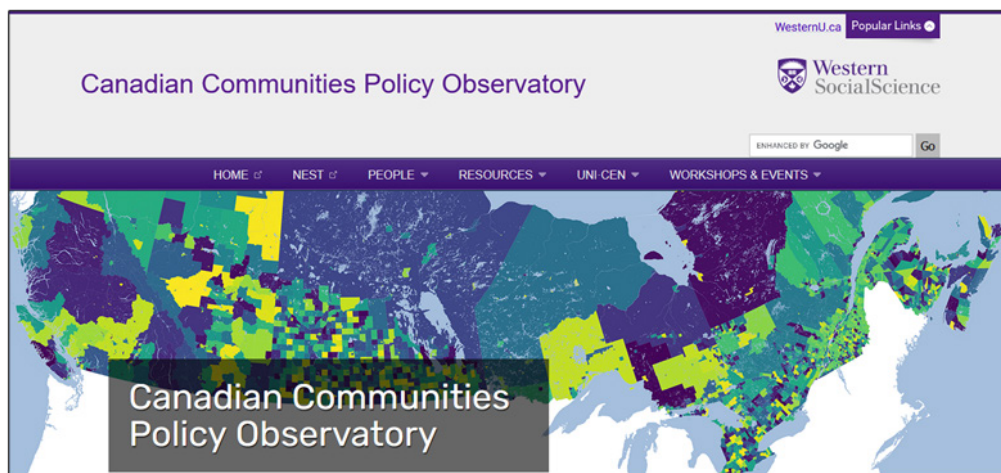
تمرکز این رصدخانه بر این حقیقت است که مشکلات مکان محور

1. <https://observatory.uwo.ca/>  
2. Western University

در راستای دسترسی و جمع‌آوری این اطلاعات، رصدخانه خط مشی جوامع کانادا با واحد تحقیقات سرشماری کانادا<sup>۱</sup> یا UNI·CEN همکاری می‌نماید. UNI·CEN یک پایگاه اطلاعاتی جامع در زمینه داده‌های مرتبط با سرشماری در کانادا است. هدف این همکاری، یکپارچه نمودن اطلاعات است تا به راحتی توسط محققان دانشگاهی، دانشجویان و عموم شهروندان قابل استفاده باشد. شکل ۳ نمایی از سایت این رصدخانه را نشان می‌دهد.

- داده‌های مرتبط با مسکن و بی‌خانمانی؛
- نتایج انتخابات مختلف؛
- آمار نیروی کار؛
- داده‌های کسب و کار و صنعت؛
- داده‌های آموزش و مهارت‌آموزی؛
- داده‌های مهاجرت و جابجایی؛
- داده‌های نگرش و احساس عمومی.

شکل ۳. نمایی از سایت رصدخانه خط مشی جوامع کانادا



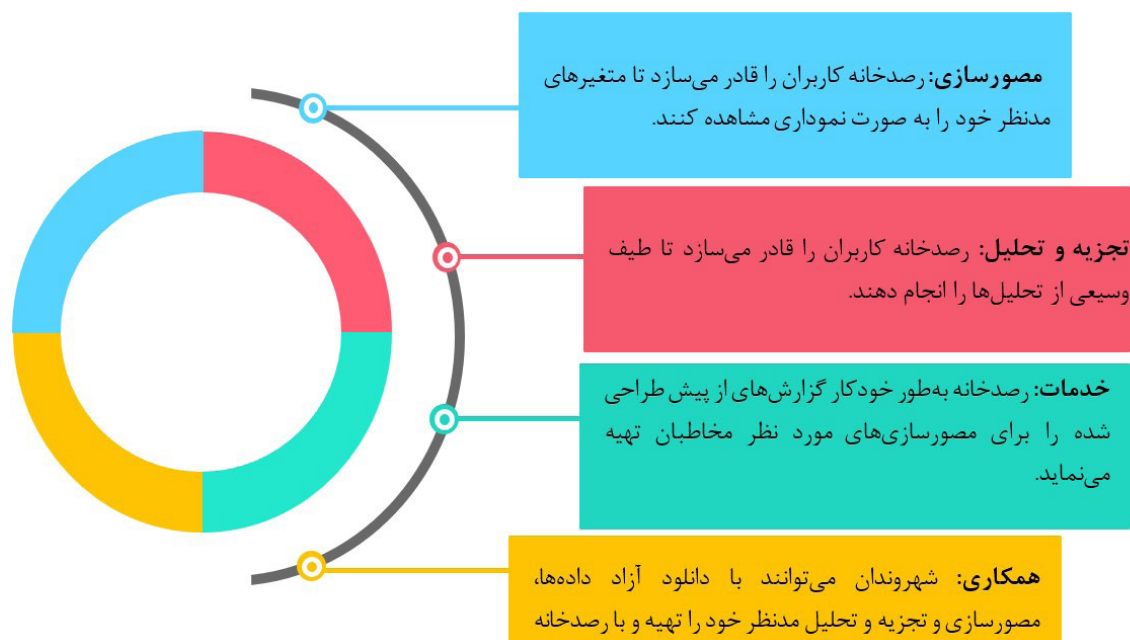
#### ۴-۱-۲-۲. مأموریت

مأموریت این رصدخانه انتشار اطلاعات و پشتیبانی از تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی مبتنی بر شواهد با اهداف توانمندسازی دولت‌ها، مؤسسات عمومی، گروه‌های غیرانتفاعی، کسب و کارها، روزنامه‌نگاران و شهروندان است.

نوآوری اصلی این رصدخانه این است که به شهروندان این امکان را می‌دهد تا داده‌های مدنظر خود را که به حوزه‌های تحت پوشش این رصدخانه مرتبط است، به پایگاه اطلاعاتی آن اضافه نمایند. بدین منظور شهروندان کافی است داده‌های در دسترس خود را بر اساس فرمت مدنظر رصدخانه برای آن ارسال نمایند تا پس از تأیید، با نام آن‌ها در پایگاه اطلاعاتی این نهاد ثبت شود. این رصدخانه دارای ۴ ویژگی اصلی است که در شکل ۴ بیان شده است.

1. Unified Infrastructure for Canadian Census Research

شکل ۴. ویژگی‌های اصلی رصدخانه خط‌مشی جوامع کانادا



#### ۴-۱-۲-۳. ساختار سازمانی

تخصص‌های موجود در این رصدخانه به‌صورت زیر است:

- علوم سیاسی
- آمار کاربردی و داده‌کاوی
- تجزیه و تحلیل داده‌ها
- روانشناسی
- علوم اجتماعی
- حقوق
- اقتصاد

#### ۴-۱-۲-۴. محتوا

اقدامات اصلی این رصدخانه به شرح زیر است:

#### ■ برگزاری کارگاه‌ها و رویدادها آموزشی و اطلاعاتی

این رصدخانه گاهی اوقات به برگزاری رویدادهای توانمندسازی و آموزشی می‌پردازد. آخرین رویداد این نهاد در سال ۲۰۲۲ مربوط به کارگاه مجازی "انتشار داده‌های سرشماری: یادگیری از تجربه" است که تمرکز این کارگاه بر چالش‌های مرتبط با انتشار داده‌های سرشماری معاصر و تاریخی با هدف درک این موضوع است که چگونه تولیدکنندگان و متولیان داده‌های سرشماری، در داخل و خارج از دولت، به معضلات مرتبط با انتشار آن با ذی‌نفعان مقابله می‌کنند.

#### ■ انتشار گزارشات، مستندات و داده‌های خام و اطلاعات تحلیل شده

همان‌طور که اشاره شد، این نهاد به تناسب درخواست مشتریان خود نظیر دولت‌ها، نهادهای دولتی و خصوصی و شهروندان، به طراحی و انتشار گزارشات می‌پردازد. همچنین اطلاعات ذخیره شده در پایگاه اطلاعاتی این رصدخانه نیز در دسترس شهروندان قرار دارد.

#### ■ اخبار و اطلاعیه‌ها

انتشار اخبار و اطلاعیه‌های عمومی در زمینه اقدامات رصدخانه.

#### ■ ایجاد شبکه‌ای از خبرگان در راستای تحلیل روندهای اقتصادی و اجتماعی (NEST).

NEST، یک شبکه تحقیقاتی است که با انجام تحقیقات چندرشته‌ای در سطح جهانی و تقویت همکاری‌های ملی و بین‌المللی به تسهیل آموزش نسل بعدی مدیران می‌پردازد. این شبکه با سایر نهادهای فعال در زمینه علوم اقتصادی و اجتماعی همکاری دارد و علاوه بر آموزش نسل بعدی مدیران به رصد و تحلیل روند تغییرات مسائل اقتصادی و اجتماعی نیز می‌پردازد.

1. Network for Economic and Social Trends

جدول ۲. لیست رصدخانه‌های خط‌مشی عمومی شناسایی شده

ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۱	رصدخانه قانونگذاری اتحادیه اروپا <sup>۱</sup>	<a href="https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/home/home.do">https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/home/home.do</a>	دفتر پارلمانی اتحادیه اروپا.	توانمندسازی شهروندان و جامعه مدنی و ارتقا مشارکت عمومی.	ایجاد یک پایگاه داده از اطلاعات مربوط به فرآیند تصمیم‌گیری در اتحادیه اروپا یا تمرکز ویژه بر فعالیت‌های پارلمان اروپا.	-	تهیه یک پایگاه اطلاعاتی جستجوی اطلاعات در مورد جلسات گذشته، حال و آینده پارلمان؛ طراحی یک پایگاه داده از داده‌ها و اطلاعات پارلمان اروپا برای نظارت بر فرآیند تصمیم‌گیری اتحادیه اروپا؛ ایجاد سامانه‌ای برای شهروندان که به آنان این امکان را می‌دهد تا در جریان پیشرفت‌ها در پرونده‌های مورد علاقه، رویه‌های جدید پارلمان، گزارش‌های کمیته و اسناد اطلاعاتی کمیسیون باشند؛ طراحی کتابچه‌های راهنما برای آشنایی شهروندان با فرآیندهای پارلمان.	این رصدخانه در اصل یک پایگاه اطلاعاتی برای اطلاع‌رسانی به شهروندان در زمینه اقدامات پارلمان اروپا است. خروجی اصلی منتشر شده توسط این نهاد دارای بخش‌های زیر است: اطلاعات اولیه؛ بازگراان کلیدی درگیر در فرآیند از جمله کمیته‌های پارلمان اروپا و گزارشگران (به‌علاوه نشانه‌هایی از وابستگی به گروه‌های سیاسی)، کمیسیون مسئول، کمیسیون مر بوطه و غیره؛ رویدادهای کلیدی شامل فهرست کردن توالی رویدادها در زمینه یک فعالیت خاص؛ اطلاعات فنی، نشان‌دهنده مبنای قانونی، ابزار قانونی و غیره؛ پرونده رویه در حال انجام همچنین ممکن است حاوی بخشی باشد که پیش‌بینی‌ها و ضرب‌الاجل‌های فعالیت‌های آتی، مانند تصویب گزارش در کمیته پارلمان اروپا، بحث یا رای‌گیری در جلسه عمومی و غیره را نشان می‌دهد.
۲	رصدخانه قانونگذاری پرتغال <sup>۲</sup>	<a href="https://olp.cedis.fd.unl.pt">https://olp.cedis.fd.unl.pt</a>	دانشکده حقوق دانشگاه نواد لیسبون <sup>۳</sup> که توسط بودجه اعطایی بنیاد علم و فناوری <sup>۴</sup> اداره می‌شود.	بررسی وضعیت قانونگذاری در زمینه ابعاد کمی و کیفی قانون‌گذاری (حجم، توزیع آن بر اساس انواع موضوعات و غیره).	ارزیابی تولید قانونگذاری پرتغال (تعداد آن، گسترش آن، تقسیم آن به انواع مختلف قانون و نهادهای قانونگذاری، نهادهای دولتی صادرکننده آن و موضوعات آن). ثبت شاخص‌های دقیق‌تر در روش‌شناسی قانونگذاری از طریق: (۱) میزان تغییرات ایجاد شده در قانون‌گذاری و دلایل آن تغییرات، (۲) میزان اصلاحات قانون، (۳) انطباق با وظایف نظارتی، (۴) رویه‌های مشارکت در قانون و (۵) صحت و کارایی روش‌های ارزیابی.	-	انتشار بولتن با هدف تجزیه و تحلیل کمی جنبه‌های مختلف قانون. ساخت یک پایگاه داده که اجازه شهروندان به تمامی مراحل تصویب یک قانون را می‌دهد. ایجاد یک سامانه که امکان ارزیابی قانون و ارتباط آن با سایر قوانین را فراهم می‌کند. این پایگاه داده امکان مقایسه سیر تحول شاخص‌های ذکر شده در بخش اهداف، تعداد قوانین منتشر شده و تاثیر قوانین اتحادیه اروپا در قوانین ملی را ممکن می‌سازد. ایجاد مکانیزمی برای ارزیابی دستیابی به اهداف سیاست عمومی در نتیجه هزینه‌های قانون‌گذاری.	این رصدخانه با هدف رصد قوانین و بررسی کیفیت و کمیت آن و میزان اثر بخشی آن در راستای حل مشکلات تأسیس شده است.

1. European Union Legislative Observatory

2. Universidade NOVA de Lisboa

۳. بنیاد علم و فناوری سازمانی در وزارت علوم، فناوری و آموزش عالی در پرتغال است که فعالیت‌های تحقیقاتی علمی، به‌ویژه در زمینه‌های علوم طبیعی، علوم دقیق، علوم اجتماعی و علوم انسانی را ارزیابی و تأمین مالی می‌کند.

4. Portuguese Legislative Observatory



ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۳	رصدخانه راهبردها و مکانیسم‌های مدیریت دولتی مؤثر <sup>۲</sup>	<a href="http://www.oas.org/es/sap/dgpe/innovacion/guia.asp#tema">http://www.oas.org/es/sap/dgpe/innovacion/guia.asp#tema</a>	بین‌المللی – تحت مالکیت ۳۵ کشور عضو قاره آمریکا.	دستیابی به صلح و عدالت، ارتقای هم‌بستگی، تقویت هم‌کاری و دفاع از حاکمیت، تمامیت ارضی و استقلال کشورهای عضو.	انتشار گزارش و تعریف پروژه‌های ملی در راستای: تقویت صلح و امنیت؛ ترویج و تحکیم دموکراسی؛ جست‌وجو و حل مشکلات سیاسی، حقوقی و اقتصادی؛ ارتقا توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به صورت مشارکتی و تعاملی؛ ریشه‌کن کردن فقر شدید.	بخش‌های تخصصی: آمار و تحلیل داده. بخش حقوقی و سیاسی. بخش مدیریت ارتباطات. بخش مشارکت جامعه مدنی. بخش صلح و حل تعارض. بخش توسعه پایدار. بخش نظارت و ارزیابی. بخش سیاست‌گذاری و طراحی خطمشی. فتاوری‌های نوین و هوش مصنوعی.	انتشار اخبار. برگزاری رویداد. انتشار گزارش. تعریف پروژه‌های ملی برای ۳۵ کشور.	تمرکز این سازمان بر رصد سطح دموکراسی، حقوق بشر، امنیت و توسعه است که در راستای فعالیت در زمینه این ۴ رکن به تجزیه و تحلیل، ارائه گزارشات و تعریف پروژه‌های علمی / ساختاری برای هر ۳۵ کشور عضو می‌پردازد.
۴	رصدخانه خطمشی عمومی آرژانتین <sup>۳</sup>	<a href="https://www.argentina.gob.ar">https://www.argentina.gob.ar</a>	به درخواست وزارتخانه خدمات و دیجیتال وزیر نظر دبیرخانه نوآوری عمومی تأسیس شده است.	ارائه اطلاعات به شهروندان در زمینه: رویه‌های تمام سازمان‌های ملی همراه با هزینه‌ها و نحوه ارائه خدمات؛ خدمات و مزایای ارائه شده توسط نهادهای دولتی و نحوه دسترسی به آن‌ها؛ چه سیاست‌ها و برنامه‌های ادارات دولتی برای پاسخگویی به نیازها و خواسته‌های شهروندان؛ مقررات عمومی.	بخش عمومی. بخش مسکن. بخش عدالت و برابری. بخش اقتصادی. بخش آموزش. بخش علم و فناوری بخش تولید، واردات و صادرات. بخش گردشگری. بخش سلامت. بخش کشاورزی. بخش حمل‌ونقل.	راه‌اندازی یک چت‌بات منحصر به فرد با نام «تینا» که برای تعامل و مکالمه با همه شهروندان، با هدف ارائه اطلاعات و کمک به انجام رویه‌های سازمان‌های دولتی ملی در ۲۴ ساعت شبانه‌روز، طراحی شده است. سامانه اطلاع‌رسانی «قیمت‌های منصفانه» با هدف اطلاع‌رسانی قیمت کالا و مراکز خریدی که کالا را با قیمت منصفانه به فروش می‌رسانند. هدف این سامانه کاهش تورم و تلاش برای ثبات قیمت است. سامانه «آرژانتین من» که امکان دسترسی و ثبت درخواست برای استاد شخصی همچون گذرنامه را برای شهروندان میسر می‌سازد. سامانه دسترسی به قوانین آرژانتین.	هدف این نهاد طراحی سامانه‌ها و بسترهای تحت وب با هدف رصد میزان دسترسی شهروندان به خدمات دولتی، رویه ارائه خدمات و نحوه پاسخگویی دولت به شهروندان است.	

۱. شامل متخصصانی در تمامی حوزه‌های تحت پوشش رصدخانه

2. The Observatory of Strategies and Mechanisms for Effective Public Management  
3. Argentine Public Policy Observatory

ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	ماموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۵	سیستم ملی اطلاعات اکوادور <sup>۲</sup>	<a href="https://sni.gob.ec/inicio">https://sni.gob.ec/inicio</a>	دبیرخانه برنامه‌ریزی ملی زیر نظر دولت اکوادور (در قانون اساسی جمهوری اکوادور در سال ۲۰۰۸ تأسیس این مرکز تمویب شده‌است)	تشکیل مجموعه سازمان یافته‌ای از سازمان‌ها و بازیگران به منظور دسترسی، جمع‌آوری، ذخیره و تبدیل داده‌ها به اطلاعات برای برنامه‌ریزی و توسعه عمومی.	ایجاد شبکه‌ای از داده‌ها و اطلاعات با هدف: ایجاد دسترسی آرد به اطلاعات و داده‌های جمهوری اکوادور برای مؤسسات دولتی و خصوصی. دسترسی به کلان داده‌های مؤسسات دولتی در مناطق مختلف. ارائه نمودارهای مصور سازی شده با هدف نمایش شفاف اطلاعات.	دپارتمان استانداردها و روش‌شناسی؛ توسعه استانداردها، مکانیسم‌ها، روش‌ها و رویه‌ها برای ارتقای کیفیت و ارتباط داده‌ها و اطلاعات آماری و / یا جغرافیایی. دپارتمان مدیریت هماهنگی بین‌نهادی؛ برنامه‌ریزی و توسعه فعالیت‌های مشارکتی. دپارتمان مدیریت اطلاعات آماری و سرزمینی؛ برنامه‌ریزی برای در دسترس بودن داده‌ها و اطلاعات. دپارتمان مدیریت نوآوری فناوری اطلاعات؛ برنامه‌ریزی برای بهره‌برداری از فناوری‌های نوین به منظور توسعه، نگهداری و پیاده‌سازی فعالیت‌های مبتنی بر فناوری.	طراحی پایگاه اطلاعاتی از داده‌های عمومی اکوادور. طراحی سیستم یکپارچه دانش و آمار اجتماعی (حاوی تحلیل‌های شواهد محور برای دولت). حفاظت از مردم و جامع را در برابر اثرات منفی بلایای طبیعی و انسان‌ساز تضمین می‌کند و سیاست‌ها و استراتژی‌هایی را برای مقابله با حوادث بلایا ایجاد می‌کند. نقشه‌های حدنگاشتی <sup>۱</sup> روستایی. طراحی سیستمی برای مدیریت اطلاعات جغرافیایی و عددی. اطلس روستایی و شهری اکوادور.	این رصدخانه بیشتر در قالب بستری برای جمع‌آوری و ارائه اطلاعات و داده‌های عمومی فعالیت می‌نماید و به بیانی بهتر، بیشتر بر بعد رصد آن تمرکز دارد تا ارائه تحلیل‌های شواهد محور.
۶	مرکز حکمرانی عمومی Esade <sup>۳</sup>	<a href="https://www.esade.edu/faculty-research/en/esadegov">https://www.esade.edu/faculty-research/en/esadegov</a>	دانشگاه غیرانتفاعی رامون لول <sup>۳</sup> اسپانیا	کمک به بهبود حکمرانی و توسعه رهبری مسئولانه در بخش عمومی با ایجاد شبکه‌ای از محققان، نهادهای و بخش خصوصی.	ایجاد روابط مبتنی بر اعتماد بین دولت‌ها و بخش خصوصی برای رویارویی با مبرم‌ترین چالش‌ها با استفاده از: ارائه برنامه‌های آموزشی با کیفیت برای مدیران و رهبران؛ ایجاد دانش مرتبط برای مدیریت و همکاری‌های عمومی-خصوصی؛ ترویج بحث‌های اجتماعی در مورد مسائل حاکمیت و مدیریت عمومی.	گروه عملیات، نوآوری و علوم داده. گروه جامعه، سیاست و پایداری. گروه حقوق. گروه مدیریت دولتی. گروه مدیریت و ارتباطات مردمی.	طراحی دوره‌های آموزشی در زمینه فرآیند یادگیری و الزامات ویژه مدیریت دولتی. تولید مطالعات و تحقیقات در زمینه‌های مختلف مدیریت دولتی. اخبار و اطلاعیه‌ها. برگزاری رویدادهای حضوری / مجازی. انتشار یک بوتلن الکترونیکی برای انتشار ایده‌ها و نوآوری‌ها در مورد مدیریت عمومی. ایجاد باشگاه مدیریت دولتی با هدف ارتقا نقش مدیریت در زمینه مدیریت عمومی، کمک به توسعه حرفه‌ای و شخصی اعضای خود و ایجاد یک انجمن برای به اشتراک گذاشتن تجربیات، تفکرات، نگرانی‌ها و پروژه‌ها.	تمرکز این نهاد بر رصد مسائل و چالش‌های مدیریت دولتی و برگزاری دوره‌های آموزشی، طراحی پروژه‌های تحقیقاتی و راه‌اندازی شبکه‌ای از همکاران است که دریافت دیدگاه‌هایی مختلف در زمینه ارتقا مدیریت دولتی را تضمین می‌نماید.

1. Cadast
2. El Sistema Nacional de Información
3. Ramon Llull
4. ESADE Center for Public Governance



ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	ماموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۷	رصدخانه تدارکات عمومی <sup>۳</sup>	<a href="https://latinno.net/en">https://latinno.net/en</a>	مرکز علمی WZB برلین <sup>۱</sup> با تأمین مالی بنیاد جامعه باز <sup>۲</sup>	ارتقا کیفیت دموکراسی، تقویت حاکمیت قانون، پاسخگویی دولت و ترویج برابری اجتماعی در نتیجه ارتقا مشارکت نوآورانه شهروندان در فرآیندهای سیاسی.	ارتقا مشارکت نوآورانه شهروندان در فرآیندهای سیاسی در نتیجه: مشورت، مشورت تعاملی و همه جانبه با شهروندان که در نتیجه آن افراد این شانس را دارند که مواضع خود در باب موضوعات مختلف بیان کرده و موضع دیگران را بشنوند. رای‌گیری مستقیم: همه اشکال رای‌گیری مستقیم که در آن شهروندان این شانس را دارند که در مورد موضوعات خاص (و نه برای نامزدهای شرکت‌کننده در انتخابات) رای بدهند. مشارکت الکترونیکی: همه اشکال مشارکت که شامل فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌شود.	-	طراحی بانک اطلاعاتی از نوآوری‌های سیاستی کشورهای عضو در زمینه مشارکت شهروندان و دموکراسی. تمرکز این رصدخانه بر رصد فعالیت‌های نوآورانه در زمینه مشارکت شهروندان در فرآیندهای سیاسی و ایجاد دموکراسی نوآورانه در کشورهای آمریکای لاتین است.	تمرکز اصلی این رصدخانه بر طراحی شبکه تحقیقاتی و آموزشی در زمینه رصد و تحلیل موضوعات سیاسی و انتشار اسناد علمی در این زمینه است.
۸	رصدخانه ختمشی <sup>۵</sup>	<a href="http://www.observatoripolitico.pt/about-us">http://www.observatoripolitico.pt/about-us</a>	دانشکده علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه لیسبون <sup>۴</sup> پرتغال.	توسعه پایدار زمینه‌های برای مطالعه، تحلیل و تحقیق همکارانه و تعاملی در زمینه مسائل سیاسی.	این رصدخانه با هدف ایجاد زمینه‌های برای بین‌المللی‌سازی فعالیت‌های علمی، خدمات ترجمه تخصصی در حوزه مطالعات سیاسی در اختیار اعضای وابسته خود قرار داده است.	شبکه‌ای از دانشگاه‌های کشور پرتغال که در حوزه علوم سیاسی فعالیت دارند.	خدمات ترجمه تخصصی در حوزه مطالعات سیاسی. تأسیس مدارس پاییزی و بهاره با هدف توانمندسازی و تنوع بخشی به تحقیقات و همکاری با دانشجویان و محققان از مناطق مختلف، سیستم‌های دانشگاهی و سیاسی پرتغال و همچنین نهادهای سیاسی و فرهنگی مختلف. طراحی یک مجله آنلاین با هدف بررسی معنا، عملکرد و تأثیر استانداردهای سیاسی. انتشار پایان‌نامه‌ها، مقالات، مطالعات و اسناد در حوزه علوم سیاسی.	تمرکز اصلی این رصدخانه بر طراحی شبکه تحقیقاتی و آموزشی در زمینه رصد و تحلیل موضوعات سیاسی و انتشار اسناد علمی در این زمینه است.

۱. مالکیت این رصدخانه مربوط به کشور آلمان است اما تحلیل‌ها و داده‌های تحت بررسی مربوط به ۱۸ کشور آمریکای لاتین است.

۲. بنیادهای جامعه باز، که قبلاً به‌عنوان مؤسسات جامعه باز نامیده می‌شدند، یک شبکه اعطای کمک مالی است که توسط جورج سوروس تأسیس شده است. بنیاد جامعه باز از گروه‌های مدنی در سرتاسر جهان با هدف پیشبرد عدالت، آموزش، بهداشت عمومی و توسعه رسانه‌های مستقل حمایت می‌نماید.

3. The Observatory of Public Procurement

4. lisbon

5. Political Observatory

ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	ماموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۹	رصدخانه منازعات سیاسی و دموکراسی <sup>۱</sup>	<a href="https://poldem.eu.eu">https://poldem.eu.eu</a>	مرکز علوم اجتماعی WZB و دانشگاه فرای <sup>۱</sup> برلین.	ایجاد زبانی مشترک مبتنی بر تفسیر داده‌ها که فهم داده‌های مربوط به رویدادهای اعتراضی، مبارزات انتخاباتی و رقابت‌های عمومی را برای نهادهای دولتی، خصوصی و شهر و ندان تسهیل می‌نماید.	بهر روز رسانی و انتشار داده‌ها در جامعه علمی و عموم مردم و ارائه اسناد، کتاب‌کدها و ابزارهای مربوطه برای تفسیر داده‌ها به کاربران است.	-	طراحی پروژه SOLID با هدف ارائه یک تنوری عمومی برای مقابله با بحران سیاسی از طریق مطالعه چندین بحران است که در دهه گذشته اتحادیه اروپا را تحت‌تأثیر قرار داده است. تأسیس مرکز تحقیقات جامعه مدنی که به‌طور سیستماتیک تحقیقات در مورد اعتراض سیاسی و جنبش‌های اجتماعی بررسی می‌کند. طراحی پایگاه اطلاعاتی در زمینه داده‌های مربوط به رویدادهای اعتراضی، مبارزات انتخاباتی، مناظرات عمومی و موضوعات سیاسی جنجالی.	این رصدخانه در اصل یک پلتفرم برای تولید، جمع‌آوری و نگهداری داده‌های در برخی از موضوعات خاص است.
۱۰	رصدخانه خط‌مشی برای تحقیقات باز <sup>۲</sup>	<a href="https://ospolicyobservatory.uvic.ca">https://ospolicyobservatory /uvic.ca</a> .	یک شبکه تحقیقاتی مستقر در آمریکای شمالی که به‌منظور تأمین مالی خود از شورای تحقیقات علوم اجتماعی و علوم انسانی کانادا <sup>۳</sup> کمک می‌گیرد.	رصد، جمع‌آوری، ردیابی و ایجاد درکی برای مؤسسات محلی، انجمن‌ها، کنسرسیون‌ها و ارگان‌های دولتی در زمینه اهمیت تحقیقات و آموزش اجتماعی باز <sup>۴</sup> .	رصد؛ شناسایی و ردیابی سیاست‌هایی که تحقیقات باز و آزاد را ممکن می‌سازند. طراحی و انتشار بیانیه‌های دسترسی آزاد به تحقیقات در مؤسسات کانادایی و از مؤسسات در سراسر جهان.	شبکه‌ای از دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی کشور کانادا که در حوزه دسترسی آزاد به تحقیقات فعالیت می‌نماید.	فعال‌سازی یک شبکه اجتماعی تحقیقاتی در تونیتز خط‌مشی و سیاست‌پژوهی در زمینه ساز و کار تحقیقات باز. انتشار گزارش‌ها حاصل از رصد سیاست‌ها موجود در جهان در زمینه تحقیقات باز.	این نهاد با تمرکز بر مفهوم تحقیقات باز، به رصد و شناسایی سیاست‌های موجود در این زمینه، طراحی خط‌مشی‌های جدید و انتشار بیانیه‌هایی در این زمینه می‌پردازد.

1. Freie

2. Observatory for Political Conflict and Democracy

۳. تحقیقات باز به کارگیری شیوه‌های باز در سراسر آموزش، یادگیری، تحقیق و محیط علمی است. نمونه‌هایی از شیوه‌های باز عبارتند از: استفاده از مجوزهای حق نسخه‌برداری باز که به دیگران اجازه دسترسی آزادانه، استفاده مجدد، توزیع مجدد یا ایجاد آثار علمی را می‌دهد.

4. Social Sciences and Humanities Research Council

۵. یک آژانس تحقیقاتی دولتی در کانادا است که از تحقیقات و آموزش‌های حوزه علوم انسانی و علوم اجتماعی حمایت مالی می‌نماید.

6. Open Scholarship Policy Observatory



ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	ماموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۱۱	رمصدخانه خطمشی CAMRI <sup>۱</sup>	<a href="https://camri.ac.uk/policy-observatory">https://camri.ac.uk/ /policy-observatory</a>	دانشکده رسانه و ارتباطات دانشگاه وست منستر <sup>۱</sup> لنگلستان.	فعالیت به‌عنوان یک پلتفرم برای مطالعات رسانه‌ای و ارتباطی و انتقادی با تأکید بر سیاست رسانه‌ای، اقتصاد سیاسی، رسانه و نظریه دموکراتیک و فناوری ارتباطات با هدف کمک به تغییرات اجتماعی مترقی، برابری، عدالت و دموکراسی.	انجام تحقیقات بین‌المللی در زمینه موضوعات ارتباطات، فناوری و جامعه، هویت فرهنگی و تغییر اجتماعی، رسانه جهانی و سیاست و اقتصاد سیاسی. ایجاد فضایی برای به اشتراک‌گذاری شیوه‌ها، روش‌ها و ایده‌ها در فضاهای یادگیری مشارکتی و فراگیر. تقویت تأثیر تحقیقات بر بحث‌ها و تحولات سیاست در سطح ملی، بین‌المللی و جهانی است.	در راستای پوشش ۴ حوزه ارتباطات، فناوری و جامعه، هویت فرهنگی و تغییر اجتماعی، رسانه جهانی و سیاست و اقتصاد سیاسی، دارای بخش‌های تحقیقاتی زیر است: بخش تکنولوژیکی شامل موضوعات هوش مصنوعی، الگوریتم‌ها، داده‌ها و یادگیری ماشین / عمیق، رسانه‌های مصنوعی و دیپ‌فیک، اینترنت اشیا و حسگرها؛ پلتفرم‌ها و استانداردها؛ بخش اجتماعی شامل موضوعات شناسایی اخبار و اطلاعات نادرست، سواد رسانه‌ای و داده‌ای، شکاف دیجیتال، فناوری و نابرابری، اخلاق، سانسور، شخصی‌سازی، قطع ارتباط دیجیتال، تغییر اجتماعی در رابطه با فرهنگ، نهادها، ساختارها، کارکردها و روابط، ارتقای توانمندسازی، مشارکت و برابری اجتماعی؛ بخش سیاسی شامل فعالیت، مبارزات انتخاباتی و جنبش‌های اجتماعی، عدالت، ارتباطات سیاسی و دموکراسی، سیاست و مقررات؛ بخش اقتصادی شامل موضوعات سرمایه‌داری دیجیتال، اقتصاد پلتفرم، همگرایی، کپی‌رایت و مالکیت معنوی؛ بخش فرهنگی شامل موضوعات هویت و ذهنیت، طبقه، جنسیت و قومیت، تمایلات جنسی فرهنگ‌های بصری و الگوهای رفتاری.	برنامه‌ریزی و میزبانی کارگاه‌ها و سمینارهای تحقیقاتی. شبکه‌سازی از دانشگاهیان، دانشجویان، شاغلین، و اعضای سازمان‌های مردمی و جامعه مدنی. به اشتراک‌گذاری منابع و مجموعه مهارت‌ها برای تجزیه و تحلیل و به چالش کشیدن نابرابری‌های موجود. توسعه خروجی‌های خلاقانه برای به اشتراک گذاشتن دانش، تحقیق (از جمله خلاصه سیاستی، ویدئو و اینفوگراف).	این رمصدخانه درگیر فعالیت‌های اطلاع‌رسانی، شبکه‌سازی و انتشار است و به دنبال ایجاد ارتباط با انواع سیاست‌گذاران و ذینفعان، از جمله جامعه مدنی، سازمان‌های رسانه‌ای، سیاستمداران و مقامات دولتی است.

1. University of Westminster  
2. CAMRI Policy Observatory

ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	ماموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجهی	جمع‌بندی
۱۲	رصدخانه خدمات عمومی و حکمرانی خوب <sup>۱</sup>	<a href="https://www.usj.edu.lb/universite/institutions.php?getinst=۴&amp;۲=lang">https://www.usj.edu.lb/universite/institutions.php?getinst=۴&amp;۲=lang</a>	دانشگاه سنت جوزف <sup>۱</sup> بیروت	بهره‌برداری از پتانسیل دانشگاه سنت جوزف به‌منظور تحقق اصول دموکراتیک حاکمیت، قانون، شفافیت، مبارزه با فساد و ارتقای شهروندی.	<p>بهره‌برداری از چارچوب حکمرانی خوب برای بهبود رویه‌ها و عملکرد داخلی و خارجی اداره عمومی کشور، کمک به نوسازی بیشتر دولت و نهادهای آن و افزایش شفافیت اداری.</p> <p>تحقیق در مورد مشکلات و مسائل مؤثر بر مدیریت دولتی معاصر و چالش‌های حکمرانی خوب.</p> <p>ترویج مشارکت شهروندی از طریق تلاش برای نزدیک کردن شهروندان و نهادهای عمومی به یکدیگر.</p> <p>تشویق و تلاش در مبارزه با فساد.</p> <p>هدایت پروژه‌های تحقیقاتی به‌منظور درک بهتر ریسک‌ها، چالش‌ها و روندهای اصلی مؤثر بر حکمرانی خوب در لبنان و سراسر جهان.</p> <p>فراهم آوردن امکان ادامه تحصیل در زمینه حکمرانی عمومی.</p> <p>مشاهده و مستندسازی سیر تحول خدمات عمومی و حکمرانی خوب.</p>	<p>مفهوم پیشرفت سیاسی و اجتماعی در جوامع عربی.</p> <p>حکومت محلی و تمرکززدایی.</p> <p>دموکراسی مشارکتی.</p> <p>توسعه پایدار.</p> <p>مبارزه با فساد.</p> <p>حمایت از حقوق بشر و دسترسی به عدالت.</p> <p>حق دسترسی شهروندان به اطلاعات در بخش عمومی.</p> <p>نوسازی کنش عمومی.</p> <p>حکومت الکترونیک و چالش‌های داده‌های باز یا کلان داده‌ها.</p> <p>تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر تکامل حکمرانی خوب.</p> <p>توسعه تصویر مدیریت دولتی.</p> <p>نقش رسانه‌ها و خبرنگاران در حکمرانی خوب.</p>	<p>سامانه رمد سیر تحول خدمات عمومی و حکمرانی خوب.</p> <p>انتشار خبرنامه و مجموعه مقالات سمپوزیوم‌ها، سمینارها و آثار علمی.</p> <p>ارائه آموزش‌های حضوری و مجازی در زمینه حکمرانی خوب.</p> <p>فراهم آوردن امکان ادامه تحصیل در زمینه حکمرانی عمومی.</p> <p>طراحی جایزه Michel Eddé برای بهترین پایان‌نامه در مورد حکمرانی عمومی. هدف از این جایزه تشویق دانشجویان به روی آوردن بیشتر به موضوع حکمرانی عمومی خوب در پایان‌نامه‌های دکتری است.</p> <p>برگزاری رویدادهایی برای همفکری جامعه مدنی و نهادهای دولتی در زمینه حل مشکلات حکمرانی. طراحی پروژه‌های تحقیقاتی به‌منظور حضور اندیشمندان در مسائل واقعی حکمرانی با هدف درک بهتر ریسک‌ها، چالش‌ها و روندهای اصلی مؤثر بر حکمرانی خوب در لبنان و سراسر جهان.</p>	این رصدخانه بیشتر در قالب یک مؤسسه تحقیقاتی فعالیت می‌نماید که تلاش می‌کند مشکلات موجود در زمینه تحقق حکمرانی خوب را با آموزش و توانمندسازی جامعه و دولت‌مردان برطرف نماید.

1. Saint-Joseph University  
2. Observatory of Public Service and Good Governance



ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۱۳	شبکه رمدخانه‌های سیاسی و اقتصادی <sup>۲</sup>	<a href="https://opensyr.com/en">https://opensyr.com/en</a>	شخصی-توسط تعدادی از اندیشمندان سوریه‌ای طراحی و به‌صورت خصوصی اداره می‌شود.	طراحی یک شبکه دانشی از اطلاعات، داده‌ها و تحقیقات موجود به‌منظور کشف آنچه که بازیگران سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، امنیتی و نظامی در سوریه را در گامی به‌سوی ساختن جامعه‌ای عادلانه و سالم‌تر راهنمایی می‌نماید.	طراحی یک شبکه دانشی از داده‌های پراکنده در وبسایت‌های مختلف دولتی، مطبوعات، رسانه‌ها، تحقیقات و رسانه‌های اجتماعی. طراحی داشبوردهای تعاملی با نقشه‌های سیستمی و شبکه‌ای - منطقی، جغرافیایی و زمانی که منجر به تحلیل‌های استراتژیک و عملیاتی پیشرفته می‌شود.	سیاسی. اقتصادی. اجتماعی. امنیتی و نظامی. حقوق. هوش مصنوعی. علم داده و تحلیلگر داده. تحقیقات منبع باز <sup>۱</sup> .	طراحی یک برنامه پیشرفته با نام Linkurious برای پیمایش پایگاه داده و جمع‌آوری اطلاعات. طراحی شبکه دانشی. ارائه گزارش‌های تخصصی در نتیجه سفارش نهادهای دولتی و خصوصی. طراحی یک وبلاگ برای انتشار گزارشات، مقالات و بینیه‌ها ارائه خدمات آموزشی و مشاوره‌ای در زمینه. خدمات مشاوره و طراحی.	اکثر محصولات و خدمات این رمدخانه در زمینه طراحی شبکه‌های دانشی از موضوعات سیاسی و اقتصادی است که هدف آن آشنایی مخاطبان با سیستم‌های پیچیده و استفاده از این شبکه برای ایجاد پایگاه‌های دانشی (نمودارهای دانش) از منابع منتشر شده است. به‌طور کلی، فعالیت این نهاد در سه مرحله انجام می‌شود: استخراج داده؛ پردازش؛ افزون به شبکه دانشی.
۱۴	رمدخانه شهروندی برای دموکراسی <sup>۳</sup>	<a href="https://citizensobservatory.pl">https://citizensobservatory.pl</a>	تعدادی از سازمان‌های غیردولتی.	دیدبان دموکراسی شهر و ندان واکنش‌های سازمان‌های جامعه مدنی، متخصصان حقوقی و دیگر متخصصان، دانشگاهیان و شهروندان را نسبت به تغییرات در قوانینی که بر حقوق و آزادی‌های مدنی، حاکمیت قانون دموکراتیک و نظام سیاسی تأثیر می‌گذارد، پیگیری می‌کند.	پیگیری تغییرات در قوانین ایجاد شده توسط پارلمان و اداره دولتی و واکنش‌های سازمان‌های جامعه مدنی، متخصصان حقوقی و گروه‌های شهروندی. ترویج اصول و معیارهای دموکراسی و حاکمیت قانون، احترام و حمایت از حقوق بشر، شفافیت و پاسخگویی مدیریت عمومی. حمایت از کیفیت بهتر قانون‌گذاری.	-	سامانه رصد قوانین. انتشار گزارش و خلاصه سیاستی. نگارش طرح‌های قانونی.	تمرکز این رمدخانه بر رصد و ردیابی قوانینی است که در زمینه حمایت / عدم حمایت از دموکراسی و حاکمیت قانون، احترام و حمایت از حقوق بشر، شفافیت و پاسخگویی مدیریت عمومی تصویب شده است.

1. Open Scholarship
2. Observatory of Political and Economic Networks
3. Citizens Observatory of Democracy

ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۱۵	رصدخانه دموکراسی <sup>۳</sup>	<a href="https://www.braziloffice.org/en/observatory">https://www.braziloffice.org/en/observatory</a>	دفتر واشنگتن برزیل <sup>۲</sup>	نظارت بر روند تقویت نهادهای دموکراسی و تحقق دموکراسی در برزیل.	در زمینه تحقق دموکراسی به: تولید دانش و حمایت از اقدامات بین‌المللی در زمینه حمایت، مبادلات دوجانبه، تولید دانش و ایجاد روابط بین برزیل و ایالات متحده و / یا با سازمان‌ها و ارگان‌های بین‌المللی مستقر در ایالات متحده است؛ حمایت از مشارکت اجتماعی، گفتگوی فراگیر و با تعهد و فعالیت‌ها و سیاست‌های مبتنی بر شواهد؛ تقویت نقش جامعه مدنی و نهادهای اختصاص یافته به ترویج و دفاع از دموکراسی.	روزنامه‌نگار . جامعه‌شناسی. حقوق. سیاست عمومی. تحلیل‌گر داده.	حمایت از ارتباطات علمی / عملیاتی با نهادهای بخش دولتی و خصوصی در ایالات متحده آمریکا، مانند کنگره، وزارت امور خارجه، اتحادیه‌ها، سازمان‌های غیر دولتی منطقه‌ای و جهانی و دانشگاه‌ها می‌پردازد. طراحی رویدادها و مناظره‌های دوجانبه انجام مطالعات و تحقیقات مربوط به روند تحقق دموکراسی در برزیل و نظارت بر وضعیت دموکراسی در برزیل. انتشار گزارشات اختصاصی برای کاخ سفید در زمینه مشکلات برزیل در راستای اجرای دموکراسی	این رصدخانه با هدف رصد وضعیت دموکراسی و تلاش برای تحقق آن در برزیل در نتیجه همکاری با نهادهای دولتی، خصوصی و دانشی در برزیل و آمریکا طراحی شده است.

1. Washington Brazil Office

3. Democracy Observatory

۲. یک نهاد مستقل است که به منظور تقویت جامعه مدنی، حمایت از حقوق بشر، ترویج توسعه پایدار، دفاع از دموکراسی و حاکمیت قانون در برزیل، از فعالیت‌های دانشی حمایت می‌نماید



#### ۲-۴. رصدخانه‌های خط مشی موضوعی

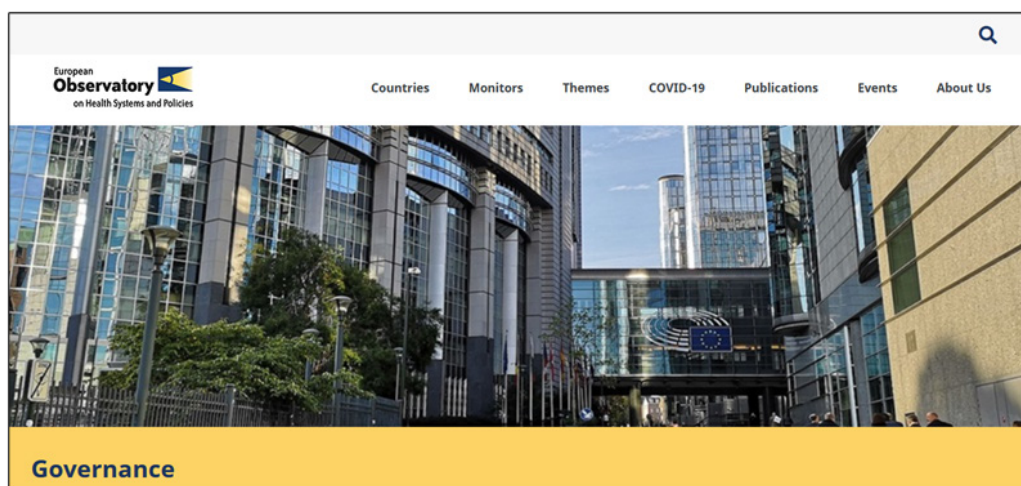
همان‌طور که پیشتر نیز اشاره شد، در این بخش به بررسی تعدادی رصدخانه موضوعی در زمینه خط مشی پرداخته شده است. این رصدخانه‌ها به صورت ملی و بین‌المللی بر روی یک موضوع خاص همچون سلامت یا اقتصاد متمرکز هستند. در این بخش نیز به شرح تفصیلی دو رصدخانه موضوعی پرداخته شده و سایر رصدخانه‌های موضوعی در قالب جدول ۳ ارائه شده است.

#### ۲-۴-۲. رصدخانه اروپایی خط‌مشی‌ها و سیستم‌های سلامت

##### ۲-۴-۲-۱. مشخصات کلی

رصدخانه اروپایی خط‌مشی‌ها و سیستم‌های سلامت<sup>۲</sup> توسط اتحادیه اروپا تأسیس شده است. این رصدخانه دارای چهار اولویت تحلیلی است که منعکس‌کننده چالش‌های سیستم سلامت اروپا در حوزه‌های اقتصاد و نظام سلامت، حکمرانی برای سلامت عمومی؛ مدل‌های سازمانی، ترکیب مهارت و تأمین مالی برای مراقبت یکپارچه مؤثر و اجرای نوآوری سازمانی و فناوری در حوزه سلامت است. این رصدخانه حکمرانی، بسیاری از حوزه‌های سلامت و سیستم‌های بهداشتی را پوشش می‌دهد. شکل ۵ نمایشی از سایت این نهاد را نشان می‌دهد.

شکل ۵. نمایشی از سایت رصدخانه اروپایی خط‌مشی‌ها و سیستم‌های سلامت

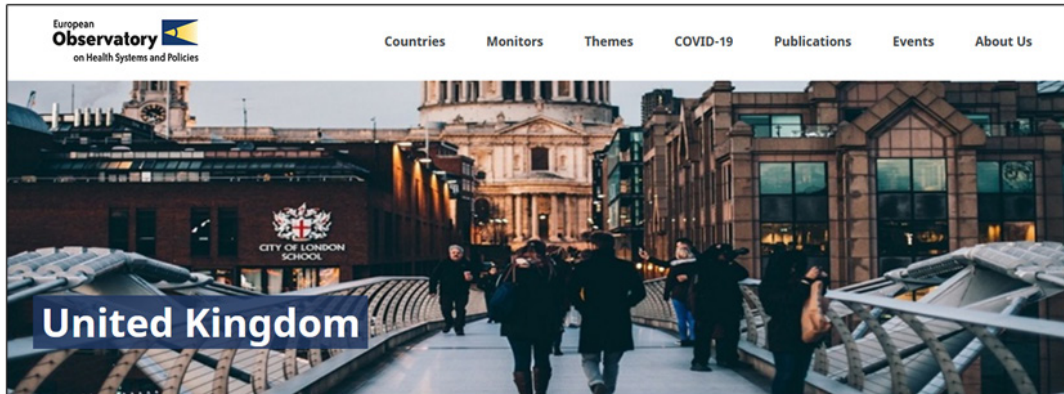


پرداخته می‌شود. شکل ۶ نمایشی از سایت این رصدخانه برای کشور انگلستان را نشان می‌دهد.

هم‌اکنون، ۵۵ کشور اروپایی در این رصدخانه عضو هستند که هر یک از این کشورها دارای سایتی مجزا بوده و که در آن به انتشار اختصاصی فعالیت آن کشورها در زمینه خط‌مشی‌ها و سیستم‌های سلامت

1. <https://eurohealthobservatory.who.int>  
2. European observatory on health policies and systems

## شکل ۶. نمایی از سایت اختصاصی رصدخانه اروپایی خطمشی‌ها و سیستم‌های سلامت برای انگلیس



### ۴-۲-۲. مأموریت

رصدخانه اروپایی سیستم‌ها و سیاست‌های سلامت تلاش می‌کند تا از خطمشی‌گذاری مبتنی بر شواهد حمایت نموده و تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد را ترویج دهد. در راستای این هدف، مأموریت‌های اصلی این رصدخانه به شرح زیر است:

- **نظارت بر کشور:** ارائه توصیفات تحلیلی و ارزیابی سیستم‌های بهداشتی کشور و نظارت سیستماتیک بر تحولات.
- **تجزیه و تحلیل:** بررسی نحوه عملکرد سیستم‌های سلامت از طریق تحقیقات ثانویه و تطبیقی، مطالعات چند رشته‌ای و خلاصه سیاستی در مورد چالش‌های کلیدی و نوظهور.
- **ارزیابی عملکرد:** حمایت از توسعه و تفسیر شاخص‌ها برای استفاده عملی از سیاست و کمک به بهبود عملکرد.
- **کارگزاری دانش:** با اشتراک‌گذاری تحقیقات در قالب‌های مختلف، شواهد رصدخانه را برای مخاطبان هدف قابل مشاهده و مفید می‌کند.

### ۴-۲-۳. اهداف

این رصدخانه خط مشی مبتنی بر شواهد در حوزه سلامت را به‌عنوان اصلی‌ترین منبع تصمیم‌گیری و خط مشی بیان نموده‌است. این نهاد از تجزیه و تحلیل مقایسه‌ای سیستم‌ها و روندهای مربوط به حوزه سلامت در اروپا استفاده می‌کند تا به تصمیم‌گیرندگان بینشی در مورد نحوه عملکرد خود و سایر کشورها در حوزه سلامت دهد. اهداف در نظر گرفته شده در این رصدخانه به‌صورت خلاصه به شرح زیر است:

### ■ بهبود حکمرانی بین بخشی برای پیشبرد دستیابی به اهداف توسعه پایدار در حوزه سلامت

بسیاری از خطمشی‌هایی که بر حوزه سلامت اثر می‌گذارند، خارج از این حوزه هستند. به‌عنوان مثال، کشاورزی، آموزش، محیط‌زیست،

خط مشی‌های مالی، مسکن، حمل و نقل، تجارت و بسیاری دیگر از موضوعات هستند که عملاً خط مشی در زمینه آن‌ها، حوزه سلامت را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. مجمع عمومی سازمان ملل متحد در راستای اشاره به این هم‌پیوندی بین موضوعات در سال ۲۰۱۵، ۱۷ کلان موضوع را برای ترسیم آینده‌ای بهتر و پایدارتر بیان نموده‌است که در تمام این ۱۷ هدف، دامنه وسیعی برای اقدام بین بخشی در حوزه سلامت وجود دارد. برای تسهیل ارتباط بین بخشی، دولت‌ها می‌توانند بر ساختارهای حکمرانی بین بخشی تمرکز کنند. این ساختارها شامل برنامه‌ریزی برای طراحی کمیته‌های پارلمانی، کمیته‌ها و واحدهای بین بخشی، کلان‌وزارتخانه‌ها، بودجه‌بندی مشترک و مشارکت عمومی بین ذینفعان و دولت می‌باشد.

### ■ تعامل با جامعه مدنی برای خط مشی بهتر، ارائه خدمات و حکمرانی

سازمان‌های مدنی می‌توانند مشارکت سودمندی در زمینه سلامت و سیستم‌های بهداشتی با دولت داشته‌باشند. این سازمان‌ها پتانسیل قابل توجهی در زمینه مشارکت در خط مشی، ارائه خدمات و حکمرانی دارند. همکاری موفقیت‌آمیز با سازمان‌های مدنی مستلزم آن است که دولت‌ها انتظارات خود را از تعامل با جامعه مدنی روشن کرده و منافع این سازمان‌ها را نیز در مدنظر قرار دهند.

### ■ تمرکززدایی در سیستم‌های سلامت

جنبه‌های مثبت تمرکززدایی می‌تواند خود را در زمینه بهبود کارایی فنی و تخصصی، توانمندسازی بازیگران محلی، ایجاد نوآوری، افزایش پاسخگویی و بهبود کیفیت نشان دهد. به‌طور کلی، فرض بر این است که بازیگران در سطح محلی در ک بهتری از شرایط منطقه‌ای و محلی دارند و می‌توانند از منابع به‌طور موثرتری نسبت به یک نهاد متمرکز



استفاده کنند.

## ■ طراحی چارچوبی برای تجزیه و تحلیل خط‌مشی‌های حوزه سلامت

در راستای شناسایی چرایی تصمیم‌گیری نادرست در حوزه سلامت، این رصدخانه چارچوبی با عنوان TAPIC<sup>۱</sup> را طراحی کرده است. این چارچوب، یک ابزار تحلیلی مسئله‌محور است که می‌تواند مشکلات حاکمیتی را در پنج حوزه شناسایی زیر کند:

✓ **شفافیت:** به این مسئله اشاره دارد که می‌بایست تمامی ذی‌نفعان و بازیگران در حوزه سلامت از تصمیماتی که در آینده قرار است اتخاذ شود باخبر شده و نسبت به نحوه اخذ این تصمیمات نیز آگاه شوند.

✓ **پاسخگویی:** به این معناست که یک کنشگر باید گزارشی از فعالیت‌های خود ارائه دهد و در صورت نامناسب بودن عملکرد، به نهاد بالادستی پاسخگو باشد.

✓ **مشارکت:** به این معناست تمامی شهروندان، به‌ویژه افرادی که در نتیجه خط‌مشی‌های قبلی نادرست در زمینه سلامت آسیب دیده‌اند، این فرصت را داشته باشند تا آزادانه پیشنهادات خود را ارائه دهند.

✓ **صداقت:** به این معناست که تمامی فرآیندهای مرتبط با تصمیم‌گیری و اجرای برنامه‌ها می‌بایست به وضوح مشخص بوده و افراد و سازمان‌ها نسبت به نقش‌ها و مسئولیت‌های خود آگاه باشند.

✓ **ظرفیت خط‌مشی:** به توانایی توسعه خط‌مشی با در نظر گرفتن منابع در دسترس اشاره دارد. به بیانی بهتر اهداف در نظر گرفته شده برای هر برنامه خط‌مشی باید با منابع در دسترس هماهنگ باشد.

### ۴-۲-۲-۴. برنامه‌های اصلی رصدخانه

برنامه‌های اصلی این رصدخانه در راستای رسیدن به اهداف مذکور به شرح زیر است:

#### ■ سلامت و اقتصاد

سلامت و اقتصاد به‌طور جدایی‌ناپذیری به هم مرتبط هستند و شواهدی نشان می‌دهند که سرمایه‌گذاری در سیستم‌های سلامت به وضوح برای دستیابی به اهداف اقتصادی مفید است. در این راستا این رصدخانه به منظور احصاء شواهدی در این زمینه و نمایش اهمیت سیاست‌گذاری در زمینه سیستم‌های سلامت به بررسی موضوعات زیر می‌پردازد:

ابعادی از نظام سلامت بر اقتصاد تأثیر می‌گذارد؛

طراحی معیارهایی برای ارزیابی ارتباط بین سلامت و اقتصاد؛

تمرکز ویژه بر پیامدهای اقتصادی سالمندی و فعال.

#### ■ حکمرانی

اتخاذ تصمیم‌های بد یا اجرای بد تصمیم‌های خوب، اغلب در

سیاست‌های مرتبط با سلامت اتفاق می‌افتد و مانع پیشرفت این سیستم‌ها به سمت سیستم‌های تاب‌آور و پایدار می‌شود. یکی از دلایل کلیدی که باعث این مسئله می‌شود، حکمرانی نادرست در زمینه سلامت و سیستم‌های بهداشتی است. به‌منظور تقویت حکمرانی در حوزه سلامت، اقدامات زیر در دستور کار این رصدخانه قرار گرفته است، اقدامات زیر در نظر گرفته شده‌است:

بهبود حکمرانی بین بخشی برای پیشبرد دستیابی به اهداف توسعه پایدار؛

تعامل با جامعه مدنی برای سیاست‌گذاری بهتر؛

حل معمای تمرکز / تمرکززدایی در سیستم‌های سلامت؛

TAPIC<sup>۲</sup> - چارچوبی برای تجزیه و تحلیل سلامت و حاکمیت نظام سلامت.

#### ■ همکاری

در راستای حل چالش‌های حوزه سلامت، این رصدخانه به توسعه مدل‌های نوآورانه و مشارکتی در زمینه سیاست‌گذاری در حوزه سلامت می‌پردازد.

#### ■ نوآوری

هدف این رصدخانه، ایجاد نوآوری روزافزون دارو، فناوری‌ها و تکنیک‌های مرتبط با حوزه سلامت و تمرکز بر نوآوری سازمانی، به‌معنای تغییرات در سازمان‌ها و سیستم‌هایی که برای اجرای نوآوری‌های پزشکی مورد نیاز است، می‌باشد. هدف رصدخانه در زمینه نوآوری در سلامت، حمایت از سیستم‌های بهداشتی در به حداکثر رساندن پتانسیل نوآوری برای دستیابی به اهداف کلی سیستم‌ها و سیاست‌های سلامت است.

#### ■ ارزیابی عملکرد

ارزیابی عملکرد به‌طور فزاینده‌ای به‌عنوان یک نشانگر کلیدی، عملکرد سیستم‌های سلامت را مشخص نمود و به‌عنوان مبنایی برای سیاست‌گذاری عمل می‌کند. ارزیابی عملکرد سیستم‌های سلامت دارای اهداف زیر است:

تعیین اهداف و اولویت‌های یک نظام سلامت به‌عنوان قانونی برای سیاست‌گذاری و هماهنگی اقدامات در داخل نظام سلامت؛

اندازه‌گیری پیشرفت در جهت دستیابی به اهداف به‌عنوان مبنایی برای مقایسه با سایر سیستم‌های بهداشتی؛

ترویج شفافیت و پاسخگویی به شهروندان و سایر ذی‌نفعان قانونی در مورد نحوه خرج کردن مالیات آنان در زمینه توسعه سیستم‌های سلامت.

1. Transparency, Accountability, Participation, Integrity, Policy Capacity

2. Transparency, Accountability, Participation, Integrity, Policy Capacity

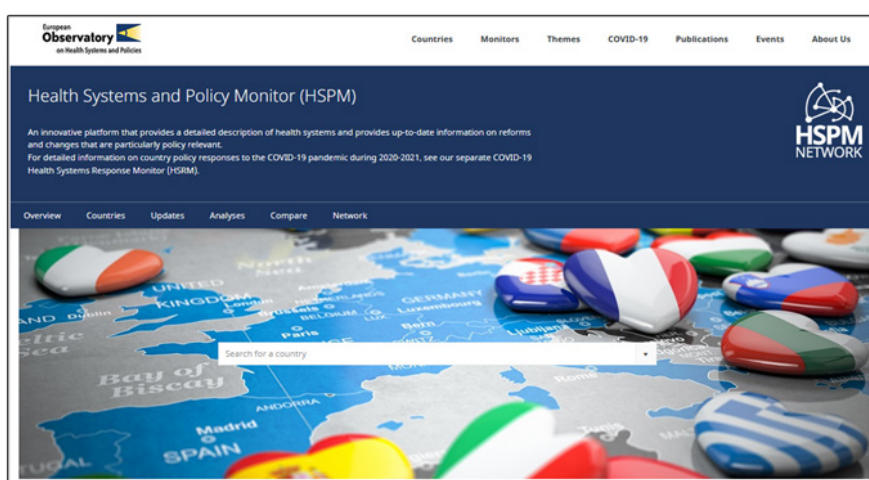
#### ۴-۲-۵. ساختار

این رصدخانه دارای شبکه‌ای بالغ بر ۶۰۰ نهاد دانشگاهی، تحقیقاتی و دولتی است که سیاست‌گذاری صحیح در حوزه سلامت را دنبال می‌نماید.

#### ۴-۲-۶. محتوا

پلتفرم نظارت بر سیستم‌ها و خط‌مشی‌های حوزه سلامت این رصدخانه دارای یک پلتفرم جامع در حوزه سیستم‌های بهداشتی است که اطلاعات به‌روزی در مورد خط‌مشی‌های موجود و پیشنهادی در حوزه سلامت را ارائه می‌دهد (شکل ۷).

شکل ۷. نمایی از پلتفرم نظارت بر سیستم‌ها و خط‌مشی‌های حوزه سلامت



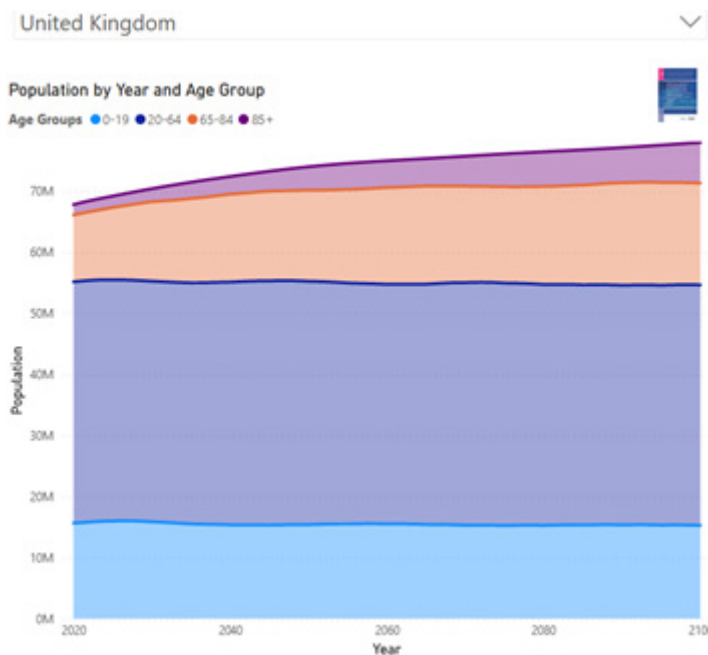
■ شبیه‌ساز شکاف پایداری مالی پیری جمعیت برای سیستم‌های بهداشتی<sup>۱</sup>. تصور رایجی که وجود دارد این است که پیری جمعیت بر پایداری تأمین مالی سلامت تأثیر منفی خواهد گذاشت. با این حال، میزان تأثیر تغییرات در ساختار سنی جمعیت بر تأمین مالی سلامت نه تنها به ترکیب سنی جمعیت بستگی دارد، بلکه به نحوه تغییر سطوح مخارج سلامت بر اساس سن و همچنین نحوه ایجاد درآمدهای بهداشتی نیز بستگی دارد. در راستای نمایش این مسئله و طراحی خط‌مشی‌های برای مدیریت تأمین مالی در حوزه سلامت، این رصدخانه همراه با سازمان

بهداشت جهانی، یک ابزار شبیه‌ساز را برای بررسی پیری جمعیت بر پایداری تأمین مالی سلامت توسعه داده‌اند. این شبیه‌ساز به کاربران این امکان را می‌دهد تا بررسی نماید که چگونه هزینه‌های سلامت و درآمدهای بهداشتی تا پایان قرن به دلیل تغییرات در ساختار سنی جمعیت در طیف گسترده‌ای از کشورها تغییر می‌کند. همچنین کاربران می‌توانند پیشنهادات سیاستی این رصدخانه برای مدیریت این چالش را مشاهده نمایند. شکل ۸ نمایی از این شبیه‌ساز برای کشور انگلستان را نشان می‌دهد.

1. Population Ageing financial Sustainability gap for Health systems



شکل ۸. کارنامه سلامت رصدخانه اروپایی خطمشی‌ها و سیستم‌های سلامت برای کشور انگلستان



In 2020, **19%** of the population was aged 65 and over. By 2060, that share is projected to **increase** to **27%**. At the end of the projection period in 2100, **30%** of the population is projected to be aged 65 and over.

Population distribution by age group

Year	0-19	20-64	65-84	85+
2020	23%	58%	16%	3%
2040	21%	55%	20%	4%
2060	21%	52%	21%	6%
2080	20%	52%	21%	7%
2100	20%	50%	21%	9%

عضو اتحادیه اروپا سازگار است، حاصل شده است. هدف این اقدام، ایجاد ابزاری برای یادگیری متقابل و تبادل داوطلبانه است که از تلاش‌های کشورهای عضو اتحادیه اروپا در سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد حمایت می‌کند. شکل ۹ نمایی از خلاصه سیاستی گزارش این رصدخانه برای کشور اتریش را نشان می‌دهد.

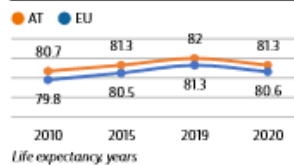
#### ■ مشخصات سلامت کشور

از سال ۲۰۲۰ این رصدخانه با همکاری سازمان همکاری اقتصادی و توسعه<sup>۱</sup> به طراحی کارنامه سلامت کشورها با هدف بهبود دانش و بینش خطمشی‌گذاران پرداخته است. این مشخصات مختصر و مرتبط با خطمشی مبتنی بر روش‌شناسی شفاف و منسجمی است که از داده‌های کمی و کیفی استفاده کرده و به‌طور انعطاف‌پذیری با بافت هر کشور

1. Organisation for Economic Co-operation and Development

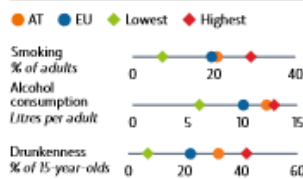
## شکل ۹. خلاصه سیاستی رصدخانه اروپایی خط‌مشی‌ها و سیستم‌های سلامت برای اتریش

Life expectancy in Austria is higher than the EU average, but fell sharply in 2020 due to COVID-19 deaths. While the Austrian health system generally provides good access to high-quality care, the COVID-19 pandemic underscored some structural issues, including the need to pursue reforms to overcome fragmentation and strengthen primary care. A strong digital infrastructure offers Austria the potential to build a more integrated and resilient health system.



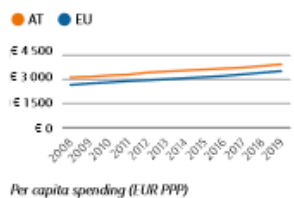
### Health Status

Although life expectancy in Austria in 2020 was more than half a year higher than the EU average, it fell by 0.7 year compared with 2019 because of the COVID-19 pandemic. Even before the pandemic, gains in life expectancy in Austria had slowed considerably between 2010 and 2019.



### Risk factors

About 40 % of all deaths in Austria in 2019 can be attributed to behavioural risk factors. Tobacco consumption among adults has fallen but remains slightly higher than the EU average. Alcohol consumption among adults in Austria is the second highest in the EU. Heavy alcohol consumption among adolescents is also higher than the EU average.

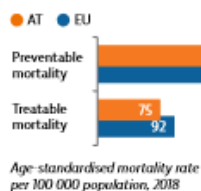


### Health system

Spending on health per capita in Austria was the third highest in the EU in 2019. Austria spends substantially more than most countries on hospital inpatient care, while spending on prevention is lower than average. It also has relatively high numbers of physicians and hospital beds. While three quarters of all health expenditure is publicly funded, direct out-of-pocket spending by households is higher than the EU average.

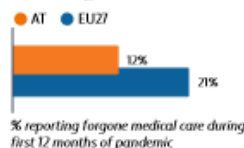
### Effectiveness

Mortality from preventable and treatable causes in 2018 was lower in Austria than the EU average. Nevertheless, Austria lagged behind many other EU countries on preventable mortality, suggesting that more could be done to scale up prevention and reduce risk factors for cancer and other leading causes of death.



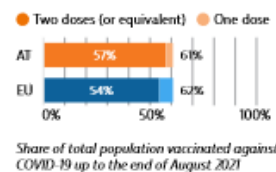
### Accessibility

Access to health care is good in Austria, although COVID-19 created barriers to access. One in eight Austrians reported that they had forgone care during the first 12 months of the pandemic. Digital services helped to maintain access to care during the COVID-19 crisis: 35 % of Austrians reported that they used teleconsultation services during the first year of the pandemic, which was slightly lower than the EU average.



### Resilience

Between March 2020 and August 2021, confirmed COVID-19 case numbers in Austria were similar to the EU average, although the death rate was lower. By the end August 2021, more than 60 % of the population had received at least one dose of a COVID-19 vaccine, and 57 % had received two doses or the equivalent. These proportions were close to the EU average.



## یورو هلت<sup>۲</sup>

یورو هلت مجله‌ای است که با هدف برقراری ارتباط بین محققان، کارشناسان و خط‌مشی‌گذاران طراحی شده است تا مقالات منتشر شده توسط این مجله آمیخته‌ای از دانش محققان و تجربه عملی خط‌مشی‌گذاران باشد.

## ارتباط با مجله خط‌مشی سلامت<sup>۱</sup>

در سال ۲۰۱۳ این رصدخانه با مجله علمی خط‌مشی سلامت قرارداد همکاری را منعقد کردند که به‌موجب این قرارداد، اعضای این رصدخانه می‌توانند به مجموعه‌ای از مقالات که به‌صورت ویژه برای خط‌مشی‌در حوزه سلامت کاربرد دارد، دسترسی داشته باشند.

#### انتشار کتاب‌ها و گزارشات

این رصدخانه گزارشات و کتبی را در نتیجه تجزیه و تحلیل سیستم‌های مراقبت بهداشتی در اروپا منتشر می‌کند.

#### برگزاری رویدادها

برگزاری رویدادها در حوزه سلامت، دیگر اقدام طراحی شده در این رصدخانه است که هدف اصلی آن ایجاد آگاهی برای مخاطبان و شبکه‌سازی از بین علاقه‌مندان می‌باشد.

#### انتشار خلاصه‌های سیاستی

خلاصه‌های سیاستی گزارش‌های مختصری هستند که متناسب با نیازهای سیاست‌گذاران سلامت طراحی شده‌اند و برای اطلاع‌رسانی به آن‌ها در مورد شواهد موجود در مورد موضوعات خاص استفاده می‌شود. هدف خلاصه‌های سیاستی این است که نکات کلیدی در زمینه سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد در حوزه سلامت را به دولت‌مردان نمایش دهد.

#### ۴-۲-۳. رصدخانه عدالت اجتماعی ایران<sup>۱</sup>

##### ۴-۲-۳-۱. مشخصات کلی

رصدخانه عدالت اجتماعی، یکی از طرح‌های هسته عدالت پژوهی دانشگاه امام صادق (ع) می‌باشد. هسته عدالت پژوهی با هدف ترویج عدالت خواهی و عدالت پژوهی در سطح جامعه ایجاد شده است و در راستای رسیدن به این هدف، خدماتی همچون: طراحی رصدخانه عدالت اجتماعی؛ تدوین و طراحی دوره آموزشی؛ گزارش آموزشی و پژوهشی؛ ارائه مشاوره؛

همکاری مشترک در پروژه‌های علمی-اجرایی. را در دستور کار خود قرار داده است. رصدخانه عدالت اجتماعی با هدف رصد و پالایش عدالت در جامعه بنیان‌گذاری شده است. این مرکز، در نظر دارد تا با تحلیل اطلاعات مربوط به عدالت اجتماعی در سطح جامعه، اهمیت این موضوع را در تصمیمات سیاستی ارائه نماید. به منظور تحقق این هدف، محور فعالیت رصدخانه پایش وضعیت عدالت اجتماعی در دو عرصه «هندسه معرفتی عدالت» و «شاخص ترکیبی عدالت اجتماعی» می‌باشد. شکل ۱۰ نمایی از سایت این مرکز را نشان می‌دهد.

شکل ۱۰. نمایی از سایت رصدخانه عدالت اجتماعی

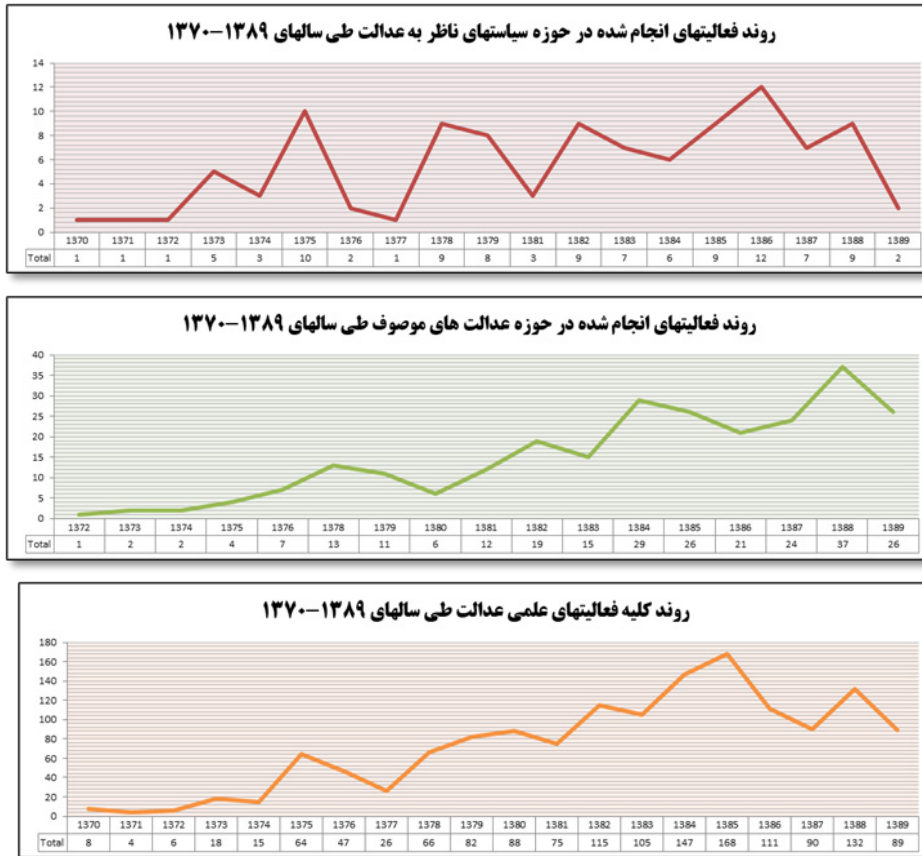


#### ۴-۲-۳-۲. مأموریت

طراحی مدل کل‌نگر در راستای ایجاد عدالت اجتماعی در جامعه با در نظر گرفتن تمامی ابعاد زندگی بشر.

1. <http://qevam.rushd.ir/monitoring/>

شکل ۱۱. برخی خروجی‌های گزارش پایش هندسه معرفتی عدالت



### ■ شاخص ترکیبی عدالت اجتماعی

از آنجا که عدالت اجتماعی به عنوان ارزشی محوری در قانون گذاری و تنظیم مقررات شناخته می شود، هر گونه مداخله، خط مشی گذاری و قانون گذاری نیازمند شناخت، توصیف و ارزشیابی وضع موجود است این مسئله در راستای خط مشی دقیق ضروری می باشد. بر این اساس، رصدخانه عدالت اجتماعی پروژه‌ای با عنوان « طراحی و برآورد شاخص ترکیبی عدالت اجتماعی » را آغاز کرده است که فرآیند اجرای آن شامل گام‌های ذیل است.

۱. بررسی شاخص‌های ترکیبی عدالت اجتماعی بر اساس پایه‌های ارزشی و هنجاری آن؛
۲. بررسی ادبیات داخلی و بین المللی در برآورد شاخص‌های عدالت اجتماعی. در این مرور انتقادی بیش از ۵۰ اثر داخلی، گزارش شاخص عدالت اجتماعی اتحادیه اروپا و شاخص عدالت اجتماعی سازمان همکاری و توسعه اقتصادی مورد و بررسی قرار گرفت؛
۳. بررسی نظری و مفهومی عدالت اجتماعی با هدف سنج‌های مرتبط؛
۴. تدوین شاخص ترکیبی عدالت اجتماعی با ۱۳۴ سنج که ۷۸ مورد

### ۴-۳-۳- اهداف

اهداف اصلی این نهاد را می توان توسعه فعالیت در دو زمینه زیر بیان نمود:

### ■ پایش هندسه معرفتی عدالت

از آنجا که اولین قدم در سنجش مسئله‌ای بررسی مستندات علمی می باشد، پایش هندسه معرفتی عدالت، با هدف سنجش کتب، مقالات، گزارشات علمی و به طور کلی تمامی اسناد علمی در زمینه عدالت در نظر گرفته شده است. بررسی چنین موضوعی می تواند ظرفیت‌های جامعه را مورد بررسی قرار داده و برنامه‌ریزی را تسریع تر نماید. این گزارش به بررسی مستندات علمی بر اساس طبقه‌بندی موضوعی عدالت<sup>۱</sup> JCS پرداخته است. بر این اساس، مقالات، پایان نامه‌ها و کتب از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۹، دامنه رصد و پایش این گزارش را تشکیل داده‌اند. شکل ۱۱ برخی از خروجی‌های این گزارش را نشان می‌دهد.



آن مرتبط با حوزه تعاملات اقتصادی، ۲۹ مورد آن مرتبط با تعاملات اجتماعی و ۲۷ مورد آن به مرتبط با عرصه ساختار و الگوی حکمرانی می‌باشد.  
مجموعه خروجی‌های منتشر شده در زمینه طراحی شاخص‌های ترکیبی عدالت اجتماعی، به شرح زیر است.  
اگر چه، این مستندات به صورت عمومی منتشر نشده است.  
■ درآمدی بر شاخص ترکیبی عدالت اجتماعی در اتحادیه اروپا؛  
■ شاخص ترکیبی عدالت اجتماعی؛  
■ طراحی شاخص‌های ترکیبی به عنوان ابزار حکمرانی؛  
■ مروری بر گستره و طبقه بندی شاخص‌های عدالت اجتماعی.

۴-۲-۳-۴. محتوا

مهم‌ترین خروجی رصدخانه عدالت را می‌توان مجموعه گزارشات تحلیلی و مروری منتشر شده از پروژه طراحی شاخص‌های ترکیبی عدالت و پایش هندسه معرفتی عدالت دانست. اگر چه، هسته عدالت پژوهی به طور کلی خدمات زیر را ارائه می‌دهد:  
■ برگزاری رویداد؛  
■ دو فصلنامه عدالت اجتماعی؛  
■ یادداشت‌های تحلیلی؛  
■ پروژه‌های اجرایی و علمی؛  
■ محصولات چند رسانه‌ای.

جدول ۳. لیست رصدخانه‌های خط‌مشی موضوعی شناسایی شده

ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	ماموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۱	رصدخانه ختمشی خارجی اروپا <sup>۱</sup>	<a href="https://normcon.eu/en/home/inicio/">https://normcon.eu/en/home/inicio/</a>	آژانس مدیریت کمک‌های مالی دانشگاه و تحقیقات <sup>۲</sup>	ایجاد جامعه‌ای برابرتر و آزادتر از طریق ارتقا سطح دانش شهروندان در زمینه سیاست خارجی اروپا.	طراحی یک پایگاه دانشی جامع از تحقیقات موجود در زمینه سیاست خارجی. طراحی پروژه‌های تحقیقاتی. برگزاری رویدادهای حضوری و مجازی به منظور همفکری با ذینفعان درگیر در مسائل سیاست خارجی. حمایت از تحقیقات در زمینه سیاست خارجی.	علوم سیاسی. مطالعات بین‌الملل. تحلیلگر داده. آمار کاربردی. حقوق. مدیریت ارتباطات.	پایگاه جامع اطلاعاتی در زمینه تحقیقات موجود در حوزه سیاست خارجی اروپا.	این رصدخانه در امل یک شبکه دانشی برای ارتقا کیفیت و کمیت مطالعات مرتبط با سیاست خارجی اروپا است.

1. The Agency for Management of University and Research Grants

3. Observatori de Política Exterior Europea

۲. نهادی که به حمایت از تحقیقات و انتشار آزادانه آنها می‌پردازد.

ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۲	رصدخانه امنیت شهروندان ونزوئلا <sup>۱</sup>	<a href="https://www.ovs.gob.ve/?lang=en">https://www.ovs.gob.ve/?lang=en</a>	دولت ونزوئلا.	انجام تجزیه و تحلیل میان رشته‌ای اطلاعات مربوط به امنیت شهروندان، از طریق یکپارچه سازی داده‌های ارائه شده توسط ارگان‌های مختلف، با استفاده از تکنولوژی روز به منظور کمک به افزایش و بهبود طراحی و اجرای استراتژی‌های پیشگیرانه در زمینه امنیت در سراسر ونزوئلا.	نهادی برای جمع‌آوری، پردازش، تحلیل و مقایسه داده‌های کمی و کیفی مربوط به امنیت شهروندان و همچنین طرح‌ها، برنامه‌ها و پروژه‌های حوزه مذکور در کشور با هدف: مدیریت، گردآوری، سازماندهی، پردازش، تجزیه و تحلیل و ادغام داده‌ها و اطلاعات مرتبط با امنیت ملی شهروندان؛ بررسی اثربخشی و کارایی سیاست‌ها؛ طراحی راهبردهای پیشگیرانه.	تجزیه و تحلیل ارتباطات: ارزیابی، تجزیه و تحلیل و مطالعه فرآیندهای ارتباطی مرتبط با حوزه امنیت شهروندی در سطح ملی و منطقه‌ای به منظور شناسایی عناصر راهبردی مؤثر بر توسعه مشارکت شهروندان و جامعه مدنی. بازگرداندن امنیت: جمع‌آوری، گردآوری، پردازش و تجزیه و تحلیل داده‌های مرتبط با امنیت شهروندان که توسط ارگان‌ها و نهادهای امنیتی دولتی ارسال شده است. مطالعات امنیت شهروندی: برنامه‌ریزی، هماهنگی و انجام کلیه مطالعات و بررسی‌های مربوط به امنیت شهروندان به منظور کمک به طراحی سیاست‌های عمومی و درک پدیده جرم و خشونت. تحلیل سیاسی: ارزیابی و تجزیه و تحلیل سیاست‌ها و مقررات صادر شده توسط دولت ونزوئلا در موضوع امنیت شهروندی، به منظور ایجاد توصیه‌هایی که باعث ارتقای کارایی در اجرای دستورالعمل‌های مذکور می‌شود. پشتیبانی و نوآوری در فناوری برنامه‌ریزی، هدایت، هماهنگی و کنترل مدیریت پروژه‌ها و پلتفرم دیده‌بان امنیت شهروندی ونزوئلا.	انجام مطالعات مربوط به پدیده‌هایی که بر امنیت شهروندان تأثیر می‌گذارد. انجام نظرسنجی از قربانیان و افکارسنجی از عموم شهروندان با هدف شناسایی شاخص‌های اثرگذار بر خشونت از دید جامعه مدنی و ذینفعان. تهیه نقشه‌های جغرافیایی به منظور شناسایی میزان جرم و جنایت در سطح کشور. تهیه گزارش در مورد مشکلات جنایی، خشونت و غیره که امکان شناخت عوامل منشأ را فراهم می‌کند. تهیه پیشنهادات برای ستاریوهای ارائه شده با توجه به شرایط امنیتی. تجزیه و تحلیل داده‌های آماری ارائه شده توسط نهادهای رسمی.	این نهاد مسئول مدیریت، گردآوری، سازماندهی، پردازش، تجزیه و تحلیل و ادغام داده‌ها و اطلاعات ملی و بین‌المللی در زمینه امنیت شهروندی که امکان ارزیابی، طراحی، توسعه و نظارت بر سیاست‌های مرتبط با امنیت شهروندان را برای دولت و شهروندان ممکن می‌سازد.



ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۳	رصدخانه مسکن انگلستان <sup>۱</sup>	<a href="https://uk.housing-observatory.com">https://uk.housing-observatory.com</a>	دپارتمان اقتصاد دانشگاه لנקستر <sup>۱</sup>	طراحی پایگاه اطلاعاتی و داشبورد تحلیلی برای درک پویایی و پیچیدگی شاخص‌های مرتبط با مسکن.	بهبود درک شهروندان و سیاست‌گذاران از وضعیت بازارهای مسکن ملی و منطقه‌ای انگلستان.	-	طراحی داشبورد تعاملی که به شهروندان امکان بررسی شاخص‌های مرتبط با وضعیت مسکن در انگلستان را می‌دهد. طراحی یک پایگاه اطلاعاتی از داده‌ها و اطلاعات مرتبط با وضعیت مسکن. طراحی ابزارهای مبتنی بر داده که برای انجام تحلیل در دسترس عموم قرار دارد. نظارت بر وضعیت بازارهای املاک و مستغلات.	این رصدخانه به منظور نمایش وضعیت مسکن و شاخص‌های مرتبط با آن در سرتاسر انگلستان طراحی شده است.
۴	رصدخانه مواد مخدر آرژانتین <sup>۳</sup>	<a href="https://www.argentina.gob.ar/sedronar/observatorio-argentino-de-drogas">https://www.argentina.gob.ar/sedronar/observatorio-argentino-de-drogas</a>	قوه مجریه جمهوری آرژانتین	تولید، گردآوری، یکپارچه‌سازی و تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات مرتبط با مشکل جهانی مواد مخدر.	تولید دانش علمی به منظور بررسی ابعاد و روش‌های مختلف مصرف مواد روان‌گردان. هدایت طراحی، اجرا و نظارت مردمی بر مصرف مواد مخدر سیاست‌گذاری در زمینه مواد مخدر. طراحی شبکه دیده‌بان مواد مخدر تولید دانش در زمینه ارتقای هماهنگی بین بازیگران، نهادها و سطوح مختلف دولت.	-	مطالعات و تحقیقات در چهار حوزه جمعیت عمومی، جوانان، گروه‌های خاص و مراکز مراقبت و پشتیبانی برای مشکلات ناشی از مصرف مواد. طراحی مداخلات و راهبردهای پیشگیری از مشکلات ناشی از مصرف مواد. سیستم نظارت و ارزیابی که به نظارت بر راهبردهای مراقبت و پیشگیری مرتبط با مصرف مواد مخدر فعالیت می‌نماید. طراحی یک سیستم اطلاعاتی برای دسترسی عموم به اطلاعات مربوط به مواد مخدر. دیده‌بان استانی و محلی مواد مخدر که به منظور تقویت تولید، تجزیه و تحلیل و انتشار داده‌ها و تحقیقات در سطح استانی و محلی. ایجاد یک شبکه تحقیقاتی ملی به منظور همکاری تمامی نهادهای علمی کشور در زمینه مطالعات و تحقیقات در حوزه مواد مخدر.	این رصدخانه یک سیستم ملی اطلاعات است که هدف اصلی آن جمع‌آوری منظم اطلاعات و داده‌های مربوط به مواد مخدر در سطح کشور و تولید گزارش‌های سیاستی و عمومی برای دولت و شهروندان است.

1. Lancaster  
2. United Kingdom Housing Observatory  
3. Argentine Drug Observatory

ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۵	رصدخانه اروپایی رسانه‌های دیجیتال <sup>۳</sup>	<a href="https://edmo.eu/">https://edmo.eu/</a>	با تأمین مالی اتحادیه اروپا در مدرسه حکمرانی فراملی فلورانس <sup>۲</sup> ایتالیا مستقر است.	رصدخانه رسانه دیجیتال اروپا کارشناسان سواد رسانه‌ای و محققان دانشگاهی را برای درک و تجزیه و تحلیل اطلاعات نادرست با همکاری سازمان‌های رسانه‌ای، پلتفرم‌های آنلاین و متخصصان سواد رسانه‌ای گرد هم می‌آورد.	این رصدخانه یک شبکه حقیقت‌یاب از محققان دانشگاهی، روزنامه‌نگاران و کارشناسان سواد رسانه‌ای است که هدف اصلی آن شناسایی و آگاه‌سازی جامعه از تبعات انتشار اطلاعات نادرست و تلاش برای ارتقاء سواد رسانه‌ای شهروندان است.	-	طراحی یک پلتفرم آنلاین که از تجزیه و تحلیل دانشگاهی کمپین‌های اطلاعات نادرست پشتیبانی می‌کند و اطلاعات عمومی را برای افزایش آگاهی در مورد اطلاعات نادرست ارائه می‌کند. طراحی پروفایل سواد رسانه‌ای برای هر کشور عضو ابزارها و خدماتی برای فعالیت‌های راستی‌آزمایی که می‌توانند: با شناسایی محتوای خبری پرخطر مدار منتشر و به اشتراک گذاشته شده به صورت آنلاین، محتسجی آن را بررسی نماید؛ با استفاده از یادگیری ماشین و ابزارهای پردازش زبان طبیعی، تایید محتوای آنلاین از جمله جعل عمیق <sup>۱</sup> را تسهیل کند؛ تولید و توزیع آنلاین مقالات خبری حاصل از فعالیت‌های حقیقت‌سنجی را تسهیل نماید. ابزارها و خدماتی برای فعالیت‌های تحقیقاتی دانشگاهی که امکان تجزیه و تحلیل داده‌ها و تحلیل شبکه‌محور را با قابلیت‌هایی مانند: استخراج شبکه ارتباطی مفاهیم؛ تشخیص جامعه؛ شناسایی بازیگران کلیدی بر اساس شاخص‌های مربوطه؛ ردیابی و تجسم مسیر طی شده توسط یک خبر خاص از طریق اشتراک‌گذاری، بازتوییت و سایر اشکال ارسال اطلاعات در رسانه‌های اجتماعی. فعالیت‌های آموزشی در مورد موضوعات مرتبط با اطلاعات نادرست، برای همه ذینفعان مربوطه، از جمله محققان، روزنامه‌نگاران و شهروندان. کنفرانس‌ها و رویدادها. حمایت و تسهیل هماهنگی فعالیت‌های مستقل حقیقت‌سنجی در اروپا. انتشار گزارشات و تحقیقات علمی. ارائه حمایت از مقامات دولتی در نظارت بر اقدامات انجام‌شده توسط پلتفرم‌های آنلاین برای محدود کردن گسترش و تأثیر اطلاعات نادرست. همکاری با رصدخانه‌های مربوطه برای گزارش روندها در اکوسیستم رسانه آنلاین. ایجاد یک شبکه گسترده و میان‌رشته‌ای از محققان دانشگاهی، کارشناسان سواد دیجیتال و سایر ذینفعان مرتبط که در ۲۸ کشور در اتحادیه اروپا که در شناسایی و افشای کمپین‌های اطلاعات نادرست فعالیت می‌نمایند.	این رصدخانه در قالب یک شبکه تحقیقاتی فعالیت می‌نماید و هدف اصلی آن رصد و شناسایی داده‌ها و اطلاعات نادرست منتشر شده در رسانه‌های آنلاین است.

1. Deepfake
2. Transnational Governance in Florence
3. European Digital Media Observatory



ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۶	رمصدخانه جهانی خط‌مشی اینترنت جهانی <sup>۱</sup>	<a href="https://www.intgovforum.org/en/content/global-internet-policy-observatory">https://www.intgovforum.org/en/content/global-internet-policy-observatory</a>	کمیسیون اروپا.	ارائه ابزارهای فنی که اطلاعات مربوط به سیاست و حاکمیت اینترنت را به‌طور گسترده برای نهادهای علاقه‌مند (کشورها، سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های ذینفع، که ممکن است در بحث‌ها و تصمیم‌گیری‌های اینترنتی به حاشیه رانده شده‌اند) در دسترس قرار می‌دهد.	استفاده از فناوری‌های پیشرفته (داده‌کاوی، تجزیه و تحلیل معنایی و تجسم داده‌ها) برای نمایش داده‌ها، اطلاعات مرتبط به اینترنت. - درگیر کردن تمامی ذینفعان مرتبط با موضوع حاکمیت اینترنت. آموزش و توانمندسازی شهروندان در زمینه بهره‌مندی از پیشنهادات آنان برای قانون‌گذاری.		طراحی داشبوردها و سامانه‌های عمومی برای دسترسی شهروندان و سیاست‌گذاران به اطلاعات و مطالعات مرتبط با اینترنت. برگزاری رویدادهای بین‌المللی در مورد حاکمیت اینترنت. طراحی خبرنامه به‌منظور ارائه نتایج فعالیت‌های رمصدخانه. طراحی سامانه ایده برای دریافت نظرات شهروندان در زمینه سیاست‌گذاری و حل مسائل.	این رمصدخانه یک پلتفرم آنلاین است که هدف آن انتشار اطلاعات و داده‌های موجود در زمینه نفوذ و توسعه اینترنت و چالش‌های حاکمیت آن برای جامعه مدنی و نهادهای دولتی است.
۷	رمصدخانه دیده‌بان دیجیتال پلتفرم‌های اینترنتی <sup>۲</sup>	<a href="https://dig.watch/">https://dig.watch/</a>	سازمان دیپلم <sup>۳</sup>	تسهیل دسترسی آزاد جامعه به اطلاعات، داده‌ها و تحقیقات موجود در زمینه حکمرانی اینترنت و خط‌مشی دیجیتال.	ارائه آخرین به‌روزرسانی‌ها، پیشرفت‌ها، مرورهای کلی، رویدادها، منابع و بازبگاران در مورد مسائل و فرآیندهای مربوط به حکمرانی اینترنت و سیاست دیجیتال. سیاست‌گذاری در زمینه پیش‌بینی و مقابله با چالش‌های اینترنت. ارائه تحقیقات و مطالعات علمی در زمینه حکمرانی اینترنت و سیاست دیجیتال. فناوری‌های دیجیتال که به‌طور فزاینده‌ای در حال تغییر شکل اقتصاد و جوامع هستند، همچون متاورس. تسهیل دسترسی به آخرین تحقیقات و داده‌ها در مورد سیاست‌گذاری در حوزه اینترنت برای اندیشمندان و محققان.	در حال حاضر، این رمصدخانه دارای بخش‌های زیر به‌منظور بررسی ابعاد مرتبط با سیاست دیجیتال: زیرساخت؛ امنیت سایبری؛ حقوق بشر؛ حقوقی؛ اقتصادی؛ توسعه؛ اجتماعی؛ تحلیل داده و داده‌کاوی؛ نوآوری و خلاقیت؛ فرهنگی.	انتشار خبرنامه، گزارشات و مقالات علمی در زمینه حکمرانی اینترنت و خط‌مشی دیجیتال. طراحی خلاصه‌های سیاستی از روند اصلی سیاست‌ها، گردآوری تحولات در هر حوزه موضوعی و تحلیل موضوعات ارائه روندهای آینده در زمینه حکمرانی اینترنت و موضوعات مرتبط با آن. ارائه یک گزارش جامع از آخرین تحولات در سیاست دیجیتال. انجام و فرآیندهای پیش‌بینی‌شده.	این نهاد دارای طیف گسترده‌ای از اقدامات در زمینه حکمرانی اینترنت و خط‌مشی دیجیتال است که هدف اصلی آن رصد تحولات در زمینه‌های مذکور و تلاش برای سیاست‌گذاری در این زمینه با همکاری نهادهای دولتی و تحقیقاتی است.

1. Global Internet Policy Observatory

2. Diplo

4. The Internet Platform Digital Watch observatory

۳. دیپلویک سازمان غیر دولتی سوئیسی است که در توسعه ظرفیت در زمینه حاکمیت اینترنت و سیاست دیجیتال تخصص دارد.

ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۸	رصدخانه پیامدهای سلامت <sup>۳</sup>	<a href="https://health-outcomes-observatory.eu/">https://health-outcomes-observatory.eu/</a>	یک نهاد و غیر انتفاعی که به منظور تأمین مالی به کمیسیون اروپا و فدراسیون صنایع و انجمن‌های دارویی اروپا (EFPIA <sup>۲</sup> ) وابسته است.	جمع‌آوری داده‌ها، تجزیه و تحلیل و به اشتراک گذاشتن شواهد به منظور ایجاد بینشی کل‌نگر در زمینه تصمیمات بالینی و مراقبت‌های بهداشتی با تمرکز بر روش‌های درمان و داروهای مصرفی.	ایجاد یک مدل مدیریت داده قوی که دسترسی شهر وندان و متخصصان به داده‌های بهداشتی استاندارد و ساختار یافته را برای تجزیه و تحلیل ممکن خواهد نمود تا در نتیجه آن: پایگاه اطلاعاتی جامعی از داده‌ها و اطلاعات مرتبط با نظام سلامت ایجاد شود؛ توسعه درمان‌های جدید را که در نتایج گزارش بیماران به دست آمده است، منعکس نماید؛ کارآمدی سیستم‌های مراقبت بهداشتی بیشتر شود؛ ارتباط ذینفعان و تصمیم‌گیران حوزه سلامت تقویت گردد؛ تحقق سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد در نظام سلامت محقق شود.	شبکه‌ای از ۱۳ مؤسسه دانشگاهی و ۲۴ شرکت متوسط و کوچک (SMEs) و ۱۴ شرکت EFPIA <sup>۱</sup> که شامل بخش‌های اصلی زیر است: مجمع عمومی که همه شرکت‌ها را ادغام می‌کند و مسئولیت تصمیم‌گیری نهایی را در مورد موضوعاتی که بر استراتژی کلی پروژه‌ها تأثیر می‌گذارد، دارد. کمیته راهبری که با عضویت کشورهای عضو تشکیل شده و مسئول تصمیم‌گیری در مورد موضوعاتی است که بر اجرای کلی پروژه تأثیر می‌گذارد. کمیته اجرایی که مسئولیت رهبری علمی کلی پروژه و نظارت راهبردی را بر عهده دارد. هماهنگ‌کننده‌های بین‌سازمانی-کشوری که مسئول اطمینان از اجرای موفقیت‌آمیز اقدامات رصدخانه هستند. دفتر هماهنگی و مدیریت که بر عملیات روزانه تمرکز دارد. افسر مدیریت داده که بر بهره‌برداری صحیح از داده‌ها و کنترل کیفیت آن‌ها نظارت دارد. هیئت‌های مشورتی متشکل از کارشناسان و محققان که به ارائه مشاوره به نهادهای دولتی و خصوصی می‌پردازند.	طراحی یک پلت‌فرم تعاملی برای انتشار نتایج رصدخانه برای عموم. انتشار ماهنامه در زمینه: حاکمیت، پایداری و قابلیت‌ها؛ زیرساخت فنی و قابلیت همکاری؛ مدیریت رصدخانه - ارتباطات و تجزیه و تحلیل؛ هماهنگی علمی و مدیریت پروژه؛ طراحی گزارشات تقسیری و تحلیلی؛ برگزاری رویدادها؛ طراحی مدل حکمرانی مبتنی بر مشارکت فعال بیمارستان‌ها، دانشگاه‌ها، سیستم‌های سلامت، شرکت‌های داروسازی و شرکای مرتبط به منظور دستیابی به حداکثر همکاری و اشتراک داده‌ها.	این رصدخانه اطمینان حاصل می‌کند که داده‌ها در دسترس همه بیماران، محققان، مقامات بهداشتی، نهادهای نظارتی و صنایع قرار می‌گیرد تا در نتیجه آن روش‌های درمان و داروهای مصرفی با کیفیت و اثربخشی بیشتری در اختیار شهروندان قرار گیرد.

۱. انجمن صنایع دارویی اتحادیه اروپا

2. European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations  
3. Health Outcome Observatories



ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۹	رصدخانه جهانی در امور مالی و سرمایه‌گذاری دولت محلی <sup>۲</sup>	<a href="https://www.sng-wofi.org/">https://www.sng-wofi.org/</a>	نهاد مشترک سازمان همکاری و توسعه اقتصادی و شهرهای متحد و دولت‌های محلی <sup>۳</sup> .	طراحی یک پایگاه اطلاعاتی از داده‌ها، اطلاعات و تجزیه و تحلیل‌ها در زمینه حکمرانی چند سطحی و چارچوب‌های مدیریتی و تأمین مالی محلی.	هدف این رصدخانه افزایش دانش و ترویج گفت‌وگو در مورد حکمرانی چند سطحی مدیریت و تأمین مالی محلی در سراسر جهان، با جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات استاندارد شده و با هدف: تسهیل دسترسی به داده‌ها و اطلاعات استاندارد، قابل اعتماد، شفاف و قابل مقایسه در مورد ساختار دولت، امور مالی و سرمایه‌گذاری؛ شناسایی چالش‌های پیش روی دولت‌های محلی از نظر ظرفیت و تأمین مالی و سیاست‌گذاری در همه سطوح دولت در زمینه حکمرانی چند سطحی و تأمین مالی محلی؛ ایجاد شبکه‌های از دولت‌های جهان به منظور اشتراک دانش و یادگیری جمعی.	شبکه‌ای بالغ بر ۱۳۹ نماینده از کشورهای مختلف که شامل دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقات، دولت‌ها و نهادهای خصوصی هستند و در زمینه حکمرانی چند سطحی و چارچوب‌های مدیریتی و تأمین مالی محلی فعالیت می‌نمایند.	طراحی یک پایگاه اطلاعاتی از داده‌ها، اطلاعات، چالش‌ها و گزارشات تحلیلی و تفسیری است که هدف آن آگاه‌سازی، توانمندسازی و هم‌راه‌سازی ذینفعان در زمینه حکمرانی چند سطحی و چارچوب‌های مدیریتی و تأمین مالی محلی است.	این رصدخانه یک پایگاه اطلاعاتی از داده‌ها، اطلاعات، چالش‌ها و گزارشات تحلیلی و تفسیری است که هدف آن آگاه‌سازی، توانمندسازی و هم‌راه‌سازی ذینفعان در زمینه حکمرانی چند سطحی و چارچوب‌های مدیریتی و تأمین مالی محلی است.
۱۰	مرکز اروپایی حقوق کیفری و اقتصادی <sup>۴</sup>	<a href="https://eocrecil.panteion.gr/">https://eocrecil.panteion.gr/</a>	گروه مطالعات بین‌المللی، اروپایی و منطقه‌ای دانشگاه پانتیون <sup>۴</sup> .	مأموریت مرکز اروپایی حقوق کیفری و اقتصادی، ترویج و تحقیق و هم‌چنین انتشار دانش علمی در مورد مسائل حقوق کیفری و اقتصادی تطبیقی بین‌المللی و اروپایی است.	تسهیل دسترسی اعضای اتحادیه اروپا به مطالعات و تحقیقات مرتبط با حقوق کیفری و اقتصادی. ارائه پیشنهادها برای قانونی‌سازی برای اجرای بهتر چارچوب قانونی اتحادیه اروپا در زمینه حقوق کیفری و اقتصادی. همکاری با حوزه‌های فراقانونی مانند علوم سیاسی، دیپلماسی و اقتصاد با هدف انجام مطالعات بین‌رشته‌ای.	ابین مرکز شامل دو تیم حقوق اقتصادی و حقوق کیفری است که برای تحقق اهداف خود، بخش‌های زیر را به‌عنوان زمینه‌های اصلی تحقیقاتی تعریف کرده است: کسب و کار - حاکمیت شرکتی - توسعه پایدار سیاست تجاری مشترک - سرمایه‌گذاری مناقض اقتصادی عمومی حقوق کیفری مالی - پول شویی حقوق مننون - متهم	انتشار گزارشات علمی و حمایت از پایان‌نامه دکتری و پسا دکتری. ارائه خدمات و توسعه محصولات به اشخاص حقیقی و حقوقی به‌ویژه تهیه مطالعات حقوقی و کیفری. تدوین پیشنهادها برای تنظیم قانون‌گذاری مسائل اقتصادی، جزایی و حقوق تطبیقی به اتحادیه اروپا. برگزاری سخنرانی‌های علمی، کارگاه‌های آموزشی، کنفرانس‌ها، سمینارها و رویدادهای حضوری و مجازی.	این رصدخانه در اصل یک مرکز تحقیقاتی است که هدف اصلی آن انتشار حقوق کیفری و اقتصادی در اروپا و سراسر جهان است.

1. United Cities and Local Governments

۲. شهرهای متحد و دولت‌های محلی یک سازمان بین‌المللی است که دفاع از منافع دولت‌های محلی در صحنه جهانی می‌پردازد.

3. World Observatory on Subnational Government Finance and Investment

4. Panteion University

5. Economic Governance Observatory

ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۱۱	رصدخانه جهانی در امور مالی محلی <sup>۳</sup>	<a href="http://www.uclg-localfinance.org">http://www.uclg-localfinance.org</a>	نهاد مشترک کمیسیون اروپا و شهرهای متحد و دولت‌های محلی <sup>۳</sup> .	اشتراک‌گذاری داده‌های قابل اتکا و قابل مقایسه در مورد شاخص‌های دولت محلی و امور مالی داخلی برای درک بهتر ظرفیت‌های مالی و سرمایه‌گذاری دولت‌های محلی، افزایش پاسخگویی و شفافیت و همچنین ارتقاء اعتماد شهروندان.	ارائه ابزارهای مناسب با امکانات به دولت‌های محلی و منطقه‌ای. ارتقا مشارکت دولت‌های محلی و منطقه‌ای در بحث‌های جهانی در مورد تأمین مالی توسعه و حمایت از توزیع عادلانه‌تر درآمدهای ملی. ترویج گفتگو و مشارکت بین دولت‌های محلی و دولت‌های ملی، مؤسسات بین‌المللی و دانشگاهیان.		انتشار خلاصه‌های سیاستی از وضعیت شاخص‌های دولت محلی در سراسر جهان. انتشار گزارشاتی از عوامل موفقیت دولت‌های محلی در سراسر جهان ما از دولت‌های محلی در سراسر جهان. طراحی پروژه‌های تحقیقاتی و عملیاتی همچون "تحلیل عوامل موفقیت سیاست‌های عمومی اختصاص یافته به تأمین مالی با تمرکز بر منابع مالی دولت‌های محلی".	این رصدخانه، در اصل شبکه‌ای از دولت‌های محلی است که هدف آن اشتراک‌گذاری داده‌ها و اطلاعات مرتبط با ظرفیت‌های مالی و سرمایه‌گذاری دولت‌های محلی است
۱۲	رصدخانه حکمرانی امنیت خصوصی <sup>۵</sup>	<a href="https://www.observatoire-securite-privee.org/en/content/observatory">https://www.observatoire-securite-privee.org/en/content/observatory</a>	شبکه‌ای از نهادهای مدنی آفریقایی.	شبکه‌ای از نهادهای آفریقایی* (CSOs) است که به دنبال به اشتراک گذاشتن دانش و تقویت ظرفیت سازمانی خود برای ترویج حکمرانی خوب در بخش خصوصی است.	تبادل تجربیات، چالش‌ها و شیوه‌های اثر بخش در زمینه مشارکت جامعه مدنی در تصمیم‌گیری‌های سیاستی. ظرفیت‌سازی برای جامعه مدنی و ارائه راه‌های عملی برای افزایش تعامل بین سازمان‌های مدنی. ایجاد شبکه‌ای قوی و تقویت گفتگو بین سازمان‌های مدنی به منظور شناسایی راه‌های عملی برای بهبود و تقویت نظارت بر امنیت خصوصی. تهیه بانک اطلاعاتی از مکانیسم‌های نظارتی ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی. افزایش آگاهی در مورد ماهیت و چالش‌های مقررات امنیتی خصوصی، و همچنین ارتقای امنیت و حقوق بشر.	امنیت و توسعه؛ حاکمیت و اصلاحات امنیتی؛ حقوق بشر؛ حقوق کار؛ حقوق فردی و اجتماعی؛ تحلیل داده مسائل زیست‌محیطی.	ایجاد یک پلتفرم رایگان و باز که در آن سازمان‌های مدنی می‌توانند با ایجاد یک نمایه آنلاین به شبکه این پلتفرم بپیوندند. سازماندهی و برگزاری رویدادهای مجازی / حضوری برای تسهیل یادگیری، ایجاد تخصص و به اشتراک‌گذاری دانش. ایجاد پایگاه اطلاعاتی داده‌ها، اطلاعات و اسناد مرتبط. اطلاعیه‌ها و اخبار ایجاد سامانه‌ای برای مقایسه ابتکارات منطقه‌ای و مقررات ملی در زمینه حمایت از همکاری جامعه مدنی در تصمیم‌گیری‌های دولتی	این رصدخانه نیز در قالب یک شبکه سازمانی فعالیت دارد که هدف آن تقویت و نمایش پتانسیل نهادهای مدنی در ترویج حکمرانی خوب در بخش خصوصی و همکاری در سیاست‌گذاری‌های ملی است.

1. United Cities and Local Governments

۲. شهرهای متحد و دولت‌های محلی یک سازمان بین‌المللی است که دفاع از منافع دولت‌های محلی در صحنه جهانی می‌پردازد.

3. Global Observatory on Local Finance

۴. سازمان جامعه مدنی یک ساختار سازمانی است که اعضای آن از طریق یک فرآیند دموکراتیک به نفع منافع عمومی خدمت کرده و نقش میانجی بین مقامات دولتی و شهروندان را ایفا میکند.

5. Private Security Governance Observatory



ردیف	نام	آدرس سایت	مالکیت	مأموریت	اهداف	بخش‌های تخصصی	خروجی	جمع‌بندی
۱۳	رم‌دخانه اروپایی و وضعیت اجتماعی <sup>۱</sup>	<a href="https://www.euro-centre.org/projects/detail/110">https://www.euro-centre.org/projects/detail/110</a>	یک سازمان بین‌دولتی وابسته به سازمان ملل.	تقویت همکاری در رفاه اجتماعی بین دولت‌ها و سازمان‌ها است.	تقویت همکاری بین دولت‌ها و سازمان‌ها در زمینه رفاه اجتماعی است. امضا تفاهم‌نامه‌هایی برای ایجاد و تعمیق همکاری در حوزه سیاست‌های اجتماعی. ارائه علوم اجتماعی کاربردی و تحقیقات تجربی تطبیقی. ایجاد شواهدی برای سیاست‌گذاری اجتماعی.	فعالیت‌های تحقیقاتی در مرکز در سه تیم تحقیقاتی، تیم اشتغال و تحرک نیروی کار، تیم حمایت اجتماعی و تیم بهداشت و مراقبت‌سازماندهی شده است.	ایجاد شبکه‌ای از محققان بین‌المللی و تحلیلگران سیاست. طراحی، هماهنگ‌سازی و اجرای پروژه‌های تحقیقاتی و عملیاتی. شبیه‌سازی سیاست‌گذاری‌های اجرا شده، برنامه‌ریزی شده یا فرضی برای تحلیل تأثیر مالی و اجتماعی آن‌ها، مانند تأثیر آن‌ها بر بودجه عمومی، نابرابری در آمد و فقر استفاده. برنامه‌ریزی، نظارت و ارزیابی طرح‌ها، سیاست‌ها و برنامه‌های رفاه اجتماعی در سطوح مختلف حکمرانی (به‌عنوان مثال در سطح محلی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی). استفاده از طیف گسترده‌ای از روش‌های علمی در راستای ایجاد گزارشات تحلیلی و تفسیری.	اقدام اصلی این رم‌دخانه شامل شناسایی موضوعات کلیدی سیاست‌های اجتماعی در اروپا از طریق تحقیقات تطبیقی و توسعه پروژه‌ها؛ انتقال دانش از طریق کارگاه‌ها، سمینارها و مشاوره در زمینه سیاست؛ و ایجاد ظرفیت از طریق تعامل با بازیگران مختلف در سطوح مختلف حکمرانی است.
۱۴	رم‌دخانه مهاجرت <sup>۳</sup>	<a href="https://migration-observatory.ox.ac.uk/">https://migration-observatory.ox.ac.uk/</a>	دانشگاه آکسفورد با تأمین مالی از مؤسسات خیریه همچون بنیاد پل هملین <sup>۲</sup> .	تجزیه و تحلیل بی‌طرفانه، مستقل، معتبر و مبتنی بر شواهد از داده‌های مهاجرت و مهاجران در انگلستان.	هدف رم‌دخانه مهاجرت اطلاع‌رسانی به رسانه‌ها، شهر وندان و سیاست‌گذاران در زمینه موضوعات مرتبط با مهاجرت در انگلستان است.	-	اخبار و تفسیر: تفسیر تخصصی در مورد اخبار و مسائل جاری مهاجرت. جلسات توجیهی: تجزیه و تحلیل به‌روز روندها و تأثیرات مهاجرت. نمودارها: جداول، نمودارها و نقشه‌هایی که آخرین داده‌های مهاجرت را توضیح می‌دهند. طراحی شواهدی برای سیاست‌گذاری: گزارشات و تحقیقات شواهد محور در زمینه سیاست عمومی مرتبط با مهاجرت. گزارش‌ها: ارائه گزارشات تحلیلی.	این رم‌دخانه به‌عنوان یک نهاد تحقیقاتی و به‌عنوان بازوی مشورتی سیاست‌گذاران در زمینه تصمیم‌گیری در مورد مهاجرت عمل می‌کند.
۱۵	رم‌دخانه بحران‌های معاصر <sup>۵</sup>	<a href="https://crisesobservatory.es/">https://crisesobservatory.es/</a>	دیارتمان علوم سیاسی و روابط بین‌الملل دانشگاه سنت لویس <sup>۴</sup> .	حمایت از رویکردهای بین‌رشته‌ای برای مقاله با بحران‌ها و چالش‌های معاصر در سراسر جهان.	هدف این نهاد این است که کلید درک بهتر بحران‌های معاصر در سراسر جهان را از نقطه نظر عملی در اختیار خوانندگان قرار دهد.	بررسی بحران‌ها و چالش‌های معاصر در طیف وسیعی از موضوعات شامل: عدالت اجتماعی، شکاف جنسیتی، جوانان، مشکلات محیطی و تغییرات آب و هوایی، مسائل سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و غیره.	انتشار طیف وسیعی از مقالات در زمینه بحران‌های بین‌المللی معاصر و رویدادهای مهم. انتشار اخبار و اطلاعیه‌ها در زمینه اقدامات رم‌دخانه. طراحی یک مجله اختصاصی برای انتشار مقالات در زمینه موضوعات مورد بررسی.	این رم‌دخانه به‌عنوان یک نهاد دانشی فعالیت می‌نماید که هدف آن گردآوری و تولید دانش در زمینه بحران‌های معاصر برای علاقه‌مندان است.

1. European Observatory on Social Situation
2. Paul Hamlyn Foundation
3. Migration Observatory
4. Saint Louis University
5. Observatory on Contemporary Crises

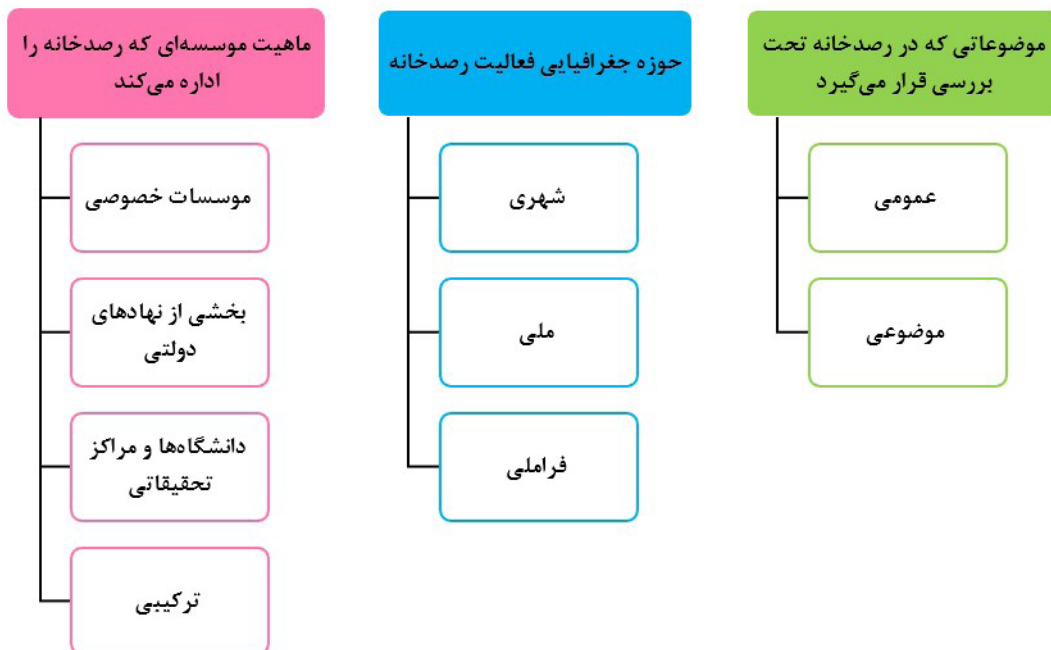
## ۵. طراحی و پیاده‌سازی رصدخانه‌های خط مشی

### ۵-۱. گستره رصدخانه‌های خط مشی

بررسی‌های انجام‌شده نشان از آن دارد که رصدخانه‌ها را می‌توان بر اساس ماهیت نهادی که رصدخانه را اداره می‌کند، موضوعاتی که در آن پوشش داده می‌شود، محدوده جغرافیایی آن و مخاطبان خروجی‌های منتشر شده توسط آن، به شکل ۱۲ دسته‌بندی کرد.

پس از بررسی تعدادی از رصدخانه‌های فعال در زمینه خط مشی عمومی و موضوعی، در این بخش به ارائه اطلاعات جامع در زمینه کارکردهای اجرایی و عملیاتی رصدخانه‌های پرداخته خواهد شود.

شکل ۱۲. گستره رصدخانه‌های خط مشی



رصدخانه را با قدرت و کیفیت بیشتری پیش خواهد برد. اکثریت این رصدخانه‌ها، با تمرکز بر مسائل یک کشور فعالیت می‌نمایند لیکن تمامی آن‌ها بخش ویژه‌ای را برای بررسی عملکرد سایر کشورها در نظر می‌گیرند تا علاوه بر ایجاد بینشی برای تصمیم‌گیران و سایر ذینفعان نسبت به عملکرد سایر کشورها، امکان بررسی عوامل موفقیت / شکست آن‌ها را فراهم نموده و از این منظر توسعه رصدخانه خود را تسهیل نمایند.

آخرین مسئله‌ای که در زمینه گستره ماهیتی رصدخانه‌های خط مشی باید مورد توجه قرار گیرد، تمرکز این نهادها بر خط مشی برای طیف گسترده‌ای از موضوعات و یا یک موضوع تخصصی است. تصمیم‌گیری در این زمینه کاملاً به مأموریت رصدخانه بستگی دارد لیکن طیف گسترده‌ای از مسائل را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

بررسی رصدخانه‌های حکمرانی نشان از آن دارد که به دلیل اهمیت استقلال و غیرسیاسی بودن فعالیت این نهادها، عموم آن‌ها توسط دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی مدیریت می‌شوند. لیکن از آنجا که دسترسی به طیف گسترده داده‌ها و اطلاعات برای اجرای مأموریت این نهادها نیازمند حمایت قانونی از عملکرد آن‌ها است، معمولاً یک نهاد دولتی همچون وزارتخانه‌ها و کمیته‌های پارلمانی به عنوان سهام‌داران این رصدخانه‌ها در نظر گرفته می‌شوند تا با حمایت از فعالیت‌های آنان، دسترسی به منابع مورد نیاز را برای این نهادها تسهیل نماید. آنچه در ساختار رصدخانه‌های خط مشی به ویژه مواردی که اخیراً تأسیس شده‌است مشاهده می‌شود، فعالیت شبکه‌ای و فرانهاده‌ای این رصدخانه‌ها می‌باشد. از آنجا که خط مشی‌های کلان و ملی کاملاً ماهیت بین‌رشته‌ای دارند، همکاری نهاد‌های مختلف با تخصص‌های متفاوت اقدامات



طراحی پایگاه اطلاعاتی و دانشی در راستای تسهیل دسترسی به دانش، داده‌ها و اطلاعات مرتبط با حوزه تصمیم‌گیری؛ طراحی داشبوردها و سامانه‌های نمایش روند تغییرات و با هدف پیش‌بینی روندهای آتی؛ تهیه گزارشات و پیشنهادهای سیاستی؛ ارائه خدمات مشاوره‌ای در راستای ارتقا کیفیت تصمیم‌گیری و بیان پیچیدگی تصمیمات چندوجهی؛ رصد بین‌المللی مسائل و چالش‌ها با هدف بهره‌گیری از موفقیت سایر کشورها.

شکل ۱۳. تنوع و گستردگی مأموریت و مخاطبان هدف رصدخانه‌های خط مشی

## ۲-۵. مأموریت، اهداف و اقدامات رصدخانه‌های خط مشی

مأموریت و اهداف یک سازمان، به ترتیب، هویت سازمان و اقدامات لازم در راستای رسیدن به این هویت را نشان می‌دهد. بررسی رصدخانه‌های حکمرانی و خط مشی نشان از آن دارد که گستره مأموریت و مخاطبان آن‌ها را می‌توان در قالب شکل ۱۳ جمع‌بندی نمود. جزئیات اقدامات متناظر به تناسب نوع مأموریت نیز در ادامه مورد بررسی قرار گرفته است.

## ۱-۲-۵. خط مشی‌گذاری و تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد

هدف اصلی مدنظر در راستای این مأموریت، فعالیت در به عنوان یک «بازوی مشورتی برای ارتقا کیفیت تصمیم‌گیری» می‌باشد که در این راستا، اقدامات زیر شناسایی شده است:

شکل ۱۳. تنوع و گستردگی مأموریت و مخاطبان هدف رصدخانه‌های خط مشی



## ۳-۲-۵. فعالیت به عنوان یک پلتفرم مطالعاتی، اطلاعاتی و

### دانشی

هدف اصلی مدنظر در راستای این مأموریت، "جمع‌آوری، یکپارچه‌سازی و استانداردسازی داده‌ها و اطلاعات" می‌باشد که در این راستا، اقدامات زیر شناسایی شده است: طراحی پایگاه اطلاعاتی و دانشی در راستای جمع‌آوری و تولید داده‌ها، اطلاعات و دانش در زمینه موضوعات تحت بررسی؛ اشتراک دانش با مخاطبان و ذی‌نفعان.

## ۴-۲-۵. شبکه‌سازی

هدف اصلی مدنظر در راستای این مأموریت، "گرد هم آوردن ذی‌نفعان و بهره‌مندی از پتانسیل آن‌ها" می‌باشد که در این راستا،

## ۲-۲-۵. آموزش و توانمندسازی

هدف اصلی مدنظر در راستای این مأموریت، "طراحی نهادی برای تمرکز تخصصی بر مسائل و چالش‌های مهم" می‌باشد که در این راستا، اقدامات زیر شناسایی شده است:

طراحی پایگاه اطلاعاتی و دانشی در راستای آشنایی مخاطبان هدف با موضوعات؛

طراحی پروژه‌های تحقیقاتی با هدف حمایت از تحقیقات در زمینه‌ی تحت بررسی؛

برگزاری رویدادهای حضوری و مجازی آموزشی؛ ایجاد بینشی برای مخاطبان هدف در راستای اهمیت مسئله و بعضاً پیچیدگی آن.

۷. ایجاد فضایی برای دریافت و به اشتراک گذاری نظرات و ایده‌های شهروندان.

نکته حائز اهمیت در زمینه ۵ مأموریت بیان شده، تمرکز بیشتر رصدخانه بر پوشش چند نوع مأموریت متمایز است. به عنوان مثال، بسیاری از نهادهای تحت بررسی، در کنار فعالیت به عنوان بازوی مشورتی خط مشی‌گذاران در راستای تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد، به عنوان یک پلتفرم مطالعاتی، اطلاعاتی و دانشی نیز فعالیت می‌نمایند. به طور کلی می‌توان بیان نمود که امروز، تمرکز بر پتانسیل شهروندان، جامعه مدنی و مراکز تحقیقاتی، به صورت ویژه در راستای حل مسائل حکمرانی مورد توجه دولت‌ها قرار گرفته است.

### ۵-۳. مؤلفه‌ها، فرایندها و ساختار رصدخانه‌های خط مشی

مشخص نمودن مؤلفه‌ها و فرایندها یکی از بخش‌های مهم در طراحی رصدخانه است که کاملاً ساختار آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد. با وجود آنکه این رصدخانه‌ها دارای مأموریت‌ها و اهداف متفاوتی هستند لیکن آنچه مشخص است، بهره‌مندی آنان از داده‌ها و اطلاعات منابع اطلاعاتی متفاوت برای تسهیل تصمیم‌گیری‌های کلان و چند بعدی است. از این رو می‌توان با وجود مأموریت و اهداف متفاوت رصدخانه‌های حکمرانی که در بخش‌های قبلی بیان شد، فرآیند کلی ارائه شده در شکل ۱۴ را به عنوان فصل مشترک تمامی رصدخانه‌های خط مشی در نظر گرفت.

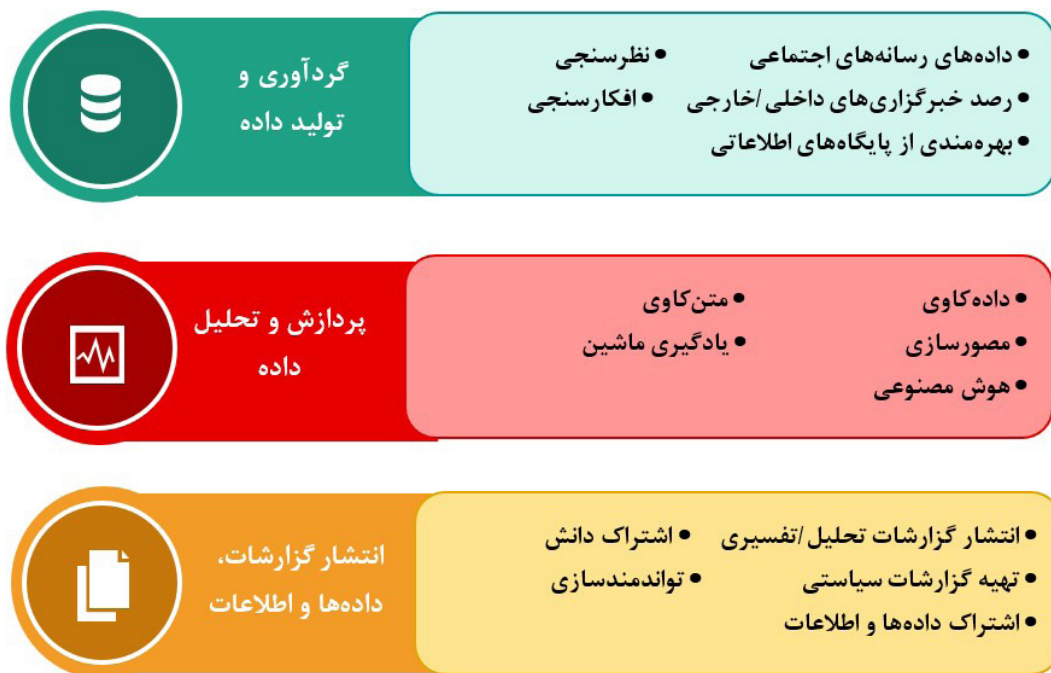
اقدامات زیر شناسایی شده است:  
فعالیت در قالب یک نهاد واسطه‌ای برای ایجاد ارتباط بین ذی‌نفعان هدف، شناسایی و درک ذی‌نفعان نسبت به مسائل و بهره‌مندی از پتانسیل آنان؛  
ایجاد زمینه‌های برای مشارکت و همراهی ذی‌نفعان در راستای حل مسائل؛  
بهره‌مندی از پتانسیل ذی‌نفعان.

### ۵-۲-۵. افزایش پاسخگویی، شفافیت و ارتقا مشارکت عمومی

هدف اصلی مدنظر در راستای این مأموریت، "افزایش پاسخگویی، شفافیت و ارتقا مشارکت عمومی" می‌باشد که در این راستا، اقدامات زیر شناسایی شده است:

۱. طراحی پایگاه اطلاعاتی و دانشی در راستای آشنایی مخاطبان هدف با موضوعات؛
۲. ایجاد زمینه‌ای برای پاسخ‌گویی به ابهامات شهروندان و آگاه‌سازی آنها از چرایی و ابعاد تصمیمات؛
۳. طراحی شبکه دیده‌بان با هدف بهره‌مندی از همراهی شهروندان برای رصد و پایش؛
۴. آموزش و توانمندسازی شهروندان در راستای بهره‌مندی از توانمندی آنان در تصمیم‌گیری؛
۵. بهره‌مندی از رأی مستقیم شهروندان برای تصمیم‌گیری؛
۶. بررسی اثربخشی و کارایی سیاست‌ها با پاسخگویی به شهروندان؛

شکل ۱۴. مؤلفه‌ها/فرایندهای رصدخانه‌های خط مشی





کانادا<sup>۱</sup>، امکان جمع‌آوری داده‌های در دسترس شهروندان را نیز فراهم نموده است. به‌طور کلی آنچه که در زمینه گردآوری و تولید داده در رصدخانه‌های حکمرانی به وضوح قابل بیان است، اهمیت استفاده از طیف وسیعی از داده‌ها و اطلاعات است که تحلیل‌های میان‌رشته‌ای و چندبعدی را ممکن می‌سازد. همچنین، نکته بعدی در باب این مرحله، اهمیت همکاری با سایر نهادها در زمینه بهره‌مندی از داده‌ها و اطلاعات در دسترس آنها است.

نخستین گام در فعالیت رصدخانه‌های حکمرانی، تولید و یا گردآوری داده‌ها و اطلاعات است. امروزه با توجه به گستردگی داده‌های موجود همچون داده‌های رسانه‌های اجتماعی و خبری، داده‌های دولتی، کلان داده‌ها، داده‌های حاصل از افکارسنجی و نظرسنجی و غیره، این بخش از فعالیت رصدخانه‌ها کاملاً به صورت مشارکتی و با بهره‌مندی از امکانات سایر نهادهای دولتی، خصوصی و مراکز تحقیقاتی انجام می‌شود. همچنین، برخی از رصدخانه‌ها همچون رصدخانه خط مشی جوامع

شکل ۱۵. بخش‌های اصلی رصدخانه‌های خط مشی



تحلیلی و تفسیری در نتیجه بهره‌مندی از داده‌ها و اطلاعات است. رصدخانه‌های تحت بررسی، طیف گسترده‌ای از خروجی‌ها را به تناسب مخاطبان هدف خود تهیه می‌نمایند تا اطمینان حاصل نمایند که خروجی‌های منتشر شده برای تمامی مخاطبان از شهروندان گرفته تا مقامات دولتی قابل بهره‌برداری می‌باشد. اگر چه ساختار رصدخانه‌ها کاملاً وابسته به مأموریت و حوزه فعالیت آنان است لیکن بخش‌های ارائه شده در شکل ۱۵ را می‌توان به‌عنوان بخش‌های اصلی این نهادها ذکر نمود.

#### ۴-۵. گستره تولیدات و خروجی‌های رصدخانه‌های خط مشی

رصدخانه‌های حکمرانی و خط‌مشی‌گذاری دارای خروجی‌های متنوعی هستند که در شکل ۱۶ ارائه شده است. این خروجی‌ها می‌تواند به صورت عمومی و یا با دسترسی محدود در اختیار شهروندان و نهادهای دولتی و خصوصی قرار گیرد.

گام دوم از فرآیند اصلی رصدخانه‌ها، تحلیل اطلاعات و داده‌های جمع‌آوری شده است. به تناسب هدف رصدخانه‌ها، اعم از توانمندسازی و اطلاع‌رسانی، مسئله‌شناسی، تحلیل روند و شناسایی مسائل آینده، خط‌مشی و غیره، ابزارهای نوین و متعددی وجود دارند که به تناسب نوع داده‌های در دسترس و اهداف رصدخانه‌ها می‌توانند تحلیل‌ها مدنظر را برای مخاطبان ارائه دهند. آنچه در این بخش از فرآیند نیز مشاهده می‌شود، بهره‌مندی از پتانسیل شهروندان و مؤسسات تحقیقاتی و دانشگاه‌ها در زمینه تحلیل داده‌ها و اطلاعات است. تقریباً تمامی رصدخانه‌ها تحت بررسی، زمینهای را برای عموم شهروندان مهیا نموده‌اند تا با دسترسی آزاد به اطلاعات و داده‌ها، تحلیل‌های مدنظر خود را برای رصدخانه ارسال نمایند. همچنین، اکثریت رصدخانه‌های تحت بررسی، علاوه بر تیم‌های تحلیل‌گر خود، از همکاری مؤسسات تحقیقاتی و دانشگاه‌ها نیز به‌منظور تحلیل داده‌ها و ارائه شواهد مبتنی بر داده بهره می‌برند.

در نهایت، گام نهایی در فرآیند اصلی رصدخانه‌ها، اشتراک گزارشات

1. <https://observatory.uwo.ca/>

شکل ۱۶. گستره تولیدات و خروجی‌های رصدخانه‌های خط‌مشی



نمایند. در نهایت، رصدخانه‌هایی نیز وجود دارند که تنها برای کاربردهای داخلی یک سازمان عمدتاً دولتی تأسیس شده‌اند. هدف این رصدخانه‌ها تسهیل فرآیندهای تصمیم‌گیری داخلی مقامات است و محصولات آن عمدتاً برای استفاده محدود و موقتی سازمان است.

مهم‌ترین چالش این نهادها، استفاده از گزارشات ساده و قابل استفاده برای شهروندان است. بخشی دیگر از رصدخانه‌ها، دارای مخاطبانی با دانش تخصصی هستند. گزارشات و خروجی‌های این رصدخانه‌ها باید مقامات را در انجام و اجرای بهتر مسئولیت‌هایشان یاری نماید. از این رو باید از نیروهای متخصص در راستای ارائه تحلیل‌های مناسب استفاده

## ۶. طرح پیشنهادی رصدخانه حکمرانی و قانون گذاری قوه مقننه

موفق نشان از همکاری بین نهادی در این مراکز دارد، پیشنهاد می‌گردد تا از پتانسیل "کنسرسیوم و شبکه مراکز پژوهشی راهبردی"، شامل مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری، پژوهشگاه قوه قضاییه و پژوهشکده تحقیقات راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام استفاده گردد.

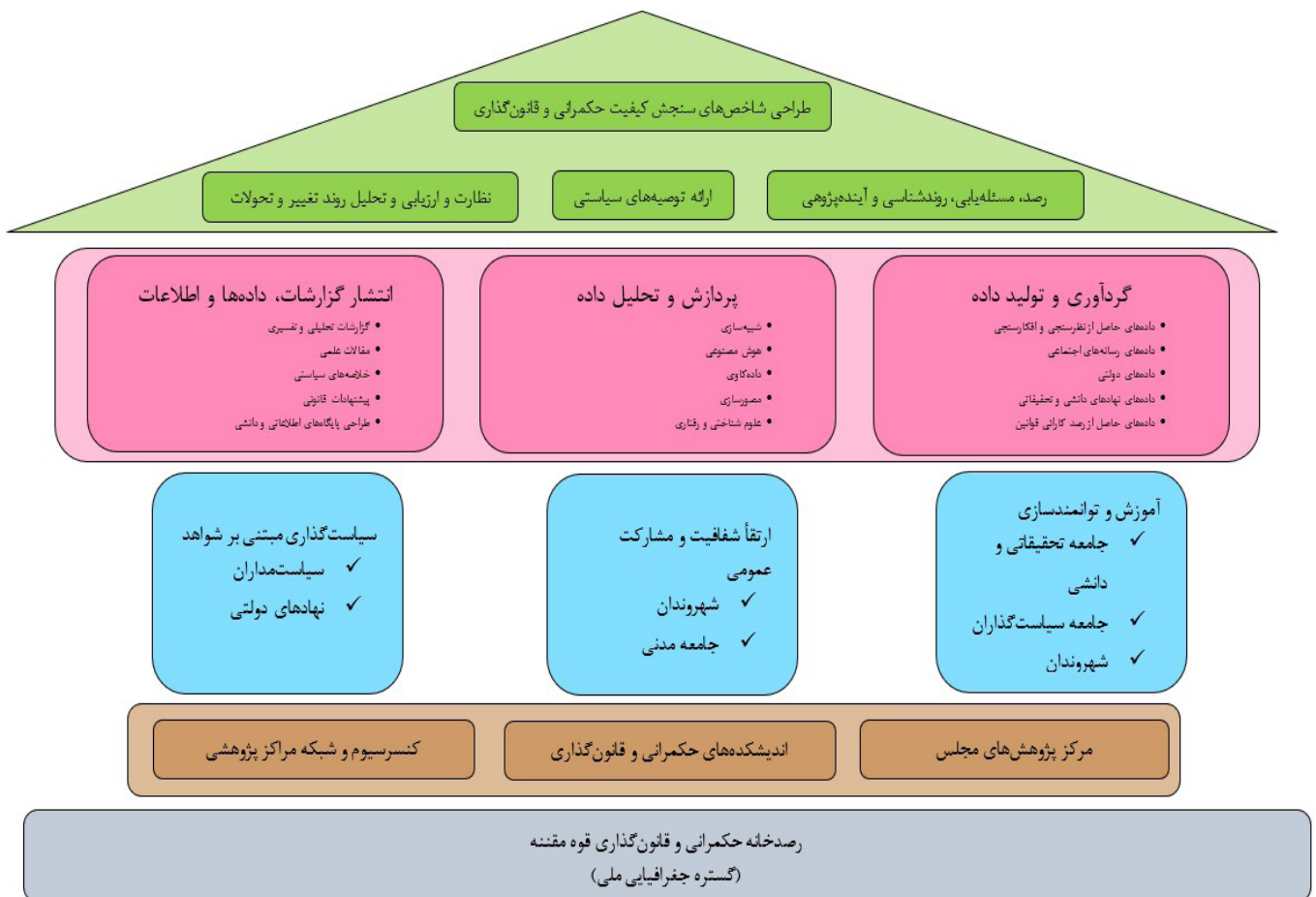
از آنجا که خوراک اصلی این نهادها، داده‌ها و اطلاعات هستند، نیاز است تا علاوه بر بهره‌گیری از بخش‌های افکارسنجی و داده‌کاوی مرکز پژوهش‌های مجلس در زمینه داده‌ها و اطلاعات در دسترس آنان، سازوکاری طراحی گردد که دسترسی و بهره‌مندی از سایر منابع اطلاعاتی دیگر همچون داده‌های رسانه‌های اجتماعی، داده‌های دولتی، داده‌های نهادهای دانشی و تحقیقاتی، داده‌های حاصل از رصد کارایی قوانین و غیره ممکن گردد. هم‌اکنون در دولت سامانه‌ای با عنوان "سامانه ملی کاتالوگ و مجموعه داده‌های باز و کاربردی دولت" به آدرس <https://ir.gov.data/> راه‌اندازی شده‌است که در شروع کار رصدخانه می‌توان موقتاً از این سامانه برای بهره‌مندی از داده‌های تولید شده توسط نهادهای دولتی بهره برد. لیکن پیشنهاد می‌گردد چنین سامانه‌ای با هدف ایجاد یک پایگاه اطلاعاتی جامع برای رصدخانه راه‌اندازی شود

همان‌طور که در ابتدای گزارش نیز ارائه شد، برخی از کارکردهای مرتبط با رصدخانه حکمرانی و خط مشی هم‌اکنون نیز در بخش‌های مختلف مرکز پژوهش‌های مجلس، نظیر داده‌کاوی و افکارسنجی در حال انجام است. لیکن کارایی رصدخانه‌های حکمرانی در نتیجه بهره‌مندی از طیف گسترده‌ای از اطلاعات و داده‌ها و بررسی نتایج حاصل از تحلیل آن‌ها به صورت سیستمی و کل‌نگر است. از این‌رو چارچوب پیشنهادی ارائه شده در شکل ۱۷ به عنوان طرح پیشنهادی رصدخانه حکمرانی و قانون گذاری قوه مقننه ارائه می‌گردد.

با توجه به یکی از مأموریت‌های مجلس شورای اسلامی در زمینه قانون گذاری، به نظر می‌رسد مأموریت‌های رصدخانه حکمرانی و قانون گذاری قوه مقننه را می‌توان ارتقاء کیفیت قانون گذاری و سیاست گذاری شواهد محور، ارتقاء شفافیت و مشارکت عمومی و آموزش و توانمندسازی معرفی نمود. در راستای اجرای موفق مأموریت‌های مذکور نیاز است تا شبکه‌ای از نهادهای سیاست‌گذار، نوآور، دانش‌محور و اطلاعاتی گرد هم آیند. بر این اساس پیشنهاد می‌گردد، رصدخانه حکمرانی و قانون گذاری قوه مقننه به عنوان نهادی ذیل مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی فعالیت نماید تا در کنار بهره‌مندی از بدنه دانشی مرکز پژوهش‌های مجلس، بتواند دیدگاه سیاست‌مداران را نیز در نظر بگیرد. از آنجایی که بررسی رصدخانه‌های



شکل ۱۷. طرح پیشنهادی رصدخانه حکمرانی و قانون گذاری قوه مقننه



رصدخانه نیز می‌توان کارگاه‌های آموزشی و توانمندسازی را با کمک این شبکه برگزار نمود.

در نهایت، در زمینه ارتقاء شفافیت و مشارکت عمومی توصیه می‌گردد تا در گام نخست با انتشار خروجی‌های متنوع و قابل درک برای عموم شهروندان، تلاش گردد تا ضمن آگاه‌سازی جامعه نسبت به اقدامات مجلس شورای اسلامی، بستری فراهم گردد تا شهروندان و جامعه مدنی به مشارکت ترغیب گردند. در ادامه و به‌منظور نیل به سطح مترقی‌تر مشارکت، می‌توان در زمینه سنجش کارایی قوانین و احصای اطلاعات نیز از مشارکت شهروندان بهره برد.

در زمینه اجرایی‌سازی مأموریت رصدخانه در زمینه آموزش و توانمندسازی و تحلیل داده‌ها و اطلاعات نیاز است تا به‌صورت ویژه از اندیشکده حکمرانی و قانون‌گذاری مرکز پژوهش‌های مجلس استفاده گردد. از آنجا که تحلیل داده‌ها و اطلاعات نیازمند طیف گسترده‌ای از علوم نوین همچون شبیه‌سازی، هوش مصنوعی، داده‌کاوی، علوم شناختی و رفتاری و غیره می‌باشد، می‌توان از این طریق از پتانسیل دانشگاه‌های کشور بدین‌منظور استفاده کرد. از سوی دیگر، در زمینه توانمندسازی ذی‌نفعان برای بهره‌مندی صحیح از خروجی‌های



## نتیجه‌گیری و ارائه توصیه‌های سیاستی



✓ امروزه در کشور نهادهای دانشی و اطلاعاتی متعددی، همچون دانشگاه‌ها، اندیشکده‌ها و پلتفرم‌های اطلاعاتی فعال هستند که پیشنهاد می‌شود در راستای بهره‌گیری از این نهادها، جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات با همکاری این سازمان‌ها صورت پذیرد. در غیر این صورت از آنجا که قانون‌گذاری در مجلس شورای اسلامی بر روی طیف گسترده‌ای از مسائل انجام می‌شود، جمع‌آوری و تحلیل اطلاعاتی با این گستره، هزینه انسانی و اجرایی زیادی را برای قوه مقننه ایجاد خواهد کرد.

✓ بررسی‌های انجام‌شده نشان از آن دارد که برخی از مأموریت‌های مرتبط با رصدخانه حکمرانی هم اکنون به صورت پراکنده در مرکز پژوهش‌های مجلس در حال انجام است. لیکن توصیه می‌شود به منظور ارتقا عملکرد و بهره‌مندی از مزایای رصدخانه، این اقدامات تماماً ذیل رصدخانه قوه مقننه مستقر در مرکز پژوهش‌های مجلس انجام شده و تمامی اقدامات مربوط به رصد و تحلیل اطلاعاتی در رصدخانه تجمیع شود. تمرکز این اقدامات می‌تواند مسئله‌شناسی را دقیق‌تر نماید.

✓ با توجه به اینکه مجلس شورای اسلامی به قانون‌گذاری در حیطه مسائل مختلف می‌پردازد، پیشنهاد می‌شود رصدخانه به نحوی طراحی گردد که دارای تیم‌های بین‌رشته‌ای بوده تا بتواند با ارائه توصیه‌های سیاستی چندجانبه، نمایندگان را در امر قانون‌گذاری به شیوه‌ای مناسب و اثربخش یاری نمایند. باید توجه شود تیم‌های مذکور می‌بایست شامل اندیشمندان دانشگاهی و عملیاتی در حوزه‌های مختلف باشد. راه‌اندازی اندیشکده‌های حکمرانی استانی فرصت خوبی برای بهره‌مندی از پتانسیل این نهادها در راستای رصد و شناسایی موضوعات استانی می‌باشد.

✓ اطلاعات به بهره‌برداران برای تهیه گزارش‌های پژوهشی و سیاستی باید در زمان مناسب ارائه شود تا این افراد بتوانند به صورت مناسب با مباحث درگیر شده و نظرات خود را در موعد مناسب بیان نمایند. از این رو پیشنهاد می‌شود سازوکاری تهیه شود که این گزارشات پیش از قرائت طرح یا لایحه در صحن مجلس، به اطلاع جامعه برسد. این شاخص می‌تواند در زمینه اولویت‌بندی طرح‌ها و لوایح نیز مورد توجه قرار گیرد. به بیانی دیگر، تا زمانی که در باب موضوعی، گزارش سیاستی توسط رصدخانه منتشر نشده و نظرات اندیشمندان و خبرگان دریافت نشده است، طرح یا لایحه مذکور در صحن مجلس مطرح نشود.

در این گزارش، به سنخ‌شناسی انواع رصدخانه‌های فعال در زمینه خط مشی و حکمرانی و بررسی ابعاد مختلف فعالیت و عملکرد آن‌ها پرداخته شده است. ماحصل بررسی‌های انجام‌شده بیان‌گر گستردگی فعالیت این رصدخانه‌ها در زمینه طراحی خط‌مشی و مداخله و زمینهای مختلف فعالیت آن‌ها، اعم از اجرای پروژه‌های تحقیقاتی تا تحلیل داده‌ها و بررسی اطلاعات می‌باشد.

به منظور شناسایی ابعاد عملیاتی و اجرایی این نهادها، بررسی جامعی نسبت به شناخته‌شده‌ترین رصدخانه‌های فعال در زمینه خط مشی و حکمرانی عمومی و موضوعی در ایران و جهان انجام گرفت. ماحصل بررسی‌های انجام‌شده، بیانگر این موضوع است که رصدخانه‌های خط‌مشی و حکمرانی با بهره‌گیری از مشارکت و همکاری گسترده با نهادهای دانشی و اطلاعاتی، به رصد و تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات می‌پردازند. نتیجه این اقدامات به انتشار بانک‌های اطلاعاتی و گزارشات سیاستی و پژوهشی می‌انجامد که علاوه بر اینکه بینش جامعی را در اختیار مقامات دولتی قرار داده و کیفیت تصمیمات آتی آنان را ارتقا می‌دهد، اطلاعات گسترده‌ای را نیز به شهروندان منتقل می‌نماید که می‌تواند تأثیر به‌سزایی در آگاه‌سازی جامعه نسبت به عملکرد نظام و ارتقا سرمایه اجتماعی داشته باشد. اخیراً، تحلیل روندهای آینده و بررسی هم‌پیوندی مسائل نیز در دستور کار رصدخانه‌های حکمرانی قرار گرفته است که کمک شایانی به طراحی برنامه‌های راهبردی برای کشورها خواهد نمود.

با توجه به کارایی قابل توجه راه‌اندازی رصدخانه حکمرانی و قانون‌گذاری قوه مقننه، مهم‌ترین توصیه‌ها و پیشنهادهای سیاستی برای طراحی این نهاد به شرح زیر است:

✓ هدف اصلی رصدخانه حکمرانی و قانون‌گذاری قوه مقننه را می‌توان بهره‌مندی از داده‌ها و اطلاعات در راستای مسئله‌شناسی، ارتقا کیفیت دستور کارگذاری و کمک به نمایندگان در زمینه اجرای مأموریت‌های خود نظیر قانون‌گذاری، نظارت و وظایف نمایندگی دانست. این امر نیازمند دسترسی رصدخانه قوه مقننه به داده‌ها و اطلاعات و ارائه تحلیل‌های مبتنی بر شواهد است. از این رو، نیاز است تا در کنار سامانه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات<sup>۱</sup>، قوانینی در زمینه دسترسی به داده‌ها و اطلاعات تصویب شود. بدین منظور نیاز است تا استانداردها، قوانین و سطح دسترسی افراد و دستگاه‌ها به اطلاعات و تحلیل‌های حاصل از آن مشخص شود که عملاً بررسی مفهوم "حکمرانی داده" را لازم می‌سازد.

1. <https://iranfoia.ir/>

همچنین، شناسایی متغیرها و موضوعات و مسائل مرتبط با آنها سبب تصمیم‌گیری مشارکتی بین حوزه‌های مختلف می‌شود که می‌تواند به ارتقا کیفیت تصمیم‌های سیاستی و پیش‌گیری از ناهمسویی و تناقض آنها کمک نماید.

در طراحی ساختار رصدخانه حکمرانی و خط مشی باید برای انتشار خروجی این نهادها شامل بانک‌های اطلاعاتی و گزارش‌های سالانه از وضعیت عمومی کشور در حوزه‌های مختلفی مانند قانون‌گذاری، خط‌مشی‌های عمومی و غیره توجه شود. همچنین، با توجه به اینکه بخش قابل توجهی از خروجی‌های تولیدی در رصدخانه حکمرانی قوه مقننه می‌بایست در اختیار شهروندان قرار گیرد، باید محتوای تولیدی به زبانی ساده و قابل فهم و قالب‌هایی جذاب برای اقشار مختلف شهروندان باشد. از این رو لازم است برای قالب‌بندی محتوا با متخصصان علوم رسانه‌ای و رفتارشناسی نیز همکاری صورت گیرد.

به منظور اولویت‌بندی در زمینه جمع‌آوری، یکپارچه‌سازی و تحلیل اطلاعات، پیشنهاد می‌شود از مولفه‌های کلیدی بیان شده مهم بیان شده در برنامه‌های راهبردی کشور همچون برنامه هفتم توسعه استفاده شود. همچنین، بهره‌مندی از اولویت‌های مطرح در نظام مسائل در حوزه‌های مختلف نیز می‌تواند کمک کننده باشد.

با توجه به حقیقت اذعان شده توسط رصدخانه‌های مورد بررسی، خط مشی راهبردی برای یک مسئله خاص، طیف وسیعی از متغیرهای مرتبط با سایر موضوعات را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. از این رو پیشنهاد می‌شود با بهره‌گیری از روش‌های نوین مبتنی بر داده همچون تکنیک‌های یادگیری ماشین در راستای شناسایی ارتباط متغیرها و موضوعات با یکدیگر استفاده گردد. این روش‌ها می‌تواند دید جامعی به نمایندگان مجلس در زمینه رد یا تأیید یک طرح یا لایحه بدهد.





- [۱] ابلاغ خطمشی‌های کلی برنامه هفتم با اولویت پیشرفت اقتصادی توأم با عدالت، ۱۴۰۱. برگرفته از <https://khl.f/ink>
- [2] Cairney, P. (2012). Complexity Theory in Political Science and Public Policy. *Political Studies Review*, 10, 346-358.
- [3] Cambridge dictionary. (n.d.). Citation. In <https://dictionary.cambridge.org>. Retrieved November 2, 2022, from <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/observatory>.
- [4] Fernando, S., López, J. A. D., Şerban, O., Gómez-Romero, J., Molina-Solana, M., & Guo, Y. (2020). Towards a large-scale twitter observatory for political events. *Future Generation Computer Systems*, 110, 976-983.
- [5] Hudson, B., Hunter, D., Peckham, S. (2019). Policy failure and the policy-implementation gap: can policy support programs help. *Policy Design and Practice*, 2, 1-14.
- [6] Landsheer, C., Bursens, P. (2017). *Complex Political Decision Making: Leadership, Legitimacy and Communication Concluding Chapter and Discussion*. Routledge. London, United Kingdom.
- [7] Lessof, S., Figueras, J., Palm, W. (2016). The European Observatory on Health Systems and Policies: knowledge brokering for health systems strengthening. *Eurohealth*, 22(2), 55-59.
- [8] Organization for Economic Co-operation and Development, (2017). Retrieved From: [https://one.oecd.org/document/GOV/PGC\(2017\)25/en/pdf](https://one.oecd.org/document/GOV/PGC(2017)25/en/pdf).
- [9] Organization of American States (1 Feb 2015). Public policy observatories in the Americas: A guide for their design and implementation in our public administrations. Retrived from: <https://apo.org.au/node/57245>
- [10] Rubinstein, I.S., Nojeim, G.T., Lee, R.D. (2014). Systematic government access to personal data: a comparative analysis, *International Data Privacy Law*, 4, 96-119.
- [11] Schudson, M. (2010). Political observatories, databases & news in the emerging ecology of public information. *Daedalus*, 139. 100-109.
- [12] Stupak, I., Mansoor, M., Smith, C.T. (2021). Conceptual framework for increasing legitimacy and trust of sustainability governance. *Energ Sustain Soc*. 11, 5.
- [13] Umbach, G., Guidi, C.F., Russo, M. (2018). Evidence-Based Policy Making: From Data to Decision-Making. Retrieved From: [https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/57324/PB\\_2018\\_15.pdf](https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/57324/PB_2018_15.pdf)
- [14] Varela, A.R., Hallal, P. C., Juliana Mejía Grueso, Željko Pedišić, Salvo, D., Nguyen, A., Klepac, B., Bauman, A., Siefken, K., Hinckson, E., Oyeyemi, A. L., Richards, J., Daniela, E., Inoue, S., Shiho Amagasa, Jauregui, A., Cozzensa, M., Lee, I-Min., Ding, M., & Kohl, H. W. (2023). Status and Trends of Physical Activity Surveillance, Policy, and Research in 164 Countries: Findings From the Global Observatory for Physical Activity—GoPA! 2015 and 2020 Surveys. 20(2), 112-128.
- [15] <https://www.gao.gov/>
- [16] <https://observatory.uwo.ca/>
- [17] <http://www.oas.org/es/sap/dgpe/innovacion/guia.asp#tema>
- [18] <https://www.argentina.gob.ar>
- [19] <https://sni.gob.ec/inicio>
- [20] <http://nigsd.gov.eg/about-governance-center/>

- [21] <https://www.esade.edu/faculty-research/en/esadegov>
- [22] <https://eurohealthobservatory.who.int/themes/observatory-programmes/governance>
- [23] <https://www.argentina.gob.ar/sedronar/observatorio-argentino-de-drogas>
- [24] <http://www.cultura.gov.br>
- [25] <https://observ.ext.unb.ca/>
- [26] <https://www.ovs.gob.ve/?lang=en>
- [27] <https://nsoc.ir/app/webroot/dima/>
- [28] <http://qevam.rushd.ir/monitoring>
- [29] <http://medata.gov.co/>
- [30] <https://eurohealthobservatory.who.int>
- [31] <https://uk.housing-observatory.com>
- [32] <http://qevam.rushd.ir/monitoring/>
- [33] <https://www.interregdanube.eu/approved-projects/melia-observatory>
- [34] <https://www.intgovforum.org/en/content/global-internet-policy-observatory>
- [35] <https://www.diplomacy.edu/project/gip-digital-watch-observatory/>
- [36] <https://health-outcomes-observatory.eu/>
- [37] <https://www.iddo.org/>
- [38] <https://www.sng-wofi.org/about/>
- [39] <https://ececrl.panteion.gr/index.php/latest-news/87-observatories/75-economic-governance-observatory-en>
- [40] <http://www.uclg-localfinance.org>
- [41] <https://www.economicobservatory.com/>
- [42] <https://www.observatoire-securite-privee.org/en/content/observatory>
- [43] <https://www.euro.centre.org/projects/detail/110>
- [44] <https://oig.cepal.org/en>
- [45] <https://charter-equality.eu/>
- [46] <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/>
- [47] <https://crisesobservatory.es/>
- [48] <https://tuo.tehran.ir>
- [49] <https://auo.org.au>
- [50] <https://urbanobservatory.ac.uk>
- [51] <https://www.cranfield.ac.uk/facilities/urban-observatory>
- [52] <https://cuspuo.github.io>
- [53] <https://www.metropolis.org/observatory>
- [54] <https://www.rcrc.gov.sa/en/plan/urban-observatory>
- [55] <https://www.urbanobservatory.manchester.ac.uk>



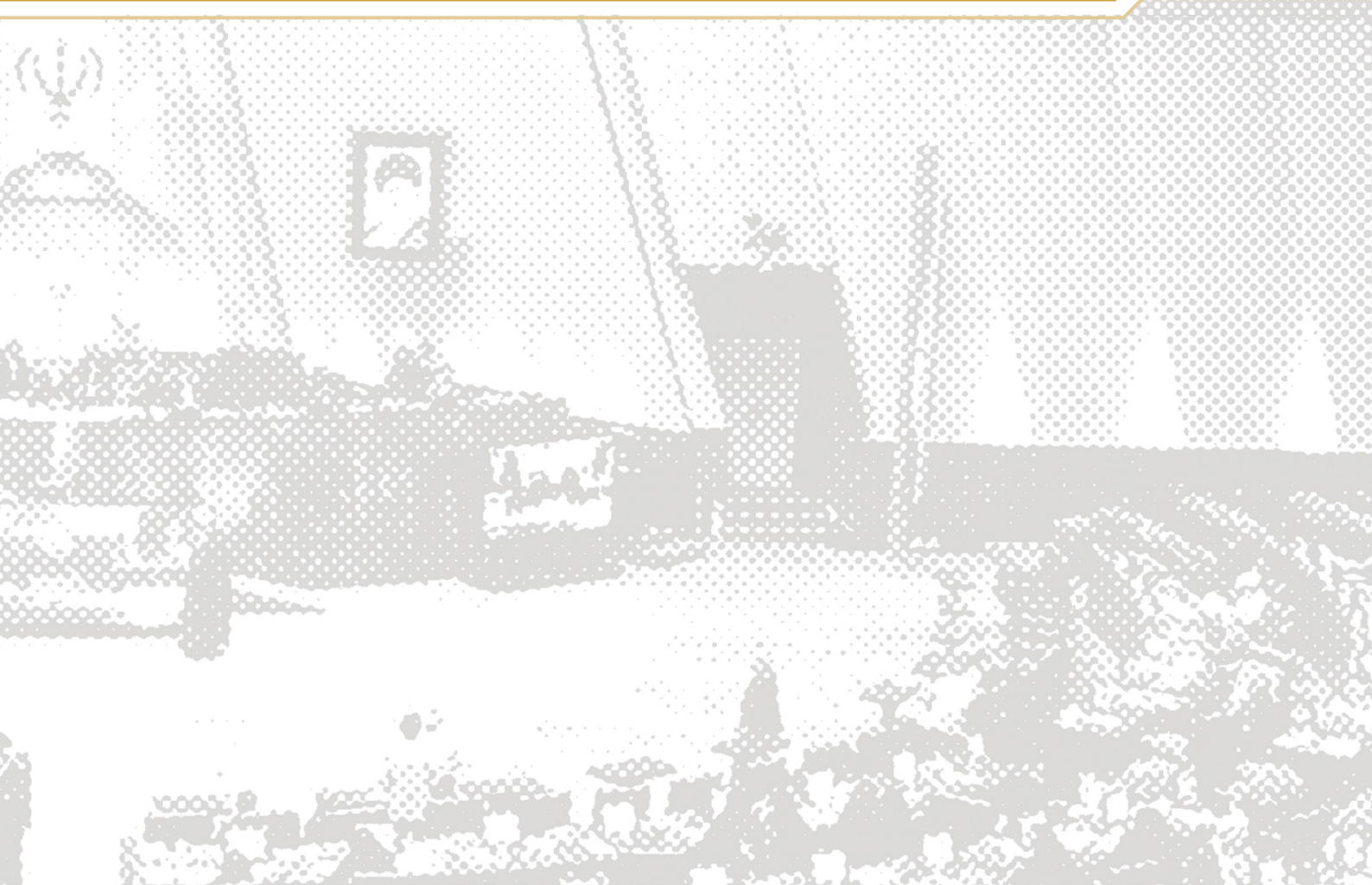
[56] <https://www.belizeplanners.org/national-urban-observatory/>

[57] <https://iuo.mohua.gov.in/portal/apps/sites/#!/data/pages/iuo>

[58] <https://www.iskandarmalaysia.com>

[59] <https://www.gdrc.org/uem/observatory/>





## مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روپروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۵۸۵۵-۱۵۸۷۵ پست الکترونیک: [mrc@majles.ir](mailto:mrc@majles.ir)

وبسایت: [rc@majles.ir](http://rc@majles.ir)